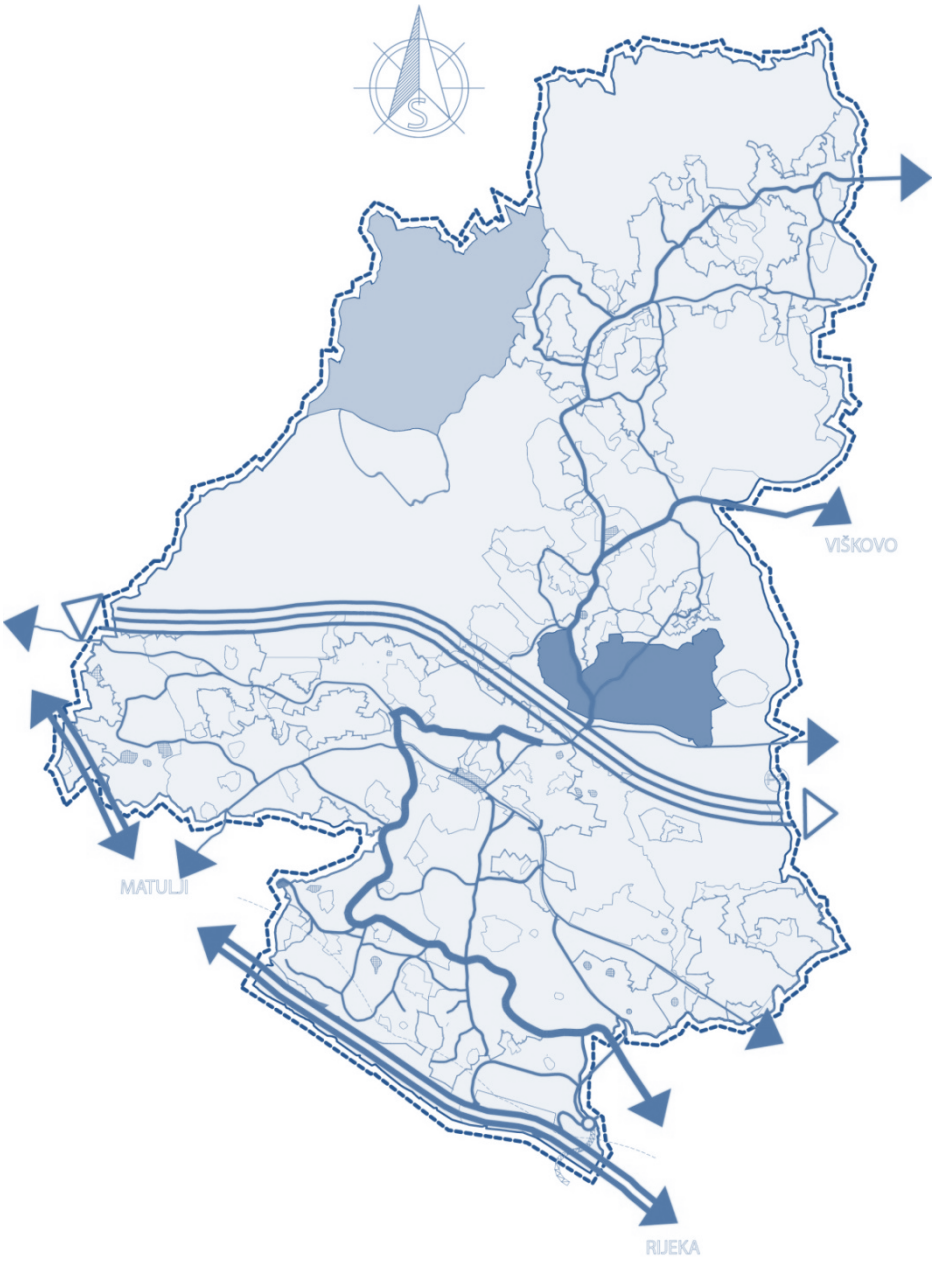
RIJEČKA RAZVOJNA
AGENCIJA PORIN d.o.o.

Grad Kastav

PROGRAM UKUPNOG RAZVOJA 2016.-2020.

Analiza postojećeg stanja

ožujak, 2015.

NARUČITELJ	**Grad Kastav,** Zakona Kastafskega 3, 51 215 Kastav
PREDMET	**PROGRAM UKUPNOG RAZVOJA GRADA KASTVA 2016.-2020.**
IZAĐIVAČ	**Riječka razvojna agencija Porin d. o. o**., Milutina Barača 19, 51 000 Rijeka
VODITELJ	Mirta Klaričić
SURADNIK	Dunja Zagorac Šimac
IZRADA KARTE	Ivana Golub
DATUM IZRADE	15. ožujka 2015.

M. S.

Ovaj dokument u cijelom svom sadržaju predstavlja vlasništvo Grada Kastva, te je zabranjeno kopiranje, umnožavanje ili pak objavljivanje u bilo kojem obliku osim zakonski propisanog bez prethodne pismene suglasnosti odgovorne osobe Grada Kastva.

Sadržaj

1. SAŽETAK: 5
2. UVODNE POSTAVKE 1
2.1. Što je Program ukupnog razvoja i čemu služi 3
2.2. Koncepcija Programa ukupnog razvoja Grada Kastva 4
3. ANALIZA POSTOJEĆEG STANJA 7
3. 1. Prostor 7
3.2. Stanovništvo 9
3.3. Prirodna obilježja 19
3.3.1. Reljef 19
3.3.2. Klima 19
3.3.3. Tlo 20
3.3.4. Vegetacija 21
3.3.5. Flora i fauna 22
3.3.6. Prirodna baština 23
3.4. Kulturna baština 25
3.5. Zaštita prostora 30
3.5.1. Zaštita krajobraza 30
3.5.2. Zaštita prirodne baštine 31
3.5.3. Zrak 32
3.5.4. Vode 32
3.5.5. Buka 32
3.5.6. Tlo 33
3.6. Komunalna infrastruktura i energetika 34
3.6.1. Vodoopskrba 34
3.6.2. Odvodnja 35
3.6.3. Energetski sustav 36
3.6.3.1. Elektroenergetika 36
3.6.3.2. Plinoopskrba 37
3.6.3.3. Obnovljivi izvori energije 37
3.6.4. Groblja 38
3.6.5. Postupanje s otpadom 38

3.7. Prometna infrastruktura 40
3.8. Društvena i zdravstvena infrastruktura 44
3.8.1. Predškolski i školski odgoj 44
3.8.2. Sport i rekreacija 45
3.8.3. Kultura 48
3.8.4. Organizacije civilnog društva 52
3.8.5. Zdravstvo 54
3.9. Gospodarstvo 56
3.9.1. Osnovni pokazatelji gospodarstva 56
3.9.2. Financijski rezultati poslovanja poduzetnika sa sjedištem u Gradu Kastvu 57
3.9.3. Obrtništvo 62
3.9.4. Poduzetničke zone 62
3.9.5. Turizam 64
3.9.6. Poljoprivreda 68
3.10. Prikaz kapaciteta za upravljanjem razvojem 70
3.10.1. Indeks razvijenosti 70
3.10.2. Struktura gradske uprave i proračun Grada Kastva 72
3.10.3. Razvojne strategije i programi na području Grada Kastva 80
3.10.4. Ostalo 83
4. Analiza snaga, slabosti, mogućnosti i prijetnji (SWOT analiza) 86
5. Rezultati provedene ankete i javnog poziva za dostavu projektnih ideja 88

1. SAŽETAK:

Program ukupnog razvoja Grada Kastva (U daljnjem tekstu PUR Grada Kastva) je planski dokument razvoja Grada Kastva u kojem se određuju lokalni razvojni pravci uzimajući u obzir sva obilježja, prednosti i ograničenja područja kako bi se utvrdili ciljevi i prioriteti razvoja.

PUR je izrađen u skladu s usvojenom metodologijom izrade razvojnih strategija i operativnih razvojnih programa te je u cijelosti usklađen sa strateškim smjernicama EU za razdoblje 2014.-2020. , još uvijek važećom Strategijom regionalnog razvoja Republike Hrvatske 2011.-2013./2015., Razvojnom strategijom Primorsko-goranske županije 2016.-2020., te prostorno planskim dokumenatima Grada Kastva.

Kako bi se stvorili preduvjeti za rast i razvoj u svim segmentima ljudskog djelovanja, a na području Grada Kastva, potrebno je ciljano upravljati i stvarati poticajno okruženje za realizaciju zacrtanih lokalnih programa, razvojnih mjera i projekata Grada.

Izrada PUR-a predstavlja jedinstven proces organiziran kao niz logičnih koraka pri čemu svaki korak uvodi ili određuje elemente ključne za poduzimanje sljedećeg koraka.

PUR Grada Kastva sastoji od dvije međusobno povezane cjeline, od čega je prva Analiza postojeće situacije područja, a druga Strategija razvoja područja.

Kako bi se istaknuli najvažniji resursi i problemi na području grada Kastva izradila se Analiza postojećeg stanja kao podloga za daljnju razradu PUR-a. Osnovna se analiza odnosi na razradu postojećeg stanja koja daje jasnu sliku o trenutnoj situaciji o prostoru, stanovništvu, tlu, prirodnim obilježjima i prirodnoj baštini , kulturnoj baštini, kvaliteti i stanju infrastrukture, gospodarstvu, zaštiti okoliša te problematici navedenih područja. Ovaj dio poslužio je za utvrđivanje daljnjih koraka koji su vodili oblikovanju PUR-a Grada Kastva.

Izrada SWOT analize temeljena je na rezultatima osnovne analize na području grada Kastva te njenog šireg okruženja, trendovima i razvojnim pokazateljima. Analizom su se utvrdile snage i nedostaci područja te mogućnosti i prijetnje za područje, a sve u cilju definiranja budućeg pravca razvoja.

Drugu cijelinu PUR-a čini Strategija razvoja. Iz prethodne problematike i navedenih analiza razvila se vizija, strateški ciljevi te razvojne mjere i projekti PUR-a Grada Kastva.
U nastavku je dan pregled strateškog okvira:

Vizija Grada Kastva do 2020.godine **GRAD KASTAV-mjesto ugodnog življenja**	
STRATEŠKI CILJ 1. Razvoj kulture i turizma, očuvanje tradicije	
PRIORITETI	**MJERE/PROJEKTI**

1. Zaštita i valorizacija prirodne i kulturne baštine	**Mjera 1. Povijesna gradska jezgra bez azbesta**
	Mjera 2. Obnova i valorizacija kulturne baštine
	Sanacija i konzervacija srednjovjekovnih bedema Grada Kastva
	Obnova tradicijske kuće Gmajnički
	Crekvina
	Revitalizacija kastavskih šterni
	Rekonstrukcija i revitalizacija gradskog trga Lokvina
	Uređenje partera u povijesnoj jezgri s pratećom infrastrukturom
	Stavljanje kuće Žudika u službu kulture Grada Kastva
	Stavljanje gradske kule u funkciju turizma i kulture
	Stavljanje kapelice Sv. Florijana i Sebastijana u funkciju-prostor za galeriju
	Revitalizacija baštine u Muzejskoj zbirci Kastavštine i integracija mićih zavičajnih muzeja u novi stalni postav
	Mjera 3. Zaštita i valorizacija prirodne baštine
	Uređenje šetnice u šumi Loza i Lužina sa dodatnim sadržajima
	Ulaganje u zaštićene dijelove prirodne baštine
	Mjera 4. Programi u kulturi
	Provedba i daljnje unapređenje programa u kulturi, provedba i daljnji razvoj manifestacija
2. Razvoj i promocija turističke ponude	**Mjera 5. Postavljanje info ploča i panoa**
	Mjera 6. Prenamjena bivše industrije Preda u turističke svrhe
STRATEŠKI CILJ 2. Poticajno društveno i razvojno okruženje	
PRIORITETI	**MJERE/PROJEKTI**
1. Unapređenje komunalne , TK i prometne infrastrukture	**Mjera 7. Razvoj gradske informacijske i telekomunikacijske mreže te širenje zone besplatnog bežičnog interneta**
	Mjera 8. Izgradnja novog groblja s pratećom infrastrukturom
	Mjera 9. Unapređenje prometne infrastrukture
	Izgradnja prometnice SU-4,OU8a i OU8b unutar zone Dolčina
	Oslobađanje povijesne gradske jezgre od automobilskog prometa
	Izgradnja autobusnih stajališta i čekaonica
	Ulaganje u nerazvrstane ceste
	Uvođenje malih autobusa za povezivanje slabije dostupnih naselja na području grada Kastva

	Mjera 10. Rekonstrukcija i modernizacija javne rasvjete
	Mjera 11. Izgradnja sustava vodoopskrbe i javne odvodnje Grada Kastva
	Mjera 12. Imenovanje ulica i trgova na području Grada Kastva
	Mjera 13. Katastarska izmjera na području Grada Kastva
2. Unapređenje društvene infrastrukture i programa	**Mjera 14.Izgradnja i uređenje dječjih igrališta**
	Mjera 15. Izgradnja poslovnog kompleksa Šporova jama s dječjim vrtićem i jaslicama
	Mjera 16. Izgradnja multifunkcionalnog kulturnog centra u Šporovoj jami - I. faza
	Mjera 17. Unapređenje sportske infrastrukture i programa
	Rekonstrukcija boćališta u Gradu Kastvu
	Centar za vodene sportove Kastav
	Provedba i daljnje unapređenje programa u sportu
	Mjera 18.: Programi odgoja i obrazovanja
	Mjera 19. Programi u zdravstvenoj zaštiti i socijalnoj skrbi
	Mjera 20. Osnivanje radio stanice „Radio Kastav“
	Mjera 21. Jačanje kompetencija kod mladih
	Mjera 22. Širenje koncepta cjeloživotnog učenja
	Mjera 23. Integracija ranjivih skupina u društvo
	Mjera 24. Povećanje kvalitete života za ljude treće životne dobi
3. Razvoj lokalnog gospodarstva	**Mjera 25. Razvoj radne zone Žegoti**
	Mjera 26. Zelena tržnica Kastav
	Mjera 27. Start-up za razvoj turističkih proizvoda na na temeljima kulturne baštine
	Mjera 28. Program potpore razvoju obrtništva i malog i srednjeg poduzetništva
	Subvencioniranje kamata po poduzetničkim kreditima
	Edukacija i pružanje savjetodavne potpore poduzetništvu
4. Zaštita okoliša, poticanje EE i korištenja OIE	**Mjera 29. Energetska obnova zgrada u vlasništvu Grada Kastva**
	Mjera 30. Provedba mjera predviđenih Planom gospodarenja otpadom Grada Kastva 2014.-2020.(nadogradnja zelenih otoka, uspostava zone gospodarenja otpadom, edukacijsko-informativne aktivnosti)

Ostvarivanje utvrđene vizije i strateških ciljeva Grada moguće je planskim i sustavnim postavljanjem prioriteta, te sustavnom realizacijom odgovarajućih razvojnih mjera i projekata. Tako svaka mjera/projekt ima svoj opis, nositelje, potrebne aktivnosti, status te mogućnosti financiranja.

Programom ukupnog razvoja utvrđeni su kriteriji za ocjenjivanje projekata, poveznice i usklađenost sa nadređeim strateškim dokumentima te financijski okvir.
Provedba PUR-a sadrži odgovornost, praćenje, vrednovanje, informiranost i izvješćivanje te čini završni dio ovog dokumenta.

PUR Grada Kastva izrađen je u suradnji s Riječkom razvojnom agencijom Porin d.o.o. i Radnim timom za izradu PUR-a. Radi prikupljanja što kvalitetnijih informacija o stanju područja, interesima i razvojnim potrebama u lokalnoj zajednici, u izradu je bio uključen i širi krug lokalnih subjekata (poduzetnici, udruge, subjekti u turizmu i gospodarstvu, lokalni stanovnici). PUR Grada Kastva je kreativan i kontinuirani proces te ga je potrebno ažurirati, stalno nadzirati i usmjeravati prema željenom cilju i definiranoj viziji.

Članovi radnog tima za izradu PUR-a su: Ivica Lukanović, Dean Jurčić, Šehrizad Begić, Dalibor Ćiković, Helena Ninković Budimlija, Stanko Vučetić, Matej Mostarac, Ivica Rubeša, Krešimir Vidović.

2. UVODNE POSTAVKE

Republika Hrvatska prepoznala je potrebu definiranja politike regionalnog razvoja koja je sukladna praksi Europske unije (EU) za smanjivanje socijalnih i gospodarskih razlika pojedinih regija/područja, odnosno ekonomske i socijalne kohezije[1]. Takva se politika regionalnog razvoja provodi pomoću različitih strukturnih i kohezijskih EU fondova s ciljem stvaranja bolje konkurentske sposobnosti regije/područja i standarda stanovništva.

Izgradnja sustava nacionalnog, regionalnog i lokalnog razvoja omogućuje:
- jasno definiranje potreba razvoja,
- usuglašavanje razvojnih prioriteta,
- razvijanje ideja i predlaganje projekata naročito za ulaganje javnih sredstava u pojedina područja iz lokalnih, regionalnih, nacionalnih i EU izvora.

Kako bi to postigli, izrađuju se strateški dokumenti na nacionalnoj, regionalnoj, županijskoj i lokalnoj razini kao instrumenti za provedbu zacrtanih prioriteta svake takve razine. Strateški dokumenti niže razine trebaju biti usklađeni s onima više razine.

Strukturiranost, sustavnost, usmjerenost k ciljevima, utemeljenost na pregovorima i koordinaciji, odlika je procesa strateškog planiranja. Strateško planiranje je način ponašanja i promišljanja, a cilj mu je organizirati budućnost.[2] Treba istaći da sam dokument nije cilj tog procesa već njegova efikasna i efektivna provedba.

Potrebno je naglasiti da je donesen novi Zakon o regionalnom razvoju[3], temeljen na politikama regionalnog razvoja i urbanog područja i Uredbom broj 1301/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o Europskom fondu za regionalni razvoj. Obveza je tako zemalja članica da svoj razvoj usmjeruju za održivi urbani razvoj putem strategija. Strategijama se predviđaju integrirane mjere za suočavanje s ekonomskim, socijalnim, okolišnim, demografskim i klimatskim izazovima. Time se jasno pokazuje potreba zemalja članica za prilagodbom nacionalnih zakonodavnih okvira i politike novim usmjerenjima kohezijske politike i korištenje fondova EU. Osim toga treba zadovoljiti tri ključna cilja, a to su: smanjenje regionalnih razlika; osiguranje kvalitetnije utemeljenosti i povezanosti strateških ciljeva politike regionalnog razvoja s programskim podlogama za olakšanje planiranih specifičnih mjera i projekata za dostizanje strateških ciljeva regionalnog razvoja (uz smanjenje regionalnih nejednakosti i jačanja konkurentnosti); te osnažiti institucionalni okvir za planiranje i praćenje rezultata politike regionalnog razvoja.

Cilj je politike regionalnog razvoja doprinijeti društveno-gospodarskom razvoju Republike Hrvatske (RH), u skladu s načelima održivog razvoja, stvaranjem uvjeta koji će svim dijelovima zemlje omogućavati jačanje konkurentnosti i realizaciju vlastitih razvojnih

[1] Donošenjem prvog Zakona o regionalnom razvoju RH (NN 153/09), Strategije regionalnog razvoja RH 2011.-2013. te Pravilnika o obveznom sadržaju, metodologiji izrade i načinu vrednovanja županijskih razvojnih strategija (NN 53/10) pokrenut je sustavan proces strateškog planiranja razvoja na razini županija.
[2] Studija: Ocjena sustava strateškog planiranja i mogućnosti financiranja razvoja županija i lokalnih jedinica u kontekstu provođenja politike regionalnog razvoja Republike, Hrvatske Ekonomski institut Zagreb za Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU, 2012.
[3] Zakona o regionalnom razvoju važeći je od 01.01.2015. godine

potencijala.[4] Za postizanje takvog cilja posebno se nastoji osigurati povezanost lokalnih i regionalnih razvojnih potreba s prioritetima središnje razine te ciljevima kohezijske politike EU, potpora slabije razvijenim područjima i otklanjanju uzroka razvojnih teškoća, mjere za ravnomjeran i održiv razvoj jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprava u pograničnim područjima i investicijskih fondova EU namijenjenih regionalnom i urbanom razvoju.

Zakon o regionalnom razvoju uključuje i nove temeljne pojmove koji u dosadašnjem Zakonu nisu bili precizirani ili su bili nedovoljno pojašnjeni: lokalna akcijska grupa, lokalna razvojna agencija, nacionalni razvojni dokument, područja s razvojnim posebnostima, poslovi od općeg gospodarskog interesa, plan razvojnih programa, razvojni sporazum, razvojni projekt, regionalni indeks konkurentnosti, strategija razvoja urbanog područja i urbano područje.

Novine iz novog Zakona o regionalnom razvoju odnose se na urbana područja radi učinkovitijeg planiranja, usklađivanja i provedbe politike regionalnog razvoja, a posebno njezine urbane dimenzije. Ustrojavaju se urbana područja koja se ustrojavaju kao urbane aglomeracije. Primjerice, jedna od urbanih aglomeracija je Rijeka, sa sjedištem u Rijeci. Takve aglomeracije utvrđuje ministar odlukom na temelju prijedloga grada, sjedišta urbane aglomeracije, koje općine i gradovi ulaze u njezin sastav. Grad Kastav također ulazi u sastav urbane aglomeracije Rijeka.

Ustrojavaju se veća urbana područja (s više od 35.000 stanovnika) ili manja urbana područja (s manje od 35.000 stanovnika). Navedena urbana područja mogu uključivati i susjedne jedinice lokalne samouprave ili njihove dijelove (uz suglasnost njihovih predstavničkih tijela). U takvim slučajevima treba pratiti Lokalne akcijske grupe koje čine povezana područja više općina i gradova. Za urbana područja se također izrađuju njihove strategije, a nositelji njihove izrade su njihova središta (najveći po broju stanovnika).

Bez obzira na navedeno, Grad Kastav treba pristupiti izradi vlastitog strateškog dokumenta kako bi spremnije dočekao promjene koje će se razvijati te mogao utjecati na potrebe budućeg razdoblja.

[4] Prijedlog odredbe članka 2.,stavak 1. Zakona o regionalnom razvoju RH s konačnim prijedlogom zakona, materijal sa sjednice Vlade RH iz studenog 2014.

2.1. Što je Program ukupnog razvoja i čemu služi

Održiv regionalni razvoj kao i razvoj lokalnih sredina danas je jedan od temeljnih prioriteta u Republici Hrvatskoj i EU. Prihvaćen je koncept poticanja održivog razvoja lokalnih područja koji se bazira na održivom gospodarskom razvoju, povećanju životnog standarda te očuvanju prirodne, kulturne i tradicijske baštine. Na taj način, lokalna područja u suvremenoj Europi, transformiraju se u ekološki očuvane sredine koje se sustavno opremaju s komunalnom i društvenom infrastrukturom, razvijaju lokalno poduzetništvo i povezuju se s okruženjem.

Takve sredine postaju ugodne za život i privlačne za ulaganja, omogućavaju rastuću zaposlenost i sve bolji životni standard svojim stanovnicima.

Europski koncept regionalnog i lokalnog razvoja, temeljen na sustavu strateškog planiranja, prihvatila je i Republika Hrvatska, koja je također utvrdila razvojne strategije i sektorske programe na nacionalnoj i regionalnoj razini, usklađene sa strateškim smjernicama EU. Radi neravnomjernog razvoja pojedinih područja odnosno regija te različitih društvenih skupina, Republika Hrvatska prepoznala je potrebu da se definira politika regionalnog razvoja sukladna praksi Europske unije (EU), sve u cilju smanjenja socijalnih i gospodarskih razlika pojedinih regija, odnosno ekonomske i socijalne kohezije.

Regionalni razvoj jedna je od najvažnijih smjernica Europske unije koja čak trećinu svoga proračuna izdvaja za razvoj slabije razvijenih regija u EU, kroz takozvanu kohezijsku politiku EU. Politika ravnomjernog regionalnog razvoja u RH podrazumijeva planiranje, provođenje i koordinaciju aktivnosti regionalne razvojne politike i uspostave cjelovitog sustava programiranja, upravljanja i financiranja regionalnog razvoja.

Na takvim osnovama uspostavljeni su osnovni uvjeti i okviri, na temelju kojih lokalne samouprave mogu razvijati vlastite sustave decentraliziranog upravljanja lokalnim razvojem ("odozdo prema gore"), te pripremati i pokretati lokalne razvojne programe, projekte i složene procese koji trebaju omogućiti da se njihove lokalne zajednice postepeno prilagode, te uspostave nove perspektive i održiv razvoj u skladu sa standardima EU. Kao što je potrebno da strategija i poticanje dolazi od strane viših instanci, isto tako je potrebno da različite razvojne projekte planiraju i lokalne vlasti. Programi kreirani na nacionalnoj ili regionalnoj razini često ne mogu ostvariti željene rezultate u onoj mjeri u kojoj je to moguće postići kada se sama lokalna zajednica aktivno uključi u razvoj područja u kojem djeluje. Svako područje, regija, općina ili grad ima svoje specifičnosti i kao takve **najbolje ih poznaju lokalne vlasti**.

Program ukupnog razvoja (u daljnjem tekstu PUR) jedinica lokalnih samouprava je važan dokument u procesu odabira budućih pravaca razvoja uzimajući u obzir obilježja, prednosti i ograničenja tog područja i okruženja. Postavlja se jasna vizija i ciljevi koji nadalje predstavljaju smjernice u načinu djelovanja u određenom razdoblju.

Stoga je PUR značajan strateški dokument kojeg izrađuje općina ili grad te time preuzima odgovornost za gospodarski i društveni razvoj svojeg područja, odnosno preuzima poduzetničku ulogu:

- priprema i pokreće strateške razvojne programe na prioritetnim pravcima lokalnog razvoja (infrastruktura, gospodarski razvoj, valorizacija prirodne i kulturne baštine, turizam...)
- usmjerava, potiče i koordinira razvojne aktivnosti i nositelje te
- razvija stručni i organizacijski potencijal za učinkovito upravljanje razvojnim programima i projektima.

Programom ukupnog razvoja definiraju se optimalni razvojni pravci lokalnog područja pojedinog grada ili općine. Nadalje, kreira se sveobuhvatan razvoj na principima održivosti, optimalne iskorištenosti resursa (financijskih sredstava, ljudskog kadra, prirodnih i drugih resursa), postizanja razvojnih ciljeva te u konačnici, zadovoljstva stanovnika.

PUR-om se također potencijalnim investitorima daje uvid u strategiju zajednice u koju žele ulagati, a potencijalnim donatorima je osnovni dokument na temelju kojeg mogu odlučiti o raspodjeli bespovratnih sredstava.

PUR je, dakle, i dio politike korištenja strukturnih fondova EU. Kod razrade PUR-a koristi se pristup i metodologija strukturnih fondova koja se temelji na interdisciplinarnim i participativnim radnim metodama.

2.2. Koncepcija Programa ukupnog razvoja Grada Kastva

Zbog svega navedenog u prethodnom poglavlju, Grad Kastav je krenuo u izradu Programa ukupnog razvoja za razdoblje 2016. – 2020. godine.

Jedan od zadataka Programa ukupnog razvoja Grada Kastva svakako je i povezivanje lokalnih razvojnih potreba s europskim, nacionalnim i regionalnim razvojnim prioritetima, kao i sa dostupnim europskim i nacionalnim financijskim sredstvima i propisima koji reguliraju njihovo korištenje. Vremensko razdoblje obuhvaćeno ovim strateškim dokumentom, sukladno je postojećem okviru EU strateških i programskih dokumenata koji su planirani za provedbu za novo razdoblje programsko razdoblje 2014.-2020. godine.

Dokumenti na kojima se temelji Program ukupnog razvoja Grada Kastva su slijedeći:

- Europa 2020. – Europska strategija za pametan, uključiv i održiv rast
- Strategija regionalnog razvoja RH 2011.-2013./2015.
- Razvojna strategija Primorsko-goranske županije 2016.-2020.
- 2015. – 2020. godine – krajem 2014. godine Europska komisija službeno je potvrdila Sporazum o partnerstvu s RH za razdoblje do 2020. godine, kao i Operativne programe; za provedbu Kohezijske politike izrađena su 2 operativna programa:
    - Operativni program „Konkurentnost i kohezija“ - usvojen u prosincu 2014. godine
    - Operativni program „Učinkoviti ljudski potencijali“ - usvojen u prosincu 2014. godine
- Program ruralnog razvoja 2014. - 2020. godina
- Prostorni plan Primorsko-goranske županije
- Prostorni plan uređenja Grada Kastva
- ostale relevantne sektorske nacionalne strategije i programi

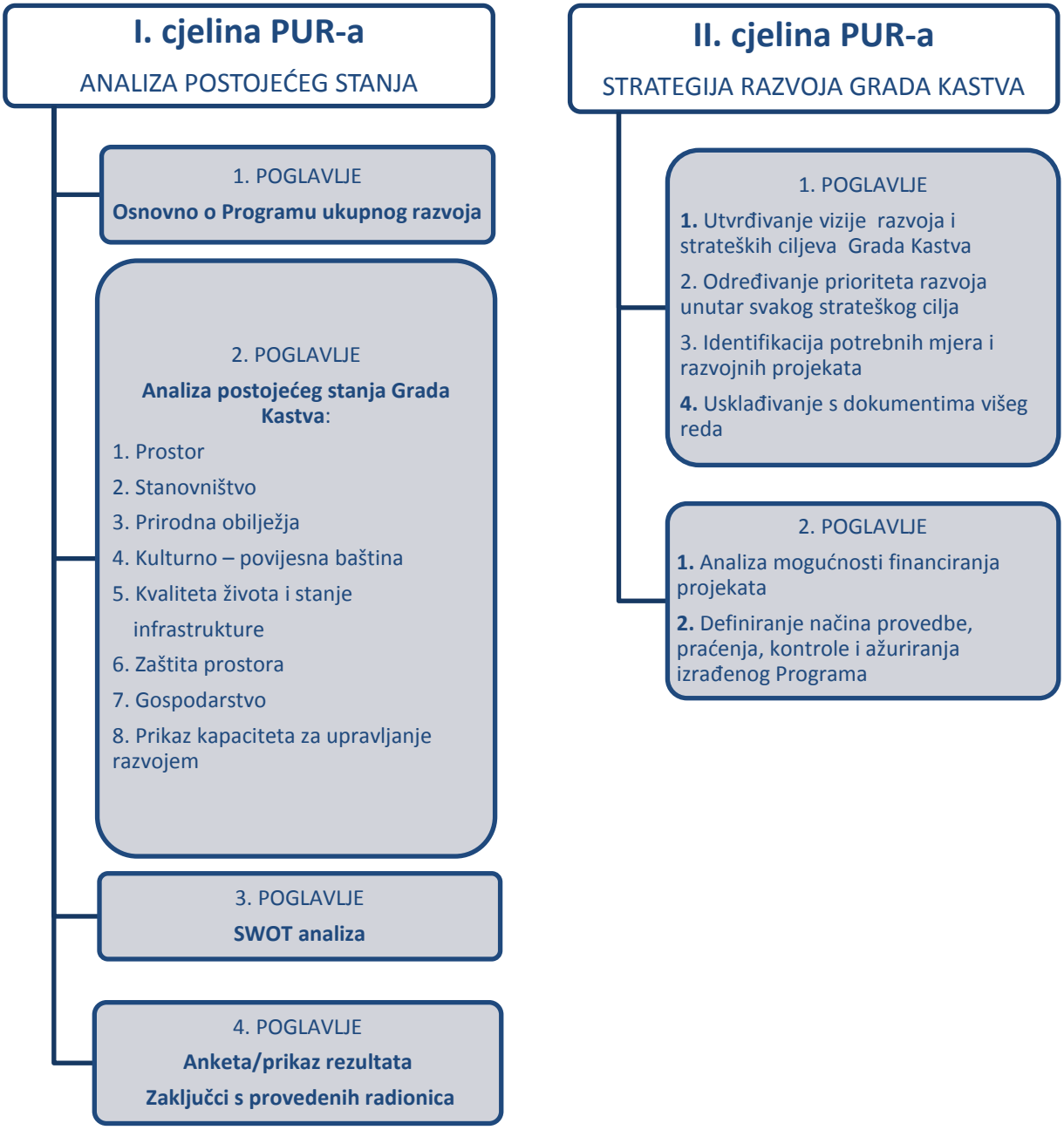
Donošenjem i utvrđivanjem prostornih planova formiraju se lokacije na kojima se odvijaju gospodarske, turističke, sportsko-rekreativne djelatnosti bitne za razvoj ovog područja. Privlačenjem domaćih i stranih ulagača i traženjem izvora financiranja ostvaruje se realizacija predloženih i odobrenih projekata koji izravno utječu na razvoj područja i pokazatelje rasta i razvoja.
Vizija razvoja Grada Kastava usmjerena je prema ideji „Grad Kastav-Mjesto ugodnog življenja“ baziranog na kulturnim i prirodnim datostima prostora, stoga će i sama vizija razvoja podupirati i razvijati djelatnosti koje su usklađene s tom društveno-prostornom kvalitetom.

Prilikom izrade ovog dokumenta formiran je radni tim za izradu PUR-a, uvažene su željene smjernice lokalne samouprave za određivanje lokalnih ciljeva te se slijedila zadana metodologija za utvrđivanje pristupa izradi ukupnog razvoja. Strateški razvoj proizašao je iz brojnih prijedloga i rasprava radnog tima, prijedloga i sugestija nastalih u tijeku izrade.

Potrebno se osvrnuti i na prvi strateški dokument razvoja **„Opći pravci strategijskog razvoja Grada Kastav“**[5] kojeg je izradio Grad Kastav, 1997. godine i koji je dao pregled gospodarskih, demografskih, komunalnih, infrastrukturnih kretanja na području Grada Kastva, kao i opće pravce strategijskog razvoja Grada Kastva. Upravo to govori o nastojanjima Grada Kastva da u svojim počecima strateški promišlja, planira i upravlja.

[5] „Opći pravci strategijskog razvoja Grada Kastav“, Grad Kastav, 1997., autor: Prof.dr.Dušan Jagodić, znanstveni savjetnik

Plan aktivnosti te sadržaj izrade PUR-a prikazan je shematski:

Po završetku izrade PUR-a, te nakon što ga usvoji gradsko vijeće, treba započeti njegova provedba. Ključan preduvjet provedbe svakako je povezivanje PUR-a i proračuna Grada Kastva – realizacija programa zahtjeva strogo povezivanje planiranja projekata s godišnjim i višegodišnjim proračunskim planiranjem.

3. ANALIZA POSTOJEĆEG STANJA

3. 1. Prostor

Prostorni smještaj Grada Kastva

Grad Kastav jedan je od ukupno dvadeset i dvije općine i četrnaest gradova u Primorsko-goranskoj županiji, a teritorijalno pripada prostornoj cjelini Riječkog prstena, zajedno sa slijedećim jedinicama lokalne samouprave: gradovima Bakar i Kraljevica te općinama Kostrena, Klana, Jelenje, Čavle i Viškovo.

Geografski položaj Grada Kastva nalazi se na razmeđu sjeveroistočnog dijela istarskog poluotoka i kopna, u obalnom zaleđu najsjevernijeg dijela Riječkog zaljeva. U strukturi Primorsko goranske županije (PGŽ) sastavni je dio mikroregije priobalje i prostorne cjeline P1b tzv. Riječki prsten. Administrativno Grad Kastav graniči s Općinom Matulji na zapadu, Općinom Klana na sjeveru, Općinom Viškovo na istoku te Gradom Rijeka na jugu.

Zahvaljujući svom položaju, na uzvišenju od 337 m. n. v. , Grad Kastav dominira Kvarnerskim zaljevom i područjem kastavštine. Od morske linije udaljen je svega 800 do 1000 m, a ukupna površina iznosi 11,40 km² (0,32% kopnene površine PGŽ). Upravo ta geografska prednost, preglednost putova te uvjetno rečeno reljefna izoliranost, omogućila mu je da očuva kontinuitet urbanog i kulturnog razvoja kroz povijest.

Položaj u pogledu prometnog pozicioniranja, čini ga važnim, upravo iz razloga što prostorom Kastva prolazi Mediteranski koridor. Riječ je o cestovnom i željezničkom koridoru, a njegov sastavni dio je i pravac Rijeka-Zagreb-Budimpešta (željeznički i cestovni pravac koji se kod nas uvriježio pod nazivom Vb koridor). Na Mediteranski koridor nastavlja se cestovni i željeznički pravac Zagreb-Slovenija, za koji se kod nas uvriježio naziv X koridor. Preko toga koridora Hrvatska će biti spojena i na Baltičko-jadranski koridor, koji ide od Baltičkog mora kroz Poljsku, preko Beča i Bratislave do sjeverne Italije.

Prostorno-gospodarski i funkcionalno Grad Kastav gravitira urbanom aglomeratu Rijeke koji se proteže od Kraljevice do Opatije. Osnovna odlika prostora Grada Kastva jest integracija prirodnog i kulturnog bogatstva na prostorno ograničenom arealu, u blizini velikog urbanog središta-Grada Rijeke te središta turističke namjene. Osim toga, prednosti se očituju i u očuvanosti prostora kako u smislu devastirajuće izgradnje, tako i u ekološkom smislu (npr zrak prve kategorije). Zahvaljujući politici u prošlosti, koja je koncentrirala industriju na istočnom dijelu bivše općine Rijeka, te tradiciji izgradnje obiteljskih kuća s primjerenim okućnicama na području kastavštine, prostor Grada Kastva, iako dobrim dijelom izgrađen, primjeren je mjerilu čovjeka.
Upravo te prednosti omogućile su Gradu Kastvu da se razvija kao prostor visoko privlačan za stanovanje, sto potvrđuje i podatak o konstantnom porastu broja stanovnika.

U sastavu Grada Kastva do 2003. godine nalazile su se slijedeća naselja: Brnčići,Ćikovići, Kastav, Rubeši, Spinčići, Trinajstići. Od 2003. godine sva su naselja objedinjena u jedinstveno naselje Kastav.

3.2. Stanovništvo

Stanovništvo u određenom prostoru nameće se kao ključan čimbenik gospodarskog razvoja.

Ekonomski aktivni stanovnici utječu na pokretanje proizvodnje te izravno utječu na potrošnju proizvedenih dobara.

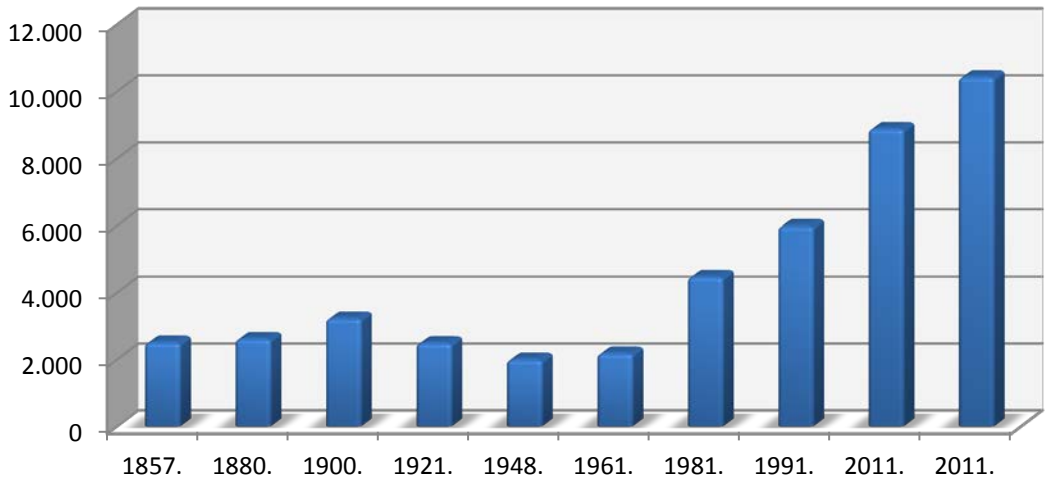
Podaci o stanovništvu Grada Kastva, dani u nastavku, temelje se na podacima objavljenim na stranicama Državnog zavoda za statistiku.

Prema Popisu stanovništva 2011. godine, Grad Kastav je imao 10 440 stanovnika i njegov udio u ukupnom broju stanovnika Primorsko - goranske županije iznosi 3,53%. U odnosu na Popis stanovništva iz 2001. godine broj stanovnika se povećao za značajnih 17% te za čak 74% u odnosu na Popis stanovništva iz 1991. godine.

Obzirom na navedeno Grad Kastav predstavlja drugu demografski najpropulzivniju jedinicu lokalne samouprave u Primorsko - goranskoj županiji (prva je Općina Viškovo), koji je u proteklom desetljeću zabilježio visoki porast broja stanovnika od 17,8%, ali niži nego u međupopisnom razdoblju 1991. – 2001., kada je porast iznosio čak 48,3%.

U sljedećem grafikonu prikazano je kretanje broja stanovnika na području grada Kastva u razdoblju od 1857. do 2011. godine.

Grafikon 1: Kretanje broja stanovnika Grada Kastva u razdoblju od 1857. do 2011. godine

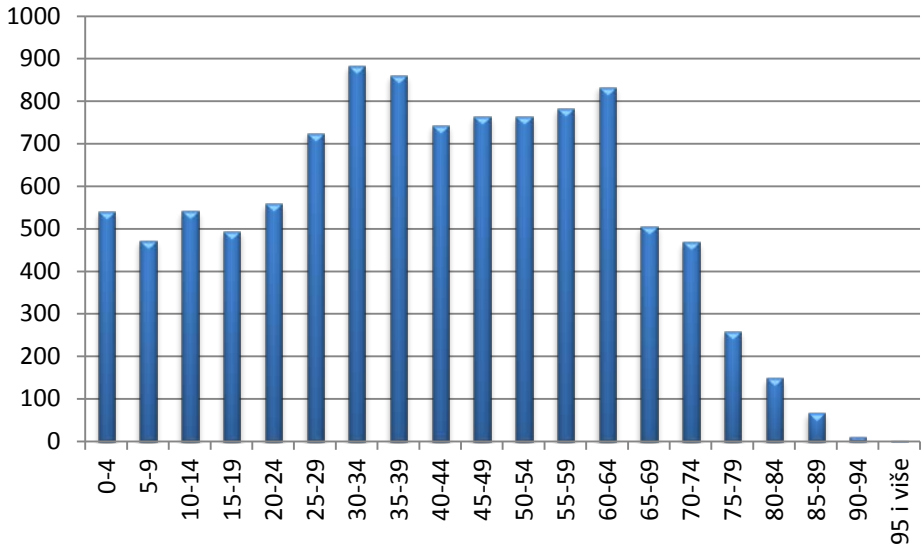
Gustoća stanovništva iznosi 949,09 stanovnika/km^2, što je značajno iznad prosječne gustoće naseljenosti u Primorsko - goranskoj županiji koja iznosi 85,1 st/km^2, te iznad prosjeka Hrvatske - 75,8 st/km^2.

Od ukupnog broja stanovnika Grada Kastva, 49,23% su žene, a 50,77% muškarci.

Prosječna starost stanovnika Kastva je 40,9 godina i niža je od prosječne starosti stanovnika županije (43,9 godina), i RH koja iznosi 41,7 godinu.

Sljedeći grafikon prikazuje dobnu strukturu stanovništva Grada Kastva.

Grafikon 2: Stanovništvo prema starosti, Popis stanovništva 2011. godine

Pregled važnih kontigenata stanovništva Grada Kastva, kao i usporedba s 2001. godinom, može se pratiti u slijedećoj tablici i pripadajućem grafikonu.

Tablica 1: Važniji kontigenti stanovništva Grada Kastva za 2001. i 2011. godinu

	2001.	2011.	Indeks
Ukupno	8.891	10.440	117,4
0-6	585	747	127,7
0-14	1.351	1.555	115,1
0-17	1.696	1.827	107,7
0-19	1.942	2.050	105,6
Žensko fertilno stanovništvo (15-49 god)	2.402	2.520	104,9
Radno sposobno stanovništvo (15-64 god)	6.398	7.419	115,9
60 i više godina	1.386	2.300	165,9
65 i više godina	845	1.466	173,5
75 i više godina	274	490	178,8
Prosječna starost	38,2	40,9	
Indeks starenja	71,4	112,2	
Koeficijent starosti	15,7	22,0	

Izvor: Državni zavod za statistiku, 2015.

Iz tablice je vidljivo povećanje svih kontigenata stanovništva u razdoblju od 2001. do 2011. godine.

Ženama u fertilnoj dobi smatraju se žene u dobi 15 – 49 godina, što se okvirno smatra razdobljem tijekom kojeg je žena fiziološki sposobna za rađanje.

Radni kontingent čini stanovništvo u dobi života, koju s obzirom na fiziološku sposobnost rada u određenom radnom vremenu i s određenim stupnjem intenzivnosti, nazivamo radna snaga ili radno sposobno stanovništvo. Broj radno sposobnog stanovništva povećao se za 16%.

Koeficijent starosti jest postotni udio osoba starih 60 i više godina u ukupnom stanovništvu. Osnovni je pokazatelj razine starenja, a kad prijeđe vrijednost 12%, smatra se da je stanovništvo određenog područja zašlo u proces starenja. U 2011. godini taj se koeficijent povećao za 40% i iznosi 22%.

Također, u predmetnom razdoblju došlo je do povećanja broja stanovnika starijih od 65 godina za 70%. Prosječna starost se u 2011. godini povećala za 2,7 godine u odnosu na 2001. godinu te iznosi 40,9 što je i dalje manje od prosjeka RH (43,4).

Kada je riječ o prirodnom kretanju stanovništva, može se zaključiti da je Grad Kastav jedna je od rijetkih jedinica lokalne samouprave u Primorsko - goranskoj županiji, ali među rijetkima i u Hrvatskoj, kod kojih je stopa nataliteta viša od stope mortaliteta. Kastav ima dugotrajnu pozitivnu stopu porasta broja stanovnika, stopom mortaliteta ispod 10 promila, s izuzetno povoljnim vitalnim indeksom koji u korelaciju stavlja broj živorođenih i broj umrlih osoba u pojedinoj godini. Kako se može vidjeti u slijedećoj tablici, iako su pokazatelji prirodnog kretanja stanovništva u razdoblju u 2013. godini nepovoljniji u odnosu na 2010. godinu, još su značajno povoljniji od ostalih jedinica lokalne samouprave u županiji, ali i u odnosu na

Hrvatsku. U Hrvatskoj je u 2013. godine zabilježen negativni prirodni prirast (-10.447), kao i u Primorsko - goranskoj županiji (-1.018). Vitalni indeks je za RH u 2013. godini iznosio 79,3, dok je u PGŽ iznosio 70,4. (živorođeni/umrli).

Tablica 2: Prirodno kretanje stanovništva Grada Kastva u razdoblju 2010. - 2013. godine

	2010	2011	2012	2013
Živorođeni	118	102	98	89
Umrli	63	81	71	77
Prirodni prirast	55	21	27	12
Vitalni indeks	187,3	125,9	138	115,6
Stopa mortaliteta	6,0	7,8	6,8	7,4
Stopa nataliteta	11,3	9,8	9,4	8,5

Migracijska obilježja zauzimaju bitnu stavku u demografskim pokazateljima jer pokazuju kretanje stanovništva i migriranje prema određenoj sredini, što utječe na gospodarski, demografski, kulturni i drugi aspekt života. Tako, u Gradu Kastvu, od rođenja u istom naselju živi 2.447 stanovnika, doseljenih sa područja Hrvatske je 7.119, i iz inozemstva 874.

Tablica 3: Stanovništvo prema migracijskim obilježjima, Popis Stanovništva 2011. godine

Ukupan broj stanovnika	Od rođenja stanuju u istom naselju	Doseljeni u naselje stanovanja					
		s područja Republike Hrvatske					iz inozemstva
		svega	iz drugog naselja istog grada ili općine[1)]	iz drugog grada ili općine iste županije	iz druge županije	nepoznato mjesto u Republici Hrvatskoj	svega
10.440	2.447	7.119	-	6.320	796	3	874

Analiza mehaničkog kretanja stanovništva pokazala je da većina migracijskih kretanja ima ishodište i odredište u samoj županiji, što govori da je u proteklom razdoblju došlo do svojevrsne redistribucije stanovništva, i to uglavnom odseljavanjem iz Grada Rijeke[6].
Nameće se zaključak da je Grad Kastav prostor atraktivan za stanovanje i stalno življenje.

Trendovi stanovanja

Ukupan broj kućanstva na području grada Kastva iznosi 3.773, a prosječan broj članova po kućanstvu iznosi 2,76. Ukupan broj stanova za stalno stanovanje iznosi 4.558.
Navedeno se može pratiti u sljedećoj tablici.

[6] I. Lajić, S. Klempić Bogadi: Migracijska komponenta u suvremenome demografskom razvoju Rijeke i priobalja Primorsko-goranske županije, 2012. godina

Tablica 4: Broj kućanstva i stambene jedinice

Privatna kućanstva													
Ukupno	Obiteljska kućanstva prema broju članova										Neobiteljska kućanstva		
	svega	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11 i više	svega	samačka kućanstva	višečlana kućanstva
3.773	3.061	1.020	957	776	217	72	14	3	2	-	-	712	674	38

Ukupno	Stanovi za stalno stanovanje				Stanovi koji se koriste povremeno		Stanovi u kojima se samo obavljala djelatnost	
	ukupno	nastanjeni	privremeno nenastanjeni	napušteni	za odmor i rekreaciju	u vrijeme sezonskih radova u poljoprivredi	iznajmljivanje turistima	ostale djelatnosti
4.682	4.588	3.730	824	34	50	1	1	42

Stanovanje je najvećim dijelom ostvareno u vidu samostojecih obiteljskih kuca s okucnicama. U južnom, najgušće naseljenom dijelu Grada pojavljuju se i druge tipologije stambene izgradnje: niski stambeni nizovi i višestambene zgrade, uglavnom manjih visina. Prostorni plan uređenja Grada Kastva neizgrađen prostor prvenstveno namjenjuje kvalitetnom stanovanju u obiteljskim kućama.

Obrazovanje

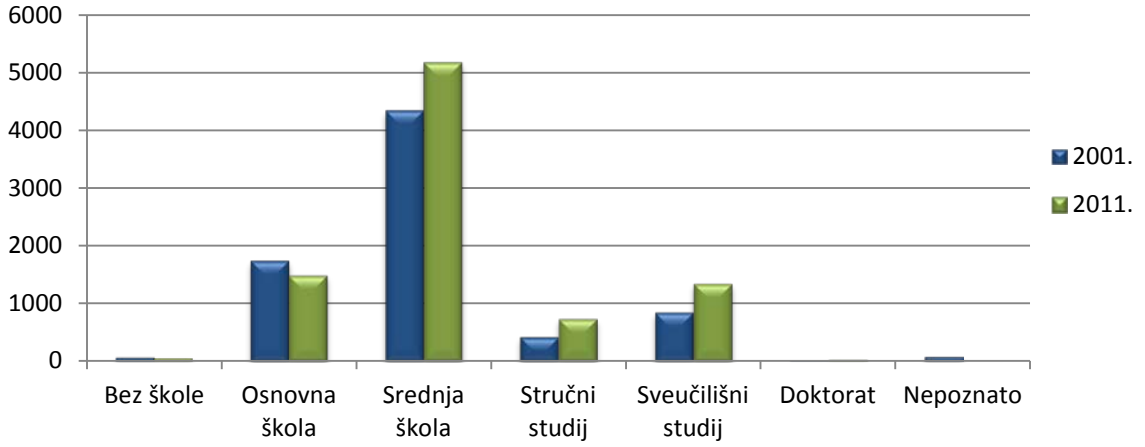
Obrazovanje, nova znanja i njihova primjena čine temelj razvoja, kako u gospodarskom smislu tako i onom društvenom. Obrazovna struktura Grada Kastva prema popisu iz 2011. godine može se vidjeti u sljedećoj tablici i popratnom grafikonu.

Tablica 5: Obrazovna struktura Grada Kastva 2011. godine

Godina	Ukupno	Bez škole	Osnovna škola	Srednja škola	Stručni studij	Sveučilišni studij	Doktorat	Nepoznato
2001.	7.540	72	1.746	4.347	425	851	16	83
2011.	8.885	67	1.500	5.188	743	1.351	32	4

Izvor: Državni zavod za statistiku, 2015.

Grafikon 3: Obrazovna struktura Grada Kastva 2011. godine

Izvor: Obrada autora prema podacima Državnog zavoda za statistiku, 2015.

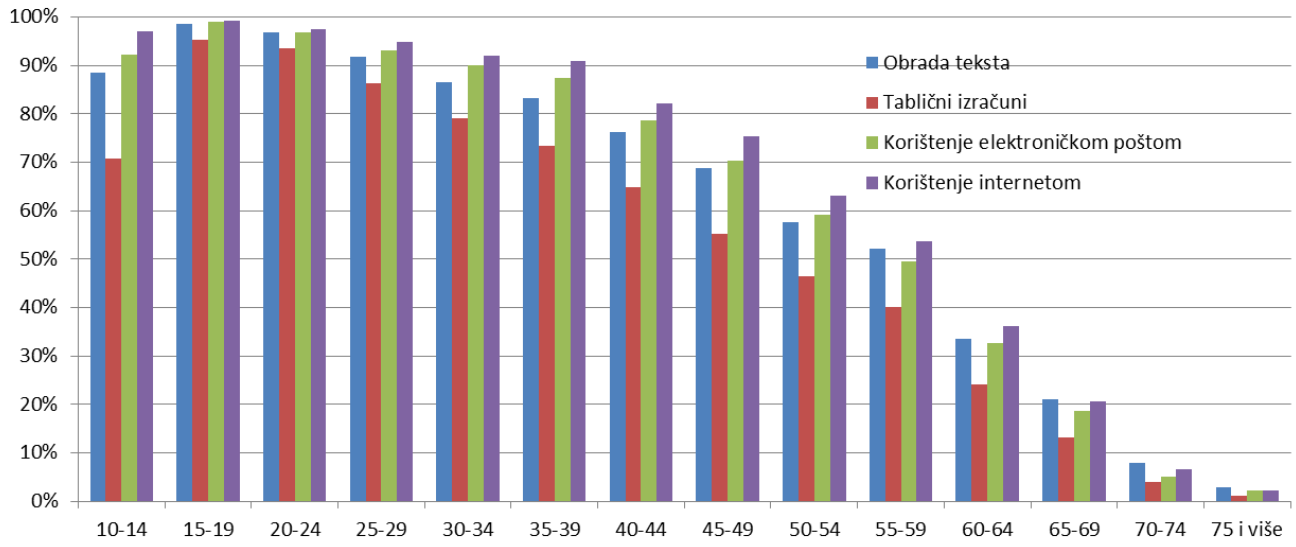
Prema prethodno tablično i grafički iskazanim podacima o obrazovnoj strukturi, vidljivo je da najveći broj stanovnika ima završenu srednju stručnu spremu (u prosjeku 57,9% ukupnog broja stanovnika) što je u skladu sa trendovima obrazovanja na razini cijele Republike Hrvatske. Uspoređujući podatke iz 2001.godine vidi se porast obrazovanih u srednjoj, višoj i visokoj stručnoj spremi. Također, podaci su iskazani i u postotku ovisno o razini obrazovanja i godini u kojoj se podaci promatraju.

Zanimljivi podaci odnose se na informatičku pismenost stanovništva starijeg od 10 godina u Gradu Kastvu. Prema popisu stanovništva iz 2011. godine, 68% stanovnika starijih od 10 odina zna se služiti internetom, 65 % e-mailom, 55% tabličnim izračunima, a 64 % obradom teksta.

Dok informatička pismenost u mladih iznosi više od 90%, ona pada kako raste starost stanovništva. Samo 35% stanovnika Grada starijih od 50 godina koristi internet, 32% koristi e-poštu, 33% poznaje obradu teksta, a 25% se služi tabličnim izračunima.

Isto se može pratiti u sljedećem grafikonu

Grafikon 4: Stanovništvo staro 10 i više godina prema informatičkoj pismenosti

Izvor: DZS.

Zaposlenost

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku, Popis stanovništva 2011., prema trenutnoj aktivnosti stanovništva starog 15 i više godina na području grada Kastva, od ukupnog broja (8.885), stanovnika njih 49,2% je zaposleno. Nezaposleni čine 6,7% ukupnog broja stanovnika dok je ekonomski neaktivnog stanovništva 44%. Podaci se mogu pratiti i u sljedećoj tablici.

Tablica 6: Stanovništvo staro 15 i više godina prema trenutačnoj aktivnosti, 2011. godine

Ukupno	Zaposleni	Nezaposleni			Ekonomski neaktivni					Nep-oznato
		svega	nezaposleni traže prvo zaposlenje	nezaposleni traže ponovno zaposlenje	svega	umirovljenici	osobe koje se bave obvezama u kućanstvu	Učenici ili studenti	ostale neakt. osobe	
8.885	4.376	602	91	511	3.907	2.291	394	744	478	-

Izvor: Državni zavod za statistiku, 2015.

Tablica u nastavku prikazuje strukturu stanovništva Grada Kastva iz 2011. godine prema glavnim izvorima sredstava za život.

Tablica 7 : Stanovništvo prema glavnim izvorima sredstava za život na području grada Kastva 2011. godine

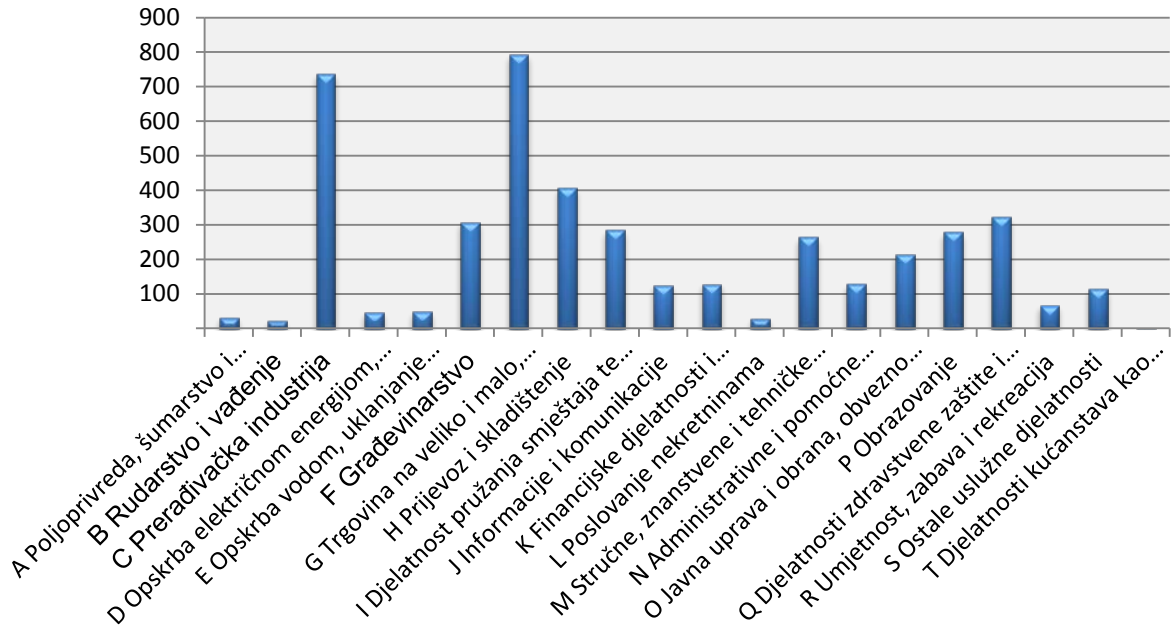
Ukupno	Prihodi od stalnog rada	Prihodi od povremenog rada	Prihodi od poljoprivrede	Starosna mirovina	Ostale mirovine	Prihodi od imovine	Socijalne naknade	Ostali prihodi	Povremena potpora drugih	Bez prihoda
10.440	4.166	263	12	1.676	670	75	283	214	167	3.152

Izvor: Državni zavod za statistiku, 2015.

Prema podacima iz tablice vidljivo je da najveći udio ostvarenih prihoda stanovnika sa područja grada Kastva su prihodi od stalnog rada (40%). Veliki udio zauzimaju oni stanovnici koji su bez ikakvih prihoda (30%) i oni u mirovini (22,5%).

Ukupan broj zaposlenih stanovnika Grada Kastva prema Popisu stanovništva iz 2011. godine iznosio je 4.376 osobe. Iz sljedećeg grafikona je vidljivo da je najveći broj zaposlenih u djelatnosti trgovina na veliko i malo, a slijedi prerađivačka industrija.

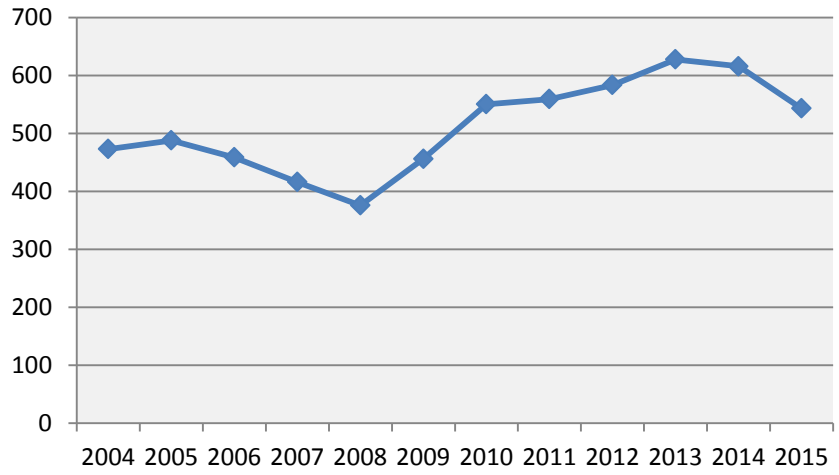
Grafikon 5: Zaposleni u Gradu Kastvu prema djelatnostima u 2011. godini

3.2.3. Nezaposlenost

Pregled kretanja nezaposlenosti u Gradu Kastvu za vremensko razdoblje od 2004.-2015. godine, dan je u sljedećem grafikonu. Najveći broj nezaposlenih evidentiran je 2013. godine. Prema stupnju obrazovanja, najviše nezaposlenih je onih sa završenom srednjom školom što je u skladu sa trendom nezaposlenosti na razini cijele Hrvatske. Ukupan broj nezaposlenih u odnosu na broj radno sposobnog stanovništva iznosi u prosjeku 7%, što je značajno ispod stope nezaposlenosti u Primorsko-goranskoj županiji i Hrvatskoj - Stopa registrirane nezaposlenosti u veljači 2015. u Hrvatskoj je iznosila 20,3 %, a u PGŽ oko 14,2%.

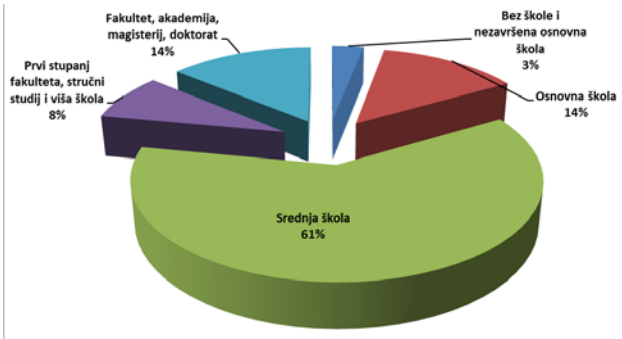
Grafikon 6: Kretanje nezaposlenosti na području Grada Kastva u razdoblju 2004. - 2015. godine

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, 2015

2015. godine evidentirano je ukupno 616 nezaposlenih, a najviše ih prema kriteriju stupnja obrazovanja ima završenu srednju školu. Prikaz strukture nezaposlenih prema postignutom stupnju obrazovanja dan je u sljedećem grafikonu i pripadajućoj tablici.

Grafikon 7: Struktura nezaposlenih prema najviše postignutom stupnju obrazovanja u 2014. godini

Godina / Razina obrazovanja	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
Bez škole i nezavršena osnovna škola	20	15	17	22	19
Završena osnovna škola	84	84	81	87	84
Srednja škola	360	361	365	389	378
Prvi stupanj fakulteta, stručni studij i viša škola	31	35	45	53	50
Fakultet, akademija, magisterij, doktorat	56	63	76	77	86
Ukupno	**550**	**559**	**583**	**628**	**616**

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, 2015

Zaključno, Grad Kastav je područje s izrazito povoljnim demografskim kriterijima, (ukupno

kretanje stanovništva, prirodni prirast, migracijski saldo, opći demografski parametri).

Stanovništvo Grada Kastva je uravnotežene dobne strukture s pozitivnim migracijskim saldom i pozitivnim prirodnim prirastom. Vrlo dobra demografska situacija na području Grada Kastava bila je podloga optimističkim prognozama o dugoročnom kretanju broja stanovnika na ovom području danih u dokumentima prostornog uređenja grada.[7]

Ključni problemi/izazovi-Prostor, Stanovništvo

- Postojeća infrastruktura nije dostatna za potrebe povećanog broja stanovnika (stalni priljev stanoovnika)
- Problem očuvanja i zaštite prostora uslijed naglog doseljavanja i urbanizma

[7] II. Izmjene i dopune prostornog plana uređenja Grada Kastva, travanj 2013.

3.3. Prirodna obilježja

3.3.1. Reljef

Reljefne forme čine izuzetnu, ako ne i najizraženiju odrednicu krajolika ovog područja. Slika blago nagnute padine s nizom manjih ponikvi, malih vrtnih parcela uz kuće i raznovrsnom vegetacijom pojačava dojam pitomog i pitoresknog ambijenta.
Svojom veličinom i ljepotom posebno se ističu dvije ponikve: Kneždol i Gospodski dol. Napuštene poljoprivredne kulture ostavile su traga na današnjem krajoliku. To su poznate primorske terase ogradene suhozidima koje su nekoć služile za uzgoj vinograda.

Ovdje se, u cjelini, nije pojavio degradirajući utjecaj čovjeka na sliku krajolika, kao na nekim drugim prostorima bivše Općine Rijeka. Urbane strukture nastajale u kontinuitetu povijesti, čiji su tokovi gradnje osmišljavani mogućnostima okruženja, zadržali su kvalitetu izvornog ambijenta. Građeni na stoljetnoj tradiciji života uz more pružaju i danas primjer umijeća korištenja prednosti krajolika.
Na području Grada Kastva nalazi se niz speleoloških objekata: Jama Help, Loza; 4 bunkera u Brninima; špilja iznad sela Jelovičani; jama u rovu kod karaule, Brnini; jama pul obadoveh umejki, Brnini; jama blizu stražarnice na Brninima; Babićeva jama, Jurjenići; jama pul sela Bani, Bani; Žbadova jama, Škrlji; Prkacinska jama, Lazi na Brnini.

Geomorfološka struktura reljefa oblikovana je u posljednjih pet milijuna godina. Tektonski horizontalni pokreti odredili su zakretanje riječkog zaljeva prema jugu i jugozapadu, vertikalni pokreti izdignuli su masiv Učke kao prostornu dominantu-kako u prostornom tako i u klimatskom smislu. Karbonatne stijene prevladavajuća su podloga cijele Kastavštine, a stijenski pokrivač uglavnom čini crvenica smeđecrvene boje. Reljefna struktura je kamenita i vrlo strma, s brojnim depresijama koje čine okosnicu poljoprivrede-plodne udoline, vrtače i dolci. Prema Rječini (Klana) zemlja je nešto bogatija ilovačom. Budući da je vapnenac navučen i leži na vodopropusnim naslagama fliša, prostor obiluje pećinama, jamama i vrtačama pa možemo reći da je kolektor podzemnih voda stoga je Riječina jedini vodotok u blizini Kastva. Zbog te prirodne činjenice na području su značajne (dio egzistencijalne potrebe ali i element identiteta područja) lokve, kale, bunari i šterne. Reljefna razvedenost prostora s padinama predstavlja svojevrstan izazov za danje urbano širenje grada.

3.3.2. Klima

Klimatski, Grad Kastav pripada pojasu sredozemne klime, s prijelazom na umjerenu kontinentalnu, na koju najviše utjecaja imaju struje s morske strane i područja susjedne Grobištine, a izrazitije temperaturne razlike uvjetovala je dinamika reljefa.

Dominantne zračne struje su bura, jugo i tramuntana. Izravna posljedica struje vjetrova jest činjenica da je sjeverna strana šumovitija te bogatija vrstama. Prema Kopenovoj klasifikaciji područje nosi klimatska obilježja klase Cfsax a karakteriziraju ga vruća ljeta temperaturom najtoplijeg mjeseca iznad 22 °C, a zimsko razdoblje obiluje kišama koje se protežu i na proljeće i jesen. Najsuši dio godine pada u ljetnom periodu kada drastična suša nije rijetkost.
Temperatura zraka pokazatelj je klime područja.

Srednja maksimalna godišnja temperatura zraka iznosi 17.8 °C a minimalna 10.3°C. Srednja godišnja temperatura zraka iznosi 13,8 °C. Zimi se temperatura rijetko spušta ispod 0°C, a prosječna zimska temperatura iznosi 6,2 °C, dok srednja temperatura u ljetnim mjesecima iznosi 22,1 °C.

Na području Grada Kastva, oborinski režim je maritimnog karaktera. Na ukupnu količinu oborina jako utječu reljef, smjer prevladavajućih vjetrova, blizina mora itd. Oborine prevladavaju u hladnom dijelu godine (najviše ujesen 521.1.mm).Najmanje količine oborina očekuju se ljeti. Oborine padaju u oko 30% dana godišnje što iznosi 1522.7mm, a dnevne količine oborina veće od 50 mm su rijetke (oko 4 dana godišnje). Dani s kišom mogu biti praćeni susnježicom, međutim snijeg kao pojava je rijedak i ne zadržava se dugo na tlu.

Prosječne godišnje vrijednosti relativne vlage kreću se oko 64 %. Relativna vlaga najveća je u hladnom dijelu godine kao posljedica prodora vlažnog zraka sjevernih smjerova. Godišnji prosjek oblačnih dana iznosi 5.6, a najviše ih je u proljetnom i zimskom razdoblju. Kada su meteorološke pojave u pitanju Kastav je prosječno godišnje 3.6. dana pod maglom (uglavnom zimi) a grmljavine se uglavnom pojavljuju u ljetnom razdoblju što na godišnjoj razni čini 35.2 dana.

Kada su strujanja zraka u pitanju, odnosno utjecaj vjetrova, Kastav kao i čitavo područje se nalazi na jakom udaru **bure** dok se jako i olujno jugo javlja vrlo rijetko. Godišnji broj dana s jakim vjetrom iznosi 40.4., a s olujnim vjetrom 11.1 dan. Vjerojatnost učestalosti olujnog vjetra je mala i iznosi 0,3%.

3.3.3. Tlo

Tlo je jedno od najvrjednijih prirodnih resursa nekog područja i kao takvo je kartirano i valorizirano (kvaliteta i bonitet) te služi kao podloga za izradu dokumenata kojima se planira dugoročni razvoj. Između ostaloga određuje se i njegova zaštita kao vrijednog resursa. Tla višeg boniteta podliježu višem stupnju zaštite.

Vrednovanje je izvršeno sukladno Odredbama Prostornog plana Primorsko-goranske županije. Kategorizacija zemljišta podijeljena je u sedam kategorija prema Pravilniku o sadržajima, mjerilima kartografskih prikaza, obaveznim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova možemo prikazati i na slijedeći način:
- poljoprivredno zemljište prostorne oznake P3, odgovara kategoriji zaštite zemljišta I kategorije
- poljoprivredno zemljište prostorne oznake PŠ odgovara kategoriji zaštite zemljišta II kategorije
- šumsko zemljište prostorne oznake Š1, Š2, Š3 odgovara kategorijama zaštite zemljišta III i IV kategorije

S obzirom da prostor Grada Kastva u cijelosti pripada krškom području očekivano je da se zemljišta dobrih boniteta nalazi veoma malo, nisu utvrđena *osobito vrijedna obradiva tla* P1 kategorije, a niti *vrijedna obradiva tla* P2 prostorne kategorije.

Tla P3 kategorije čine zemljišta I kategorije zaštite.

Najbolja tla (P3) ovog kraja prostiru se oko sela Belići, Spinčići, Trinajstići, Rubeši (Jugovica), Jardasi, Tuhtani te oko povijesne jezgre Kastva i odnose se na oranična tla (smeđe tlo i crvenica) na kojima su se uzgajali vinogradi, vrtovi, voćnjaci i njive tzv. antropogena tla nastala djelovanjem čovjeka a koja su danas pod jakim pritiskom urbanizacije.
Ostala obradiva tala P3 kategorije nalazi se u vrtačama. To su antropogena tla iz crvenice ili smeđeg tla (kalkokamisola). Prema bonitetu pripadaju petoj klasi a njihova pojava je dispergirana po cijelom Gradu. Površina pojedinačne vrtače iznosi manje od jednog ara pa do tri ara. Najveći nedostatak ovih tala je pristupni put do njih, a ova tla većinom su okružena šumom pa im se zbog divljači prirodni bonitet dodatno smanjuje. U posljednje vrijeme vrtače su prepuštene prirodnom zaraštanju što je odlika većine poljoprivrednih tala na području krša, naročito onih slabijeg boniteta. Na području Grada Kastva postoji 200-tinjak vrtača, Vrtače su u prošlosti bile od velikog značaja za život ljudi, a svojom formom čine prepoznatljiv uzorak u prostoru.

Tla II kategorije zaštite jest zemljište koje je mjerama zaštite potrebno zaštititi kao najvrijednija i najpovoljnija poljoprivredna zemljišta za poljoprivrednu djelatnost, dok je kod eventualnog planiranja stambenih zona potrebno predvidjeti rahliju izgradnju da bi se poljoprivredno zemljište što više sačuvalo unutar okućnica. U osnovi to su antropogena tla krških dolaca, škrapa, pristranaka, poljica i terasa, koja je stvorio čovjek. Obično su plitka do srednje duboka i često skeletna. Najveći dio ovih tala je napušten i u zarastanju iz razloga jer imaju nizak bonitet, ograničena su niskom do umjerenom stjenovitošću, koja sprečava intenzivno korištenje mehanizacije, prvenstveno zbog teške pristupačnosti.

Zemljište III i IV kategorije pripada zemljištima prekrivenim šumom i nose prostornu kategoriju Š1 što označava gospodarsku namjenu. Radi se o kombinaciji smeđih plitkih i srednje dubokih tala s crvenicom i luvisolom s umjerenom do visokom stjenovitošću. To su tla niskog boniteta. Općenito možemo reći da na području grada Kastva nije moguć intenzivniji razvoj poljoprivredne djelatnosti, međutim oaze kvalitetnog poljoprivrednog tla prepoznatljiv su i vrijedan aspekt povijesti i identiteta primorja.

3.3.4. Vegetacija

Područje Grada Kastva pripada zoni submediteranskih listopadnih šuma. Ova submediteranska zona dalje se raščljanjuje na dva visinska pojasa, a vegetacijska granica prolazi padinom brijega povijesne jezgre Kastva, te se nastavlja padinom iznad sela Žegoti i Jelovičani, prateći otprilike izohipsu od 350m nadmorske visine. Granica nije tako oštro izražena u prostoru jer u velikoj mjeri ovisi o reljefu, ali ima znatnog udjela u vegetacijskoj slici ovog područja. To je granica između nižeg i toplijeg pojasa, do 350m nadmorske visine, prevladavajuće vegetacije listopadnih (submediteranskih) šuma i šikara bijelograba, hrasta medunca i drače, te višeg i hladnijeg mediteransko-montanskog pojasa s prevladavajućom vegetacijom šuma i šumaraka crnog graba i hrastova. Za submediteransku zonu karakteristična je ljetna suša. Bujnije submediteranske šume nalaze se na području Grada Kastva (šuma Lužina), prostrano, više ili manje zaravnjeno šumsko područje s brojnim ponikvama i vrlo bogatim šumskim svijetom mediteransko-montanskog pojasa s izuzetnim floristićkim bogatstvom. Primjetni su različiti degradacijski stadiji vegetacije, prvenstveno šikare, koje se zbog smanjenog antropogenog pritiska u zadnje vrijeme postupno obnavljaju.

Ponikve su nekad imale znatnu ulogu u gospodarstvu ovog kraja, jer su u njima bile smještene najvažnije poljoprivredne površine i čuvaju bogate šumske zajednice velike biološke raznolikosti, a s druge, sa svojim terasama i podzidima poljoprivrednog tla, najznačajniji su element krajobraza.

Oko povijesne jezgre grada Kastva nalaze se manje, dijelom znatno degradirane submediteranske šumice i šikare s raznim termofilnim vrstama drveća i grmlja, kao što su bijeli grab, razni submediteranski hrastovi, crni grab, javor šestil, drijen, svib i brojne druge.
Područje ispod 350 m nadmorske visine pripada bijelom grabu, međutim slika prostora znatno izmijenjena antropogenim djelatnostima. Zanimljivo je da se čak i na prisojnoj strani gradskog brijega nalaze neke rijetke vrste biljaka, kao što je npr. vrsta grma klokočike koja ukazuje na utjecaj i blizinu mezofilnijih šuma u ponikvastom šumskom predjelu Lužine.

Uža gradska jezgra unutar gradskih zidina oskudijeva zelenilom, što je i najčešće pravilo u primorskim gradićima sličnog tipa. U samoj jezgri Kastva značajan je drvored divljih kestenova na području “Crekvine”. Estetski ugođaj starih gradskih jezgri ima urbano zelenilo okućnica, koje mnogo govori o odnosu lokalnog stanovništva spram njihova prostora.
U starim gradićima akropolskog tipa kakav je i Kastav, na trgovima najčešće susrećemo pojedinačna stabla(akcente) koprivića (ladonje) ili stabla lipe uz crkve. Čempresi se ugl. nalaze uz groblja.

3.3.5. Flora i fauna

Dijelovi šume Lužina na području Grada Kastva su područja s većom koncentracijom nekih vrsta zaštićenih biljaka: lovorastog likovca, običnog likovca i božikovine. Vrste su ugrožene branjem grančica za cvjećarske potrebe.

Na području Grada Kastva staništa životinjskih vrsta nisu dovoljno istražena, ali se može pretpostaviti bogata fauna, posebno u ponikvama.

3.3.6. Prirodna baština

Grad Kastav nalazi se na prostorno specifičnom području, njegovu fizionomiju i duh određuje splet reljefnih, klimatskih, vegetacijskih i kulturnih posebitosti koje su međusobno ovisne te kao takve doprinose i jedinstvenom vizualnom identitetu grada. Stoga unutar prostorno iznimno malog područja nalazimo niz prirodnih vrijednosti koje su unutar nekog stupnja zaštite.

Na području Grada Kastva nalazi se niz speleoloških objekata, a neki od njih su tek nedavno otkriveni zahvaljujući radu Društva speleologa: Jama Help, Loza; 4 bunkera u Brninima; špilja iznad sela Jelovičani; jama u rovu kod karaule, Brnini; jama pul obadoveh umejki, Brnini; jama blizu stražarnice na Brninima; Babićeva jama, Jurjenići; jama kod sela Bani, Bani; Žbadova jama, Škrlji; Prkacinska jama, Lazi na Brnini.

<u>Šume Loza i Lužina</u>

Prostornim planom Primorsko-goranske županije posebna zaštita predviđena je za šumu Lužina u kategoriji zaštićenog krajolika. Šume Loza i Lužina prostiru se u zaleđu Kastva, na nadmorskoj visini od cca. 320 do 504 m i obuhvaćaju površinu od cca. 33 km^2. Navedenim prostornim planom zaštićeni krajolik je definiran kao prirodni ili kultivirani predio veće estetske ili kulturno-povijesne vrijednosti, ili krajolik karakterističan za pojedino područje. Šuma Lužina se manjim dijelom nalazi na području Grada Kastva, a većim dijelom na Području Općine Klana i Općine Matulji.

Šuma se prostire sjeverno od povijesne jezgre grada Kastva na kraškom terenu posutom brojnim ponikvama. Vegetacijski pripada zoni submediteranskih listopadnih šuma s nižim toplijim pojasom do 350 m.n.v. (šuma bjelograba) i višim brdskim pojasom (šuma crnog graba).
Ponikve sa svojom specifičnom mikroklimom omogućuju razvitak osebujne šumske vegetacije bogatog floističkog sastava u kojoj dominiraju mezofiln e vrste drveća, grmlja i prizemnog raslinja (obični grab, bukva, javor, klokocika i drugi). U nekim dijelovima šume pojavljuju se u velikom broju zaštićene biljne vrste: lovorasti likovac, te pretp. obicni likovac i božikovina.

Projekt **Šetnice u šumama *Lozi* i *Lužini*** pokrenut je od strane *Udruga Umirovljenika i starijih osoba Kastav* koja je izradila projekt i dobila donaciju AED/CroNGO-a, a u uz pomoć*Grada Kastva* - partnera u projektu i *Turističke zajednice Grada Kastva* projekt je uspješno realiziran. Šetnice su otvorene 2005. godine (15. listopada 2005. godine, na Svjetski dan pješačenja).

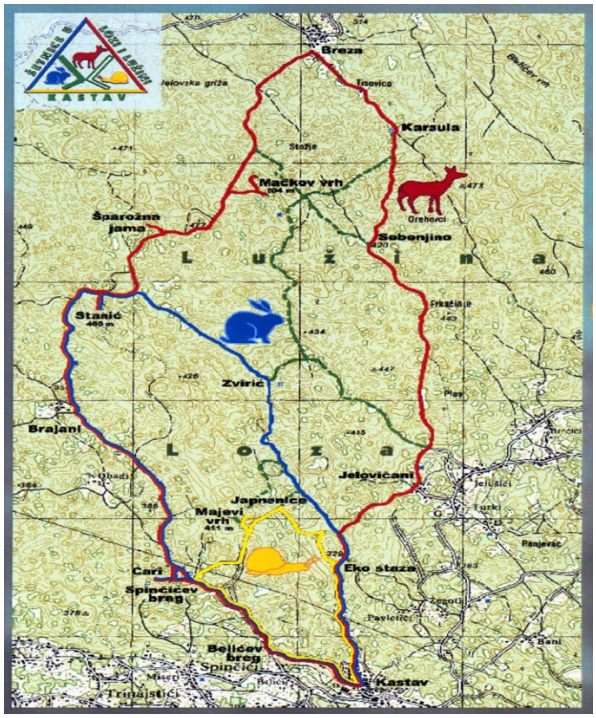
Šetnice počinju i završavaju u Kastvu, različite su po dužini i vremenu obilaska, zanimljive su i lako dostupne svim ljubiteljima prirode, te omogućavaju uživanje u ljepotama šumskog drveća, bilja i cvijeća, stijenama kraških oblika, dolcima i vrtačama. Mogući su usponi na stjenovite vrhove: Majevi vrh (411m), Stanić (465m) i Mačkov vrh (504m), sa kojih se pružaju

lijepi pogledi na šumsko prostranstvo u zaleđu Kastva, na sela Kastavštine kao i na planine i vrhove susjednog Gorskog kotara, Lisine i Učke.

Posebnosti staza (dužina i vrijeme obilaska) simboliziraju životinje koje žive u *Lozi* i *Lužini* i one prate šetače na postavljenom znakovlju duž staza i omogućavaju lakše kretanje po odabranoj stazi. Za najkraću je izabran *puž* , kao metafora za polagano i ograničeno kretanje, za srednju *zec* , životinja sve rjeđe prisutna u našim šumama koja se kreće brže i više, te za najdužu *srna* , elegantna životinja brzog i dugog kretanja koju se često, zbog brojnosti, sreće šetajući šumama. Životinje su označene na karti i znakovlju različitim bojama: *puž* — žutom, *zec* — plavom i *srna* - crvenom bojom.

Na mjestima prirodnih i povjesnih zanimljivosti (*Eko staza «Loza»* , japnenice, *Šparožna jama* , *Rapalska granica* , napušteno selo *Cari*) postavljene su edukativne ploče s kratkim opisom, a na nekim dijelovima staza postavljena su odmorišta.

Slika 1: Karta šetnica u šumama Lozi i Lužini

Treba napomenuti i da je Kastav do 1990. bio završna točka **Europskog pješačkog puta E-6,** koji povezuje Baltičko i Jadransko more. Put je otvoren 1975. godine. Polazna mu je točka u mjestu Sieppijärvi u Finskoj, a prolazi kroz najljepše predjele Finske, Njemačke, Austrije i Slovenije, a do 1990. godine i dijelom Hrvatske, od Gumanca u Općini Klana do Kastva. Put je markiran na način da većim dijelom prolazi kroz manja naselja i šume, uz prirodne i povijesne znamenitosti, izbjegavajući gradove i suvremene prometnice. Do 1990. je završna točka puta bila u Kastvu. Osamostaljenjem republika bivše Jugoslavije, Slovenci su put od Snežnika preusmjerili prema Ilirskoj Bistrici i Portorožu, gdje je sada u mjestu Strunjan završna točka puta.

3.4. Kulturna baština

Arheološki podaci pokazuju da je na prostoru Kastavštine čovjek obitavao od paleolita, no prvi sigurni podaci o postojanju Kastva potječu iz ranog srednjeg vijeka. Razdoblje do 12. stoljeća u razvoju Kastva je puno nepoznanica, te se na osnovi opće povijesne situacije i oskudnih nalaza mogu donijeti vrlo općenite pretpostavke. Arheološka istraživanja potvrđuju naseljenost prostora na mjestu Kastva još u prethistorijsko doba. Nalaz nekropole naseobinskih obilježja pretpostavlja postojanje gradine (3. stoljeće pr.Kr.), čiji se smještaj uvjetno može odrediti na području nazvanom Žudika i uzvisini gdje se danas nalazi crkva Sv. Jelene. O antičkoj gradnji i ulozi Kastva u to doba postoje razne pretpostavke. Kastav je tada vjerojatno bio naseljen, odnosno, ilirska gradina - *castellum* je u kontinuitetu egzistirala od prethistorije do konca ranog srednjeg vijeka kada naselje izrasta u urbanu formaciju.

U 12.st. grofovi Devinski postaju najjači vazali, te vladaju Kastvom od 1139.godine. Kastav postaje gospoštija - zajednička administrativno-politička cjelina koja obuhvaća Kastav, Veprinac i Mošćenice.

U prostoru su se izmjenjivali različiti vladari od grofova Devinskih i Walsee do Habsburgovaca, a svaka epoha unosila je izmjene u urbanu strukturu naselja i društveni poredak. U 16. stoljeću, Kastav ulazi u urbanu fazu razvoja. To je doba značajne transformacije mjesta. Do 40-ih godina 16. stoljeća zidine sa sedam kula opasale su podgrađe. Fortifikacije su opsegom znatno šire od izgrađenog dijela naselja, a u areal su uključile i znatan dio obradivih površina. Doba vladavine isusovaca (1630.-1774.) karakterizira pomicanje izgrađenog dijela grada do samog perimetra fortifikacija. Zidine s kulama, izgubivši obrambenu funkciju, dijelom su pretvorene u pročelja stambenih građevina. Gradnjom se popunjavaju i slobodni prostor unutar zidina. Sama centralna jezgra grada više se neće mijenjati. Gradnja podgrađa nazvanog Dukići započela je krajem 18. stoljeća uz prilaznu cestu gradu, podno jugoistočnog dijela zidina na zaravni. Podgrađe je formirano do sredine 19. stoljeća. Kuće obrtnika i trgovaca izraz su vrlo skromne, lokalne, klasicističke, a kasnije i historicističke arhitekture.
U drugoj polovici 19. stoljeća, slijedom političkih zbivanja, Kastav se našao odvojen od važnih prometnih putova, čime počinje period gospodarske, a time i stagnacije urbanog razvoja. Ista tendencija nastavlja se do pred kraj 20. stoljeća. 1997. godine Kastav ponovno postaje administrativno središte i dobiva status grada.

Grad Kastav obiluje vrijednom kulturno povijesnom baštinom, koja u suštini i određuje karakter i značaj samog grada danas i u budućnosti.

Registrirana je i zaštićena samo urbanistička cjelina gradskog naselja Kastav, a znatno je više preventivno zaštićenog - evidentiranog, kulturno-povijesnog nasljeđa. Prema podacima o kulturno povijesnoj baštini, na području Grada Kastva navedeni su (prema kategorijama):

Registrirana nepokretna kulturna dobra:

1. Kulturno - povijesna urbanistička cjelina gradskog naselja Kastav, zaštićeno 1966. godine.

Povijesna jezgra grada Kastva je upravno, administrativno, kulturno i trgovačko središte područja Grada Kastva. Zaštićena cjelina obuhvaća uže područje starog dijela naselja opkoljeno fortifikacijama i trg ispred gradskih vratiju, kao i šire područje koje obuhvaća pojas širine do 250 m oko zaštićene jezgre.

U utvrđenu staru jezgru grada ulazilo se kroz gradska vrata "Voltica" smještena na južnoj strani zidina. Od vrata vodi glavna gradska ulica prema sjeverozapadu do najviše točke središnjeg platoa utvrđenog kulama, od kojih su vidljive samo ruševine najstarije utvrde zvane Žudika. Tu je izgrađena Župna crkva Sv. Jelene. Unutar utvrda, a oko glavne ulice formiraju se tri gradska žarišta okupljanja:

- u zapadnom dijelu oko Trga Lokvine gdje se nalazi Kapetanova rezidencija (gospoštijski dvorkaštel), cisterna s natpisom iz 1666. godine, te gotička crkva Sv.Trojstva iz XV. stoljeća
- u sjeverozapadnom dijelu oko župne crkve Sv. Jelene
- u sjeveroistočnom dijelu oko platoa zvanog "Crekvina" na kojem je u XVIII stoljeću započeta i nikad dovršena izgradnja trobrodne isusovačke crkve Sv.Marije.

Sustav mjera zaštite provodi se uspostavljanjem sljedećih zona zaštite:

- zone „A" (potpuna zaštita povijesnih struktura): obuhvaća područje srednjovjekovne povijesne jezgre grada Kastva, omeđeno strmom padinom sa zapadne strane, blažim padinama i šumom sa sjevera i istoka, a s južne strane prilaznim trgom - ovoj zoni odgovara režim potpune konzervatorske zaštite povijesne urbane strukture, pejzažnih obilježja te pojedinačnih građevina
- zone „B" (djelomična zaštita povijesnih struktura): obuhvaća dijelove grada Kastva stambene i gospodarske namjene sagrađene uglavnom tijekom 18., 19. i početka 20. stoljeća, južni dio obuhvaća i bastion Forticu - ovoj zoni odgovara režim zaštite osnovnih elemenata povijesne urbane strukture i pejzažnih vrijednosti te pojedinih skupina i pojedinačnih povijesnih građevina.
- zone „C" (ambijentalna zaštita): obuhvaća preostale rubne dijelove unutar prostornih međa Kulturno - povijesne urbanističke cjelina grada Kastva - ovoj zoni odgovara režim zaštite pojedinih sačuvanih elemenata osnovne povijesne strukture naselja.

Registrirana nepokretna kulturna dobra RH su sljedeća:

- Brdo sv. Mihovila i crkvica sv. Mihovila u Kastvu
- Kompleks Crekvina - nedovršena građevina Crkve Uznesenja Blažene Djevice Marije u Kastvu
- Crkva Sv. Fabijana i Sebastijana u Kastvu
- Crkva Sv. Antona Pustinjaka u mjestu Jurčići
- Crkva Presvetog Trojstva (Sv. Trojice) na Lokvini u Kastvu
- Crkva Sv. Lucije na groblju u Kastvu

Evidentirana kulturna dobra:

Etnološke zone:
- podzidi i ograđene terasaste parcele u Ćikovićima,
- Dolčići, podzidi, vrtače,
- Rubeši - dio naselja,
- Spinčići - dio naselja,
- Trinajstići - dio naselja,
- Tometići – kuća sa svodom.

Arheološke zone i lokaliteti:
- povijesna jezgra naselja Kastav,
- "Mišinci",
- Sv. Marija - "Crekvina",
- "grčki bunari" u Jurčićima i Ćikovićima.

Pojedinačne građevine i kompleksi:
- sakralni kompleks "Kalvarija" u Jurčićima.

Unutar "povijesne jezgre grada Kastva":
- kompleks Sv. Jelena,
- kaštel na Lokvini,
- gradski bedemi,
- gradska loža.

Crkva Sv. Jelene je najstariji sakralni objekt na području Grada Kastva. Pretpostavlja se da je izgrađena između V i VII stoljeća. Sadašnja crkva se spominje prilikom sastanka Kastavskog kaptola 1473. godine, bila je uključena u obrambeni sustav grada. Nakon obnove 1720. godine (pošto je oštećena udarom groma) ostalo je pročelje i dalje jednostavno i podređeno dvostrešnom krovu s vrha kojeg je skinut zvonik. 1724. godine je sagrađen novi zvonik pored crkve. U interijeru je podignut mramorni oltar,a moderne zidne dekoracije su skromnoj bazilikalnoj unutrašnjosti pomalo oduzele draž tradicionalne primorske arhitekture.
Posebitost ovoj crkvi daje arkadno prizemlje ispod istočnog broda. U ovom prostoru masivnih zidova s arkadnim otvorima i križno-bačvastim svodom su grobovi pučkih glavara ukopani u živoj stijeni. Neposredno do sjevernog otvora arkada je ulaz u kapelu Svih Svetih, 1634. godine kapelu je uredio isusovački kapetan Benedikt Sabatini.

Crkva Sv.Trojstva na trgu Lokvina je jednobrodna dvoranska crkvica koja je pripadala Kaštelu. Pretpostavlja se da je građena u doba kapetana Jakoba Raumachera koji je kupio Gospoštiju 1468. ili u doba kapetana Nikole Raubera koji je Gospoštiju držao u zakupu od 1478. godine. Kapela prema načinu obrade kamena i perfekciji izvedbe predstavlja zaokruženu arhitekturu tipičnu za drugu polovicu XV st. na području Istre i kvarnerskih otoka.

Crkva Sv. Marije, zvana "Crekvina", nedovršena isusovačka sakralna građevina čije su dimenzije monumentalne za mjere kastavske arhitekture. Oko crkve se splela legenda, u isusovačkom arhivu se njena gradnja, kao ni gradnja starije crkve Sv.Marije ne spominje, a najviše podataka o crkvi sakupio je dr. Makso Peloza. Prema njemu, crkva je nastala početkom 17.st, nacrti su stariji od nacrta najstarijih isusovačkih crkava u ovim krajevima (Riječki Sv. Vid), a projektant je također Giaccomo Briano (Rijecki Sv. Vid). Prema zapisu Poglajena svećenstvo i narod Kastva zatražili su 1769. godine od puljskog biskupa dozvolu da mogu porušiti staru crkvu Sv. Marije (urušenu u potresu između 1750.-54.) i sagraditi novu, prostraniju od zborne crkve Sv.Jelene. Nema pouzdanih podataka o sudbini "Crekvine". Neki datiraju njenu izgradnju već 1634. godine. Prema ostacima, crkva se može svrstati u tip dvoranskih crkava s bočnim kapelama, karakterističnog tlocrta za 17. st. Na južnoj strani su sačuvani zidovi i pregrade za kapele.

Izvan grada Kastva, nalazi se nekoliko malih baroknih crkvica koje su obnovljene u XIX st. kada je Kastav kao političko i kulturno središte Istre izašao iz svojih bedema. Krasi ih osebujan klasicistički trijem u obliku pronaosa templuma s trokutastim timpanonom kojeg skupa s dvostrešnim krovištem predvorja pridržavaju toskanski stupovi od autohtonog kamena. To su: crkve Sv.Sebastijana i Fabijana u predgrađu Dukići na trgu Fortica iz 1855. godine, crkva Sv.Lucije na groblju iz 1886.godine i crkva Sv. Antona Pustinjaka u Jurčićima iz 1453. godine.

U selu Jurčići nalazi se manji sakralni kompleks "Kalvarija" s kapelom Sv.Viktora jednostavnih oblika, malom kapelicom -poklonac "Tri Marije" koja otkriva pretposljednju etapu križnog puta koji završava na brdašcu kalvarija. Na samom vrhu brijega postavljeno je raspelo natkrito šesterokutnom kupolom na toskanskim stupovima.

Potrebno je spomenuti da se na nepokretnim kulturnim dobrima prema jednogodišnjem ili trogodišnjem programu Ministarstva kulture, vrši zaštita u smislu očuvanja određenih cjelina, a to podrazumijeva izvođenje različitih građevinsko-obrtničkih radova, a sve pod nadzorom nadležnog konzervatorskog odjela. Tako je u 2014. godini odobren program zaštite za Gradske zidine, Kastva te za Crkvu Uznesenja Blažene Marije Djevice (Crekvina), u ukupnom iznosu od 250.000 kn.

Jedna od kulturno - povijesnih znamenitosti Grada Kastva svakako su **Kastavske šterne.** Područje grada Kastva leži na vodopropusnom području te obiluje pećinama, vrtačama i kolektorima podzemne vode. Obzirom da se voda ne zadržava na površini, stanovnici su vodu oduvijek nastojali akumulirati za potrebe sušnih razdoblja - zbog te prirodne pojave, na području Kastavštine ima priličan broj šterni. Šterne se razlikuju u načinu skupljanja vode, kao živa voda iz podzemnih vodotoka ili kišnica koja se prikuplja s krovova ili s posebnim kamenom optočenih površina. U staroj jezgri Grada Kastva postoje **23 lokacije** na kojima se nalaze šterne ili samo kamena grla šterne[8].

[8] „Kastavske šterne" - II. dio - šterne u staroj jezgri Grada Kastva, Dario Medvedec, Glas Kastavski, br. 63, lipanj 2013.

Slika 2: Kastavske šterne

Izvor: Glas Kastavski, br. 63, lipanj 2013.

Potrebno je spomenuti da na području grada Kastva, u blizini sela Jurčići postoje 3 starinska zdenca poznata i pod imenom **grčki bunari**. Usmena predaja kaže da su ti zdenci još od grčkog vremena, a druga da su to napravili Rimljani. Sva tri zdenca duboko su ispod zemlje. Kada u okolici padne velika kiša, voda u zdencima kao da zavrije te se izlije na površinu. Sva tri zdenca imala su veliku ulogu u snabdijevanju stanovništva vodom jer je u njima uvijek bilo vode. U vrijeme suše, to je bila jedina rezerva vode za potrebe ljudi i domaćih životinja.[9]

Slika 3: Grčki bunar u Jurčićima

Izvor: https://kastavzavicaj.wordpress.com/voda/

Na području grada Kastva postoje brojna spomen obiljžja nastala u drugoj polovici dvadesetog stoljeća u svrhu obilježavanja kolektivnog sjećanja specifičnim događajima i pojedincima povezanim s anti-fašističkim borbama. Inicijative i pokreti za kreiranje spomen obilježja dolazile su prvenstveno od lokalne zajednice. Tako danas Grad Kastva broji preko 20 spomenika i spomen obilježja posvećenih anti-fašističkoj borbi, herojima i herionama tog kraja. U nastavku se navode:

- Spomen ploče iz 1950. godine (šuma Lužina)
- Spomen-ploča podignuta na rodnoj kući braće Cetina-Matešić (Jardasi)
- Spomenik palim borcima i žrtvama fašističkog terora (Brnčići)
- Spomen ploča na rodnoj kući Lovorke Kukanić (Jelušići)
- Spomen ploča (Bani)
- Spomen dvanaestorici streljanih kod Banovog križa (Kastav)
- Društveni dom Braće Matešić (Kastav)
- Spomenik dvanaestorici streljanih kod Banovog križa (groblje Kastav)
- Spomen-kosturnica (groblje Kastav)

[9] https://kastavzavicaj.wordpress.com/voda/

- Spomen-bista Lovorke Kukanić (groblje Kastav)
- Spomen-ploča oslobodiocima (Kastav)
- Spomen-bista i spomen-ploča Vladimiru Nazoru (Kastav)
- Spomen-ploča Milanu Marjanoviću (Kastav)
- Spomen-ploča na rodnoj kući Kuzme Jušića (Belići)
- Spomenik palim borcima i žrtvama fašističkog terora (Spinčići)
- Spomen-ploča Vinku Kućelu (Spinčići)
- Spomenik palim borcima (Trinajstići)
- Spomen-fontana (Rubeši)
- Spomen-ploča na Društvenom domu braće Milih (Rubeši)
- Spomenik palim borcima (Rubeši)

Bogatstvo kulturnom baštinom jasno definira i jača identitet prostora, međutim, jednako tako može biti i kočnica razvoju, pogotovo ako se radi o prostorno malom području s konstantnim prilivom stanovništva. Jednako tako postoji i obveza adekvatne brige za zaštićena kulturna dobra, koja često zahtijevaju veće financijske izdatke za njeno održavanje, te niz ograničenja za njenu eventualnu funkcionalnu prenamjenu.

3.5. Zaštita prostora

3.5.1. Zaštita krajobraza

Na području Grada Kastva Prostornim Planom se zaštićuju:

- kultivirani (antropogeni) krajobraz i šire područje povijesne jezgre Kastva: gradnja u podnožju povijesne jezgre grada Kastva radi očuvanja vrijedne vizure nije omogućena, korištenje poljoprivrednih površina može biti isključivo u svrhu poljoprivredne djelatnosti odnosno uređenja parkovnih površina. U Poglavlju 3.5. Kulturna baština dan je prikaz registriranih kuturnih dobara i mjera njihove zaštite.
- prirodni krajobraz, vrtače: u vrtačama, koje se ne koriste za obavljanje poljoprivredne djelatnosti, omogućuje se uređenje postojeće vegetacije i opremanje vrtače manjom urbanom opremom za potrebe korištenja u vidu parkovne površine. Zaštitu vrtača kao posebno vrijednog elementa prirodnog krajobraza potrebno je provesti u prostornim planovima užeg područja. Radi zaštite vrijednosti prirodnog krajobraza a posebno u vrtačama koje imaju veliku vrijednost za kvalitetu prostora kao specifični element krajolika te na manjim poljoprivrednim površinama u građevinskom području naselja nije planirana gradnja.
- manje poljoprivredne površine unutar građevinskog područja naselja.

3.5.2. Zaštita prirodne baštine

Područje Grada Kastva nije uvršteno u Područje ekološke mreže Natura 2000 - Natura 2000 je ekološka mreža sastavljena od područja važnih za očuvanje ugroženih vrsta i stanišnih tipova Europske unije. Njezin cilj je očuvati ili ponovno uspostaviti povoljno stanje više od tisuću ugroženih i rijetkih vrsta te oko 230 prirodnih i poluprirodnih stanišnih tipova.

Prostornim planom Primorsko-goranske županije posebna zaštita predviđena je za šumu Lužina u kategoriji zaštićenog krajolika. Navedenim prostornim planom zaštićeni krajolik je definiran kao prirodni ili kultivirani predjel veće estetske ili kulturno-povijesne vrijednosti, ili krajolik karakterističan za pojedino područje. U nekim dijelovima šume pojavljuju se u velikom broju zaštićene biljne vrste: lovorasti likovac, te pretp. obični likovac i božikovina (Vidi Poglavlje 3.3.5. Prirodna baština).

Mjere zaštite se odnose na sljedeće:

- divlje svojte: regulirati i sprječavati krivolov;
- stanišni tipovi: osigurati poticaje za tradicionalno poljodjelstvo i stočarstvo; pažljivo provoditi turističko rekreativne aktivnosti; sprečavati zarastanje travnjaka, osigurati poticaje za očuvanje biološke raznolikosti, gospodarenje šumama provoditi sukladno načelima certifikacije šuma
- Prostornim planom je predviđena zaštita u kategoriji zaštićenog krajobraza za područje šume Lužina - omogućena je gradnja isključivo građevina u funkciji korištenja i zaštite prostora sukladno posebnim propisima
- Područje šume Lužina je ovim Planom predviđeno za zaštitu u kategoriji zaštićenog krajobraza.

3.5.3. Zrak

Područje Grada Kastva pripada prvoj kategoriji kakvoće zraka – čist ili neznatno onečišćen zrak. Na ovom području ne postoje značajniji lokalni izvori onečišćenja zraka. Daljnjim mjerama i aktivnostima potrebno je zadržati postojeću kvalitetu zraka na nacin da onečišćenje zraka i dalje ne prekoračuje preporučene vrijednosti kakvoće zraka propisane odgovarajućim zakonskim aktima.

3.5.4. Vode

Prema Odluci o sanitarnoj zaštiti izvora vode za piće na riječkom području, područje Grada Kastva je u zoni djelomičnog ograničenja izvora drugog reda. Zonu djelomičnog ograničenja čini jedinstvena zona zaštite i obuhvaća izdvojeni dio slivnog područja izvora drugog reda.
U navedenoj zoni nije dozvoljeno:

- postojanje i građenje industrijskih pogona i drugih objekata bazne, kemijske i metalurške industrije, farmaceutske industrije, kao i industrije koja koristi radioaktivne tvari.
- nekontrolirano odlaganje otpadnih tvari.

Na području zone djelomičnog ograničenja mjere zaštite predviđene Prostornim planom su slijedeće:

- izgraditi sustav javne nepropusne kanalizacije za odvodnju sanitarno-potrošnih i tehnoloških otpadnih voda s odvodom izvan zone ili upuštanjem preko upojnog bunara nakon biološkog ili drugog odgovarajućeg postupka pročišcavanja, za industrijske, zanatske i slicne pogone, gdje nema tehničkog ni ekonomskog opravdanja za priključenje na javnu kanalizaciju, primjeniti samostalne uredaje za biološki ili drugi odgovarajući postupak pročišcavanja s upuštanjem pročišćene vode putem upojnih bunara u podzemlje,
- oborinske vode s autocesta, većih parkirnih, radnih i manipulativnih površina zagadenih naftnim derivatima moraju se prihvatiti nepropusnom kanalizacijom i procistiti na separatorima i uputiti u podzemlje putem upojnih bunara. Za manje parkirne, radne i manipulativne površine, zagađene naftnim derivatima dozvoljava se odvodenje oborinskih voda direktno na okolni teren raspršenim sustavom odvodnje.

3.5.5. Buka

Prema Pravilniku o najvišim dopuštenim razinama buke u sredini u kojoj ljudi rade i borave najviša dopuštena razina vanjske buke je sljedeća:

- u zonama odmora i rekreacije, kulturno-povijesnih lokaliteta 50 dBA za dan i 40 dBA za noć
- u naseljima, turističkim zonama i zonama odgojno-obrazovnih institucija 55 dBA za dan i 45 dBA za noć
- u poslovno-stambenoj zoni s objektima javne namjene izvan gradskog središta, dječja igrališta 60 dBA za dan i 50 dBA za noć
- u zonama duž autoputeva i glavnih gradskih prometnica 65 dBA za dan i 50 dBA za noć
- u idustrijskim, skladišnim i servisnim podrucjima, te podrucjima transportnih terminala, bez stanova – na granici zone buka ne smije prelaziti dopuštene razine u zoni s kojom granici

Postojeći izvori buke na području Grada Kastva su slijedeći: promet lokalnog karaktera, uglavnom osobnih automobila i vozila za snabdijevanje i odvoz otpada kroz povijesnu jezgru

grada Kastva, te po lokalnim i nerazvrstanim cestama unutar naselja, promet osobnih automobila, autobusa prigradskog prijevoza i teretnih vozila županijskim i državnim cestama, promet na tzv. «riječkoj obilaznici» državnoj cesti (D3), djelatnost manjih proizvodnih metaloprerađivačkih i drvno prerađivačkih pogona.

3.5.6. Tlo

Zaštita šumskog tla

Prema elaboratu "Šume Županije primorsko-goranske" izrađenom za potrebe Prostornog plana županije na površinama neuređenih šuma koje se prostiru uz sama naselja, kao šuma Lužina, predlaže se da cilj gospodarenja bude stvaranje socijalno-zdravstvenih rekreativnih zona za potrebe gradova i naselja, uz trajnu zaštitu tla.
Šuma Lužina predviđena je upravo za ovu namjenu, a njenim stavljanjem pod zaštitu u kategoriji "osobito vrijednog predjela – prirodni krajobraz" osigurala bi se trajna zaštita šumskog tla.

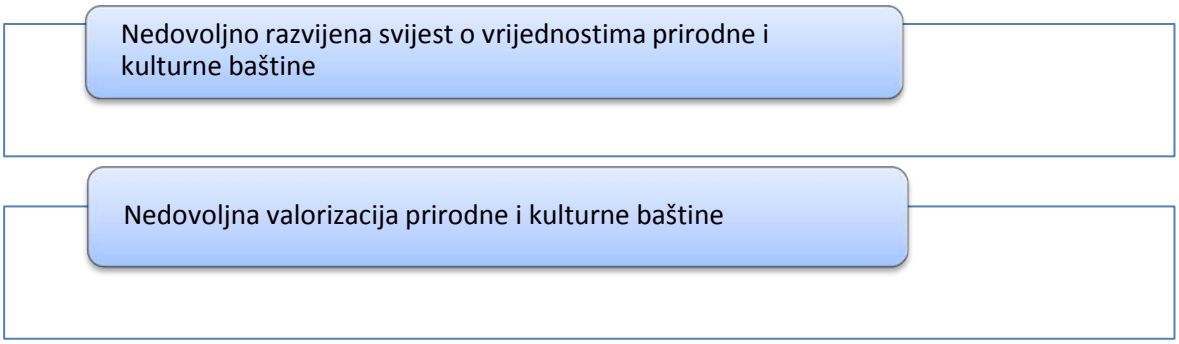
Zaštita poljoprivrednog tla

Na području Grada Kastva nalazi se zemljište IV i V bonitetne klase, odnosno 42-51 pod klase, koja se definira kao ostalo poljoprivredno zemljište (P3) i namjenjuje se isključivo poljoprivrednoj proizvodnji.
Sve veće površine ostalih poljoprivrednih površina zaštićene su izdvajanjem iz građevinskog područja. Nešto manje površine koje se i danas intenzivno koriste kao poljoprivredno zemljište nalaze se u naseljima. Male površine ostalih poljoprivrednih površina tla i vrtače nije bilo moguće prostornim planom na gore opisani način zaštititi, pa je to učinjeno stavljanjem istog u kategoriju zaštite kao osobito vrijednog predjela – prirodni krajobraz. Prema namjeni ovakva područja su zelene površine uz građevinska područja naselja koja prvenstveno služe ratarskoj djelatnosti. Obzirom da su većina takvih i sličnih površina, kojim obiluje područje Grada Kastva, nasipavanjem pretvorena u građevinsko zemljište ili su neodržavanjem površine zapuštene moguće je da lokalno stanovništvo neće imati interesa da na takvim površinama obnavlja poljoprivredne aktivnosti. U tom slučaju zaštita ne bi imala smisla pa se preporuča da se površine pročiste i da se koriste u vidu parkovnih površina. Pored stručnog uređenja postojeće vegetacije šišanjem, podrezivanjem, uklanjanjem podrasta, dohranjivanjem zemljišta i sl., vrtaču je moguće opremiti minimalnom urbanom opremom kojim bi se omogućilo daljnje korištenje i održavanje (šumska staza, rasvjeta, klupe za odmor, koševi za smeće i sl.). Bilo kakva daljnja gradnja je zabranjena izuzev nužne infrastrukture.

Zaštita tla za građenje

Na području Grada Kastva nalazi se tlo I i Ia geotehničke kategorije (Zona krša i zona pokrivenog krša) koje je općenito pogodno za izgradnju.
Tlo za građenje štiti se primjenom svih važećih propisa, zakona, mjera zaštite, normativa i uvriježenih postupaka iz područja arhitekture i graditeljstva, geotehnike i protupotresnog inženjerstva, zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti koji se moraju primjeniti prilikom projektiranja i izgradnje građevina na određenom zemljištu.

Ključni problemi/izazovi-prirodna obilježja, kulturno-povijesna baština, zaštita prostora

3.6. Komunalna infrastruktura i energetika

Komunalno gospodarstvo sastavni je dio svakog grada i njegove lokalne ekonomije. Stupanj razvijenosti komunalne infrastrukture direktno utječe na gospodarstvo i konkurentnost pojedinog područja. Bez suvremene i učinkovite komunalne infrastrukture niti jedna društvena zajednica ne može napredovati jer ono ima nezamjenjivu ulogu u osiguranju dobara i usluga od vitalnog značenja.

3.6.1. Vodoopskrba

Grad Kastav nalazi se u vodoopskrbnom sustavu Rijeka, koji obuhvaća cijelo područje bivše Općine Rijeka. Ovim sustavom gospodari Komunalno društvo „Vodovod i kanalizacija“ d.o.o. Rijeka, čiji je Grad Kastav suvlasnik. U ovom sustavu je vodoopskrbom obuhvaćeno gotovo cijelo područje, tj. 99% stanovništva. Zahvaćenih količina vode u sustavu Rijeka ima 2170 l/s, što je više nego dovoljno za današnju potrošnju. Vodovod Rijeka se svrstava u dobre vodovode, što znači da ima gubitke vode između 20% i 40%.

U riječkom sustavu koriste se izvori Zvir I (1000 – 1500 l/s), Zvir II (500 l/s), Martinšćica (300l/s), Bakarski izvori (120 l/s), te izvor Riječine (0 – 1800 l/s), što daje u minimumu 2170 l/s. Izvori su na razini mora osim izvora Rječine koji je na koti 355 m n.m. i presušuje. Stoga riječki sustav ima veliku visinu dizanja vode do potrošača (500m) s velikim brojem crpnih stanica i utroškom električne energije.

Područje Grada Kastva snabdijeva se vodom iz vodospreme „Kastav“ (volumena V - 1500m^3) koja preko vodospreme „Podbreg“ (kota 431.0/434.0 m n m) koristi vodu iz izvora Zvir I i izvora Riječine. Cijelo područje Grada Kastva ima izgrađen vodoopskrbni sustav. Povećanu stambenu izgradnju nije mogla pratiti potrebna izgradnja vodovodnih ogranaka, pa su priključenja građevina na vodoopskrbu vršena neadekvatnim kućnim priključcima velike dužine i loše izvedbe, što dovodi do čestih puknuća i povećane potrošnje vode.

Osnovni nedostatak vodoopskrbnog sustava je taj da dovodni cjevovodi do vodospreme Podbreg nemaju rezervne kapacitete. Zbog toga je za dobivanje dodatnih količina vode potrebno izvršiti rekonstrukciju cjevovoda CS Zvir – Vodosprema Kozala (CS Kozala), CS Kozala – vodosprema Streljana (CS Drenova), CS Drenova – vodosprema Podbreg. Također,

postoji potreba izgradnje većeg broja vodovodnih ogranaka (prema evidenciji 42 ogranka ukupne dužine 8,6 km) kako bi se stavili van funkcije neadekvatni kućni priključci.

U razvoju vodoopskrbnog sustava potrebno je dovesti vodu do svih potrošača dogradnjom i rekonstrukcijom cjevovoda. U gradnji je 9 vodovodnih ogranaka (Donji Turki 2 ogranka, Krajevac, Šporeri, Brnčići, Martići, Kostanj (zona Jurčići – Škrji), Klanci i Donji Spinčići ukupne dužine 3,1 km (plan završetka izgradnje do kraja 2015.).

3.6.2. Odvodnja

Područje Grada Kastva uglavnom je sastavni dio riječkog kanalizacijskog sustava GRAD, gdje se otpadne vode nakon pročišćavanja na Centralnom uređaju za pročišćavanje otpadnig voda Rijeka na delti (CUPOV Rijeka) ispuštaju podmorskim ispustom u more. Ovim sustavom gospodari Komunalno društvo „Vodovod i kanalizacija“ d.o.o. Rijeka. Na dijelu kolektora Rubeši na području Grada Kastva na sustav se prihvaća i dio sanitarnih otpadnih voda Općine Matulji.

Prema idejnoj koncepciji osnovu kanalizacijskog sustava otpadnih voda čine:

- kolektor Kastav – većim djelom izveden, ali problem je što su pojedine dionice mješovite (otpadna i oborinska voda), na njega se spaja područje stare jezgre grada Kastva, Ćikovići (iznad Ž5204), NN Ćikovići, Jurjenići, Jurčići, dio Rubeša, Brestovice i dio Rešetara;
- kolektor Rubeši – u fazi ishodovanja dozvola za gradnju, prihvaća otpadne vode s područja Brnini, Spinčići, Tometići, područje Rubeša Ćikovića i Brestovica (ispod Ž5204) te područje „Vrata Jadrana“;
- kolektor Jardasi – prihvaća otpadne vode područja Jardasi, Brnčići, Jelovičani, Turki, Žegoti, Pavletići i dr. ulice na tom području, koje se zbrinjavaju putem CS Klesarija na CUPOV Rijeka ili putem manjih uređaja za pročišćavanje otpadnih voda, u nastavku kolektor prihvaća otpadne vode Frlani, Tuhtani i dr. ulica na tom području te dijela neizgrađenog područja Rešetari;
- kolektor Trinajstići – prihvaća otpadne vode Trinajstića i odvodi ih u sustav Liburnije;
- samostalni sustav Škrji.

Područje Grada Kastva u cjelini nema riješeno pitanje odvodnje otpadnih voda. Postojeći kanalizacijski sustav dužine je 19 km izveden u dijelu povijesne jezgre Kastva, dijelom su obuhvaćena naselja Rubeši, Ćikovići i Novo naselje Ćikovići, te građevine smještene uz cestu Kastav – Belići – Rubeši – granica Grada Rijeke, kojom prolazi novosagrađeni sanitarni kolektor Belići – Kastav. Kolektor Belići – Kastav spaja se sa ranije izvedenim kolektorom Kastav, kojim se otpadne vode odvode na CUPOV Rijeka. Ostatak grada nije priključen na sustav odvodnje pa se otpadne vode upuštaju u septičke taložnice čija nepropusnost nije besprijekorna pa njihovim procijeđivanjem dolazi do zagađenja okoline.

Grad Kastav je tijekom 2012. i 2013. godine realizirao projekt „Kanalizacijski sustav otpadnih voda Grada Kastva – sanitari kolektor Belići – Kastav s ograncima“. Projekt je realiziran putem predpristupnog fonda Europske unije IPA, programa IPARD, Mjere 301. Kanalizacijski sustav povezuje Beliće s kolektorom Kastav na županijskoj cesti Ž5204 i dužine je 3,7 kilometara.

Radna zona Žegoti s djelom građevinske zone oko Šporove jame putem crpne stanice - CS Bani, tlačnog voda i kolektora Jurčići spojiti će se na postojeći kolektor Kastav. CS Bani i I. faza kolektora su izvedeni do 2014., a u tijeku je gradnja II. faze, koja obuhvaća spojni kolektor u Jurčićima dužine 104 m, te ogranke na koje će se priključiti građevine u Jurčićima u dužini od 911 m. Time će se na kanalizacijsku mrežu moći spojiti 40-tak novih objekata.

U planu je kroz projekt I. faze „Riječke aglomeracije“ do 2018. godine izvesti 23,7 km kanalizacijske mreže i 9 crpnih stanica, te rekonstruirati ili izgraditi 14 km vodovodne mreže na području stare jezgre Grada Kastva, Belića, Spinčića, Tometića, Ćikovića, Brestovica, Donjih Rubeša, Tijanova, Tuhtana i Frlana.

3.6.3. Energetski sustav

3.6.3.1. Elektroenergetika

Područje Grada Kastva napaja se na 10kV naponskom nivou iz trafostanice 110/10(20)kV Matulji (na području Općine Matulji), koja ima dovoljno rezervnog kapaciteta za potrebe postojećih i budućih potrošača električne energije. Rezervno napajanje na 10kV naponskom osigurano je iz TS 35/10kV Zamet (na području Grada Rijeke) i TS 35/10(20) kV Mavri (na području Općine Viškovo).

Postojeće trafostanice svojom lokacijom i kapacitetom, za koji su izgrađene, zadovoljavaju današnje potrebe i u većem dijelu imaju dovoljno rezervnog kapaciteta za porast potrošnje kod postojećih potrošača. Priključenje novih potrošača, ovisno o njihovim potrebama, izvoditi ce se primarno iz postojećih trafostanica, na svim područjima gdje kapacitet postojeće trafostanice to omogućuje. Postojeći vodovi za većinu trafostanica omogućuju uz osnovno i mogućnost rezervnog napajanja.

Distribucija električne energije prema potrošačima vrši se preko 36 distributivnih trafostanica. Navedene trafostanice su različitog tipa izvedbe (stupne, zidane, montažno-betonske), a svojom lokacijom i kapacitetom zadovoljavaju potrebe potrošnje.

Visokonaponska mreža na području Grada, preko koje se el. energijom napajaju trafostanice, je dijelom izvedena s podzemnim kabelima (Rubeši, Ćikovići, Rešetari, Brestovice, Spinčići, Kastav), a djelom preko nadzemnih vodova (Jurčići, Pavletići, Turki, Brnčići, Jardasi), koji se u novije vrijeme, u sklopu izgradnje novih trafostanica, zamjenjuju s podzemnim kabelima.

Niskonaponska mreža na području Grada je dijelom izvedena kao podzemna, a dijelom kao nadzemna na drvenim ili betonskim stupovima, odnosno razvedena po fasadama zgrada. U naseljima Ćikovići, Brestovice, Rešetari, gdje se odvijala organizirana stambena izgradnja, te u dijelu starog grada Kastva, niskonaponska mreža je skoro u potpunosti podzemna, izvedena s tipiziranim kabelima odgovarajućeg tipa i presjeka. U ostalim dijelovima Grada, niskonaponska mreža je izvedena kao nadzemna na drvenim ili betonskim stupovima sa izoliranim samonosivim kabelskim vodom, a samo u manjem dijelu sa neizoliranim vodicima.

Prostornim planom je predviđeno:

- dograđivanje postojeće mreže, odnosno gradnja nove u zonama koje nisu elektrificirane

- gradnja novih trafostanica.

Javna rasvjeta je izvedena u sklopu nadzemne niskonaponske mreže ili kao samostalna na zasebnim stupovima i s podzemnim kabelima. U povijesnoj jezgri grada Kastva javna rasvjeta je izvedena prema uvjetima konzervatora.

Područjem Grada Kastva, jednim dijelom svoje trase, prolaze tri nadzemnaprijenosna dalekovoda visokog napona. Jedan je naponskog nivoa 110kV, a dva su naponskognivoa 220kV i to:
- DV 110kV TS 220/110/35kV Pehlin - TS 110/10(20)kV Matulji, u dužini od cca 3.600m
- DV 220kV TS 220/110/35kV Pehlin - TS 220/110kV Divaca, u dužini od cca 2.875m
- DV 2x220kV TS 220/110/35kV Pehlin - Termoelektrana Plomin, u dužini od cca 2.755m.
Sva tri dalekovoda su sastavni dio prijenosnog elektroenergetskog sustava Republike Hrvatske i kao takvi su evidentirani u prostornim planovima višeg reda.

3.6.3.2. Plinoopskrba

Sjevernim šumskim područjem Grada Kastva prema granici sa Općinom Klana u dužini od cca 1,4 km prolazi magistralni plinovod PDN 500, radnog tlaka 75 bara Pula – Delnice - Karlovac.

Priključak visokotlačnog plinovoda izvršiti će se iz MRS Rijeka zapad (na području Općine Viškovo). Predviđena je i mogućnost spajanja na plinski sustav Grada Rijeke (na području Rešetara). Za potrebe opskrbe prirodnim plinom Grada Kastva predviđena je izgradnja dviju redukcijskih stanica kapaciteta 2.800 m3/h odnosno 3410 m3/h. Opskrba će se vršiti srednjetlačnim plinovodom položenim u javnim površinama.

Na području Grada Kastva ne postoji izgrađena plinska mreža koja je u funkciji. Koncesija za plinifikaciju dana je od strane Primorsko goranske županije tvrtki „Energo“ d.o.o., koja je u okviru drugih radova na infrastrukturi položila neke segmente plinskih instalacija, ali u ovom trenutku ne može se utvrditi rok kada će neki dio Grada Kastva biti plinificiran.

3.6.3.3. Obnovljivi izvori energije

Na području Grada Kastva posebna je pogodnost korištenja sunčeve energije i energije okoline (putem dizalica topline, kogeneracija). Za područjeGrada Kastva godišnji prosjek dnevne globalne insolacije na optimalno nagnutu plohu iznosi oko 4,2kWh/m2d. Prema tome, s npr. 8m2 površine sunčevih kolektora, može se godišnje uštedjeti oko 11.680kWh el. energije ili 985kg lož ulja. Prostorni plan predviđa ugradnju manjih energetskih jedinica za proizvodnju električne i toplinske energije (kogeneracija), odnosno električne, toplinske i rashladne energije (trigeneracija).

Grad Kastav prepoznao je potrebu korištenja obnovljivih izvora energije čija se glavna uloga ogleda u smanjenju emisije ugljičnog dioksida (CO2), očuvanju ekološkog sustva te povećanju energetske održivosti sustava. U suradnji sa Primorsko-goranskom županijom, REA-om Kvarner i Fondom za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti sudjeluje u sufinanciranju korištenja obnovljivih izvora energije za građane grada Kastva. Riječ je o projektu Zelena energija u mom domu kroz koji se sufinancira ugradnja solarnih kolektorskih sustava za

grijanje i pripremu potrošne tople vode, te sustava za grijanje i pripremu potrošne tople vode na biomasu za kućanstva na području Grada Kastva.

3.6.4. Groblja

Na području Grada Kastva postoji „Gradsko groblje Kastav". Obzirom da se Grad suočava s ključnim problemom - nedostatkom ukopnih mjesta, poduzeti su koraci u realizaciji novog gradskog groblja na lokaciji Ćikovo, u istočnom dijelu Kastva na granici s Viškovom. Izrađena je prostorno - planska dokumentacija, kao i dio projektne dokumentacije. Groblje će se prostirati na površini od 6,3 hektara i trebalo bi zadovoljiti potrebe za sljedećih sto godina. Prema planu, koji je izradila tvrtka „Plan 21", na sjevernoj strani trebala bi se nalaziti crkva i župni dom, a u južnom dijelu planirani su mrtvačnica, prostor za ispraćaj te servisni komunalni dio. Izgradnja grobnih polja planirana je u više faza, a u skladu s razvojnim potrebama. Prateće usluge smjestit će se blizu ulaza u groblje.

3.6.5. Postupanje s otpadom

Temeljem zakonskih odredbi, Grad Kastav izradio je i usvojio Plan gospodarenja otpadom Grada Kastva za razdoblje od 2014. do 2020. godine, iz kojeg se izdvajaju osnovne postavke.

Na području Grada Kastva prikuplja se miješani komunalni otpad, krupni (glomazni) komunalni otpad te papir, plastika, metal, staklo, višeslojna ambalaža i tekstil. Postojeći kapaciteti za postupanje s otpadom na području Grada Kastva, u ovom trenutku, u potpunosti su ovisni o tehničkim kapacitetima i mogućnostima komunalnog društva Čistoća d.o.o. Rijeka koje se bavi prikupljanjem, odvozom i zbrinjavanjem otpada na području Grada Kastva te o kapacitetima odlagališne kazete Faze 0-1 CGO Marišćina.
Planom gospodarenja otpadom Grad započinje postepenu implementaciju mjera i elemenata cjelovitog sustava gospodarenja otpadom. Programi implementacije mjera iziskuju znatna materijalna sredstva, te se u okvirima mogućnosti razvija mrežni sustav. Već postavljeni dijelovi sustava na području Grada su:
- spremnici za prikupljanje miješanog komunalnog otpada iz kućanstava
- spremnici za prikupljanje papira, kartona i višeslojne ambalaže
- Prikupljanje glomaznog otpada
- zeleni otoci (eko – otoci)
- spremnici za razvrstavanje otpada.

Komunalni otpad sakuplja se u pocinčanim ili plastičnim spremnicima zapremine 1.100 l (tzv. kontejnerima) te plastičnim spremnicima zapremine 240 l, na način da se spriječi rasipanje otpada kao i širenje prašine i neugodnih mirisa. Na području Grada Kastva, na javnim površinama postavljeno je 440 spremnika zapremnine 1.100 l (1 kontejner na cca 25 stanovnika) i 20 spremnika zapremine 240 l (u staroj jezgri) . Pražnjenje navedenih posuda i prijevoz komunalnog otpada obavlja se specijalnim vozilima zatvorenog tipa koji su također konstruirani na način da se spriječi rasipanje otpada te širenje prašine i neugodnih mirisa. Krupni (glomazni) komunalni otpad s područja Grada Kastva prikuplja se putem velikih spremnika kapaciteta 5 m3 i dežurne službe grajfera. Glomazni otpad prikuplja komunalno društvo Čistoća d.o.o. Rijeka te odvozi u reciklažna dvorišta na razvrstavanje i daljnje adekvatno postupanje po vrstama otpada. Također, građanima je omogućeno da sami dovezu glomazni kućni otpad u količini jedne poluprikolice (cca 1 – 2 m3) u RD Pehlin ili RD Mihačeva Draga koji se nalaze na području Grada Rijeke. Komunalno društvo Čistoća d.o.o.

Rijeka za područje Grada Kastva osigurava 62 „baje“ za glomazni otpad godišnje. U 2015. godini Grad Kastav dodatno je naručio i postavio na svom području 35 „baja“ za glomazni otpad.
Od posebnih kategorija otpada na području Grada Kastva prikuplja se papir, plastika, metal, staklo, višeslojna ambalaža i tekstil. Navedeni otpad prikuplja se na sljedeći način:
- 10 posebnih plavih spremnika namijenjenih odlaganju papira
- 4 posebna spremnika zapremine s narančastim poklopcem za odlaganje višeslojne (tzv. tetrapak) ambalaže,
- 3 spremnika za odlaganje starog tekstila i
- 11 eko otoka (svaki eko otok sadrži tri spremnika zapremine 2.000 l: spremnik za odlaganje papira, spremnik za odlaganje višeslojne ambalaže te spremnik za zajedničko odlaganje staklene, metalne i plastične ambalaže).

U 2015. godini s ciljem uspostave kvalitetnog sustava odvajanja otpada nabavljeno je i postavljeno na području Grada Kastva:
- plastični spremnici za papir zapremine 1100 l - kom 135;
- plastični spremnici za tetrapak zapremine 1100 l - kom 135;
- plastični spremnici za plastiku, staklo i metal zapremine 1100 l - kom 135;
- plastični spremnici za miješani komunalni otpad zapremine 1100 l - kom 40
- komposteri zapremine 400 l- kom 30.
Komposteri su dati na korištenje građanima sukladno prijedlogu mjesnih odbora s područja Grada Kastva.

Iz trgovačkih i drugih poslovnih objekata organiziran je poseban sustav sakupljanja kartonske ambalaže te njezino izdvajanje direktno iz posuda za miješani komunalni otpad. Sustav zbrinjavanja posebnih vrsta otpada, organiziran je na način da sav karton te višeslojna ambalaža koju prikupi KD Čistoća d.o.o. Rijeka završi na privremenom skladištu u sklopu RD Mihačeva Draga gdje se preša, balira i skladišti do predaje ovlaštenim sakupljačima. Skupljeni papir, te miješana plastična, staklena i metalna ambalaža odvoze se direktno jednom od koncesionara, tvrtke Metis d.d. Rijeka. Također su se na području Grada Rijeke, ali za potrebe građana svih 9 JLS koje su suvlasnici KD Čistoća d.o.o. Rijeka, pa tako i Grada Kastva, izgradila i stavila u funkciju reciklažna dvorišta na Pehlinu i u Mihačevoj Dragi, namijenjena građanima za izdvajanje svih vrijednih komponenti iz otpada, te u sklopu reciklažnog dvorišta u Mihačevoj dragi pripremilo privremeno skladište vrijednog otpada sa sortirnicom i uređajem za njegovo prešanje i baliranje. Unutar reciklažnih dvorišta prikuplja se i sav otpad drvenog porijekla, obrađuje razvrstavanjem i drobljenjem, te odvozi putem ovlaštene tvrtke na daljnje zbrinjavanje

Tablica 8: Evidentirane količineobrađenog/odloženog otpada na području Grada Kastva u 2013. godini

Vrsta otpada	Količina	
	V (m^3)	M/t
Miješani komunalni otpad	6.271,00	1.196,92
Krupni(glomazni)komunalni otpad	899,00	101,29
Biorazgradivi otpad	133,00	16,15

Izvor: Plan gospodarenja otpadom Grada Kastva za razdoblje od 2014. do 2020. godine

Potrebno je napomenuti i problem „divljih odlagališta“ na području Grada Kastva koja su mahom nastala odbacivanjem pretežito miješanog komunalnog, glomaznog i građevnog otpada. 2013. godini pristupilo se sanaciji divljih odlagališta što je rezultiralo smanjenjem količina neadekvatno odloženog otpada, međutim preostalo je još nekoliko lokacija otpadom onečišćenog zemljišta (cesta prema Turkima, cesta Škrlji-Tuhtani, Rešetari bb).

Komunalno gospodarstvo sastavni je dio svakog grada i njegove lokalne ekonomije. Stupanj razvijenosti komunalne infrastrukture direktno utječe na gospodarstvo i konkurentnost pojedinog područja. Bez suvremene i učinkovite komunalne infrastrukture niti jedna društvena zajednica ne može napredovati jer ono ima nezamjenjivu ulogu u osiguranju dobara i usluga od vitalnog značenja.

Ključni problemi/izazovi-Komunalna infrastruktura i energetika

- Povećana stambena izgradnja nije bila praćena potrebnom izgradnjom vodovodnih ogranaka - priključenja građevina na vodoopskrbu vršena neadekvatnim kućnim priključcima
- Potreba izgradnje i/ili rekonstrukcije dodatnih vodovodnih ogranaka
- Područje grada nema u cjelini rješeno pitanje odvodnje otpadnih voda
- Ne postoji izgrađena plinska mreža
- Nedostatno korištenje OIE
- Nedostatak ukupnih mjesta na postojećem gradskom groblju
- Problem nesaniranih divljih odlagališta otpada

3.7. Prometna infrastruktura

Prometna infrastruktura na području Grada Kastva sastoji se od sljedećih cesta:

- Autoceste u dužini 2,1 km:
  - Autocesta A7 G.P.: Rupa - Matulji - Orehovica - Križišće (D523) uključujući pristupne ceste čvorište Draga - Rijeka i čvorište Križišće - most Krk (ukupne dužine 42,4 km) prelazi južnim rubnim područjem Grada Kastva (područje „Vrata Jadrana“) u dužini 1,85 km te zapadnim područjem Grada Kastva (područje Trinajstići) u dužini 0,25 km

- Državne ceste u dužini 2,5 km
  - Državna cesta D304 Kastav (Ž5047) - čvorište Diračje (A7) - Rijeka (D8) (ukupne dužine 7,1 km) u dužini 2,5 km prolazi područjem Grada Kastva od križanja u Belićima, preko Rubeša i Brestovica do granice s Gradom Rijeka - cesta je rekonstruirana, dijelom nedostaju nogostupi

- Županijske ceste u dužini 9,45 km:
  - Županijska cesta Ž5019 - Jušići (D8) – Spinčići – Kastav (D304) (ukupne dužine 2,6 km) prolazi područjem Grada Kastva od Trinajstića, preko Spinčića do

križanja Belića u dužini 1,6 km – djelom je rekonstruirana, većim djelom nedostaje nogostup;
  - Županijska cesta Ž5020 - Brnčići (L58018) - Ž5021 dužine 1,9 km, povezuje križanje u Žegotima i središte Brnčića – potrebna rekonstrukcija i izgradnja nogostupa;
  - Županijska cesta Ž5021 - Kastav (Ž5204) - Viškovo (Ž5025) (ukupne dužine 4,2 km), područjem Grada Kastva prolazi u dužini od 2,4 km, od križanja u Jurčićima, preko Radne zone do granice s Općinom Viškovo – dionica do Radne zone je djelom nova gradnja, djelom rekonstruirana, a u nastavku prema Viškovu potrebna rekonstrukcija ceste i izgradnja nogostupa;
  - Županijska cesta Ž5047 - Kastav (D304) – Matulji – Veprinac- D500 (ukupne dužine 21,6 km), područjem Grada Kastva prolazi u dužini 1,0 km od križanja Belići do granice s Općinom Matulji - cesta rekonstruirana;
  - Županijska cesta Ž5206 - Kastav (Ž5204) – Jurčići – A.G. Grada Rijeke, dužine je 2,2 km, povezuje križanje Belići preko Jurčića (podvožnjak) sa Srdočima – nije u cjelosti u funkciji, nedostaje još 0,26 km spoja prema križanju Belići (trenutno u gradnji) i cca 0,24 km spoja prema Srdočima;
  - Županijska cesta Ž5207 - Ž5206 – A.G. Grada Rijeke, dužine je 0,6 km, spojna cesta kroz Rešetare.

- Lokalne ceste u dužini 1,2 km
  - Lokalna cesta L58043 Matulji (Ž5047) - Rubeši (Ž5204) (D304) (ukupne dužine 1,0 km), spojna cesta dvije županijske ceste čija dužina na području Grada Kastva iznosi 0,4 km – neadekvatne širine, nema nogostupa;
  - Lokalna cesta L58018 Brnčići (Ž5020) – Kosi – Sroki (Ž5025) (ukupne dužine 2,6 km), spojna cesta dvije županijske ceste, na području Grada Kastva dužine 0,8 km - neadekvatne širine, nema nogostupa.
- Nerazvrstane ceste u dužini 54 km; nerazvrstane ceste po kojima prolazi javni prijevoz su slijedeće:
  - Belići - Šporova jama
  - Rešetari (spoj ulica 128. brigade HV i 111. brigade ZNG)
  - Krajevac - Kudeji
  - Spinčići - Trinajstići - Spinčići

Prostornim planom Grada Kastva planira se gradnja nedostajućih dionica slijedećih cesta:

- dionica županijske ceste Orehovica - Pašac – Grohovo – Drenova – Viškovo – Kastav – Matulji – Veprinac, koja prolazi južnim rubom Radne zone Žegoti (na području Grada Kastva dužine 950 m, ostalo na području Općine Viškovo), te omogućuje njenu dostupnost bez prolaza izgrađenom strukturom naselja s dionica kao dio prometnog pravca;
- dionica županijske ceste Čandekova ulica (u Rijeci) – Belići – Jušići (na području Grada Kastva ima oznaku Ž 5019 i Ž5206) – planira se izgradnja dionica prema Srdočima i Belićima, rotor u Belićima te rekonstrukcija / izgradnja nedostajućih nogostupa na dionici Belići – Jušići;
- lokalna cesta kroz područja Škrlji – Tuhtani - Diraki kao veza istočnog dijela Grada Kastva s Rijekom, a posebno je značajna za povezivanje do sada slabo prometno povezanih područja Škrlji, Tuhtani i Frlani;
- spoj županijske ceste Čandekova ulica (u Rijeci) – Belići – Jušići sa nerazvrstanom cestom Kastav – Ćikovići (radnog naziva „cesta 409“);

- cesta koja povezuje dio građevinskog područja N1-3 (UPU 4 – područje „Vrata Jadrana“) s prometnom mrežom Grada Rijeke;

Nužna je rekonstrukcija sljedećih županijskih cesta:
- dionice županijske ceste Ž5021 od Radne zone Žegoti prema Viškovu;
- županijske ceste Ž 5020 koja povezuje Žegote i Brnčiće.

Blizina županijskog središta, Rijeke, kao i Luke Rijeka, željezničkog kolodvora i Zračne luke Rijeka daje velike mogućnosti za mobilnost stanovništva, ali i gospodarski napredak za područje.

U posljednjih 15 godina realizirane su značajne investicije u poboljšanje prometne infrastrukture u Gradu Kastvu. Nedostatan opseg i duljina cesta , neuređene kolničke konstrukcije i zakrčenost prometa činili su problematične točke prometnog sustava, pogotovo u onim mjestima gdje su smješteni različiti javni sadržaji. Izgrađena je dionica ceste Kastav (rotor Šporova jama) – Jurčići – Rešetari sa spojnom cestom za Ćikoviće i nadvožnjakom Jurčići, rekonstruirane su dionice županijskih cesta Ž 5019 kroz Spinčiće, Ž 5021 od Šporove jame do Radne zone Žegoti, Ž 5047 od Belići do granice s Općinom Matulji, D304 od Belići do granice s Gradom Rijeka (kolnik u cijelosti, djelomično izveden nogostup) te ostali manji zahvati. Izgrađeno je i parkiralište za 40 vozila u zoni objekata društvene namjene.

Postojeća cestovna mreža koja povezuje pojedina naselja, kao i njihove dijelove, nije zadovoljavajuća. Povećanje stambene izgradnje nije mogla pratila izgradnja adekvatne prometne infrastrukture, pa su novoformirane ceste i putevi, često neadekvatnih poprečnih i uzdužnih elemanata. Također, prisutan je i problem nedostatka adekvatnih površina za smještaj vozila u mirovanju – parkirališta, koji je naročito izražen u zoni objekata društvene namjene (vrtić, škola), oko i unutar povijesne jezgre grada Kastva i ruralnih jezgri naselja (Rubeši, Ćikovici i dr.). Postoji potreba za izgradnjom garaža ili većih parkirnih površina čime bi se omogućio nesmetan protok cestovnog kretanja, kako kretanja vozila tako i kretanja pješaka.

Željeznički promet

Prostornim planom Županije predviđena je izgradnja željezničke pruge “velikih učinkovitosti” od državnog značaja (Trst-Kopar)-Lupoglav-Rijeka-Josipdol-(Karlovac)-Zagreb/Split-Dubrovnik koja prolazi područjem Grada Kastva. Sam Prostorni plan svojim tekstualnim i odredbenim dijelom sugerira prostornu i prometnu redefiniciju čvorišta Rijeka čime bi se utjecalo i na planiranu trasu kroz područje Grada Kastva.

Javni prijevoz putnika

Postojeća organizacija javnog gradskog prometa temelji se u tome da se danas kroz Kastav odvijaju one linije javnog gradskog prijevoza koje idu koridorom državne ceste D304 i tranzitiraju kroz Grad Kastav. Autotrolej d.o.o, komunalno društvo koje pruža usluge javnog prijevoza putnika pokriva linije koje idu iz Rijeke*: Linija 18* Rijeka-Trinajstići-Kastav-Brnčići, *Linija 18B* Rijeka-Rešetari-Kastav, te liniju koja polazi iz Grada Opatije: *linija 37* Opatija-Pobri-Matulji-Kastav-Spinčići-Trinajstići. Zona javnog gradskog prijevoza iz područja Rijeke označena je brojem 3, a iz područja Opatije brojem 2.

Pomorski promet

Grad Kastav udaljen je od morske luke grada Rijeke 11,63 km. Blizina geografskog položaja morskoj luci predstavlja ključno međunarodno prometno logističko čvorište koje izravno povezuje njezin prometni i gospodarski sustav s prometnim i gospodarskim sustavom Europe pa i cijelog svijeta. Grad Kastav indirektno je vezan za kretanja i aktivnosti u Luci Rijeka.

Zračni promet

Grad Kastav udaljen je od svoje najbliže zračne luke Rijeka, na otoku Krku 35,09 km.

Ključni problemi/izazovi-Prometna infrastruktura

- Nedostatak parkirališta, naročito u zoni objekata društvene namjene (vrtić, škola) i unutar povijesne jezgre Grada Kastva
- Nedostatna prometna infrastruktura između pojedinih naselja
- Slaba prometna povezanost (autobusne linije) između naselja na području grada Kastva

3.8. Društvena i zdravstvena infrastruktura

3.8.1. Predškolski i školski odgoj

Na području grada Kastva djeluju 2 dječja vrtića: Grad Kastav osnivač je dječjeg vrtića „Vladimir Nazor“ i privatni dječji vrtić „ Poneštrica“.

Dječji vrtić „Vladimir Nazor“ djeluje na četiri lokacije na području Grada Kastva, te je pedagoške 2014. godine upisano 220 djece u dobi od jedne godine do polaska u školu, od kojih 213 djece pohađa cjelodnevni program, 7 djece poludnevni program s ručkom. 14-tero djece pohađa kraći program predškole, 9-tero djece specijalizirani kraći program učenja talijanskog jezika i 20-tero djece specijalizirani kraći program učenja engleskog jezika. Zaposleno je 37 djelatnika (ravnateljica, 23 odgajateljice i odgajatelja, stručna suradnica psihologinja, zdravstvena voditeljica, voditeljica računovodstva, administratorica, djelatnica kuhinje i spremačica i domar).

Glavni objekt nalazi se na adresi Skalini Istarskog tabora 1, izdvojeni objekt „Mavrica“ na adresi Školska, izdvojeni objekt-skupina za rano učenje engleskog jezika s elementima koncepcije Marie Montessor, na adresi Školska 8, te izdvojeni objekt Spinčići na adresi Spinčići 47.

2014. godine svečano je otvoren novi objekt Dječjeg vrtića Vladimir Nazor u Spinčićima te dječje igralište površine 200 m2.

Dječji vrtić je aktivan u međunarodnoj suradnji te je uključen u slijedeće projekte:

- međunarodni projekt „ Projekt poscard“ , kulturno- umjetnički projekt razmjene koji povezuje djecu predškolske dobi i osnovnoškolce razredne nastave
- međunarodni projekt PRECEDE, partnerstvo za prihvaćanje i suradnju kroz predškolski odgoj i obrazovanje u Europi
- međunarodni program Erasmus+ koji obuhvaća sve europske i međunarodne programe i inicijativa Europske unije u području obrazovanja, osposobljavanja, mladih i sporta.

Dječji vrtić „Poneštrica“ počeo je s radom 1996. godine. U svom sastavu imaju dva objekta. Oba vrtića nalaze se u Kastvu. Dječji vrtić „Poneštrica“ i dječji vrtić „Kockica“. U vrtiću je zaposleno osam odgajatelja.

Uočen je nedostatak vrtćkih mjesta, posebice za jasličke skupine što nameće potrebu za proširenjem kapaciteta vrtića ili izgradnje novog objekta.

Potrebno je spomenuti i postojanje dnevnih dječjih igraonica na području Grada Kastva.

Na području Grada Kastva djeluje Osnovna škola „Milan Brozović“ koja se nalazi u ulici Skalini Istarskog tabora. Povijest osnovne škole Grada Kastva preživjela je mnogo promjena u posljednjih 100 godina. Prvo je otvorena Učiteljska škola u Kopru gdje se nastava jednim dijelom odvijala i na hrvatskom i na slovenskom jeziku.
Na samom početku 20. stoljeća stvara se ideja o premještanju Učiteljske škole iz Kopra, a kao jedna od mogućih lokacija pojavljuje se Kastav. Od 1906. do 1909. godine, selio se razred po razred iz Kopra u Kastav, a među učiteljima istaknuto mjesto imali su Vladimir Nazor i Fran Franković.
Izgradnja nove zgrade u kojoj je smještena i današnja Osnovna škola započela je 1912., a završena 1914. godine. Od 1910. do 1918. godine ravnateljske poslove obavljao je Vladimir Nazor. Učiteljska škola je do kraja Prvog svjetskog rata bila muška, a u vrijeme talijanske okupacije 1919. i 1920. godine u školu su se upisivale i učenice.
Nakon završetka Drugog svjetskog rata, ponovno je otvorena Učiteljska škola. Zbog loših uvjeta, nedostatka prostora i učiteljskog kadra, škola je prestala djelovati 1947. godine kada se otvara istoimena škola u Rijeci.
Ova jedinstvena kamena zgrada ponovno je adaptirana za učenike i nastavnike koji su započeli rad u Kastvu 9. rujna 1983. godine. Zanimljivu povijest ima i „Delavska škola“ osnovana 1885. godine, kao jedina obrtna škola na području Liburnije. Tu su se obrazovali vrsni bačvari, kotlari, stolari, klesari, kovači ... , a među velikim učiteljima u ovoj školi bio je i „otac kastavskih zanatlija“ Milan Brozović. Po njemu Osnovna škola nosi ime. [10]
Osnovna škola „Milan Brozović“ ne sadrži područne razredne odjele (škole). Nastava se dijeli na razrednu i predmetnu nastavu. Broj razrednih odjela u razrednoj nastavi iznosi 15, dok predmetne nastave 14.

Ukupan broj djelatnika Osnovne škole iznosi 59, a od toga učitelja razredne nastave 18, učitelja predmetne nastave 28, stručnih suradnika 4 te ostalih djelatnika 9.

Broj učenika koji pohađaju nastavu u Osnovnoj školi „Milan Brozović“ iznosi 646.

3.8.2. Sport i rekreacija

Od sportskih građevina na području grada Kastva izdvaja se sportska dvorana izgrađena 2011. godine, a središte je dvoranskih sportskih događanja ali i kulturnih zbivanja na području grada Kastva i šire okolice. Dvorana u je u svom unutrašnjem prostoru dimenzija 45 x 28 m što omogućava formiranje triju poprečnih igrališta košarkaških dimenzija, međusobno odvojenih pregradnom mrežom, sa tribinama za približno 700 posjetitelja Također, u posebnom aneksu, dvorana ima: kotlovnicu, spremišta, kabinete, fitness-salu, dvoranu za sastanke i tiskovne konferencije, urede sportskih klubova ali i manji *kafić.* Tlocrtna je površina građevine 2298 m^2 (na dvije etaže 2859 m^2) i ulaznog platoa 1484 m^2

[10] http://www.os-mbrozovic-kastav.com/

Dvorana se nalazi u sastavu športsko- rekreacijske zone u kojoj je na otvorenom uz četverostazno boćalište, rukometno (uglavnom se koristi za nogomet), košarkaško i odbojkaško igralište. Svojim sadržajima, ponajprije popratnima, služi i kastavskim rekreativcima. Najveći je i najiskorišteniji objekt na području KAstva. U jutarnjim satima je u korištenju OŠ Milan Brozović, a u poslijepodnevnim satima na korištenju sportskim udrugama. Na dan prođe oko 400 korisnika. Alternativni je objekt za kulturne i slične manifestacije.

Objekt koji je do izgradnje nove dvorane bio centar sportskih zbivanja u Kastvu i dom kastavskih sportaša je Dvorana Vidikovac u okviru koje su dvije dvorane. Trenutno je koriste udruge borilačkih sportova. Dvorana zahtjeva renovaciju, a glavna dvorana je trenutno u fazi rekonstrukcije parketa i rasvjete.

Na području Grada Kastva postoje i otvorena igrališta:

- školsko igralište, s terenima za mali nogomet, košarku i odbojku, a koriste ga sportske udruge, škola, vrtići i građani.
- igralište Petar Jurčić - najstarije gradsko otvoreno igralište s terenima za mali nogomet i košarku (s uređenim dječjim igralištem)
- igralište Rešetari - najnovije otvoreno igralište s terenom za nogomet i dva terena za košarku (s uređenim dječjim igralištem)

Boćališta na području Kastva:

- Boćalište „Slavko Stanić“ - trenutno otvoreni teren sa pomoćnim prostorijama, dimenzijama zadovoljava standarde za organiziranje međunarodnih natjecanja, a dan je na korištenje BK “Kastav“
- Boćalište Jurčići
- Boćalište „Rubeši“ (privatno)

Kastav broji i teniske terene na trima lokalitetima; Ćikovići, Brnčići, Spinčići.

Na području Grada Kastva aktivno djeluje više od 20 sportskih udruga/klubova, od kojih izdvajamo sljedeće:

- Šahovski klub "Kastav"
- Odbojkaški klub "Kastav 1998"
- Košarkaški klub "Kastav" Kastav
- Karate klub "Kastav"
- Malonogometni klub "Kastav"
- Boćarski klub "Rubeši"
- Nogometni klub "Sportska akademija Sinko"
- Tenis klub Kastav
- Free fight klub "Piranha gym"
- Ju-jitsu klub Kastav
- Malonogometni klub "Fantina-Kastav"
- Boćarski klub "Kastav"
- Odbojkaški klub "Rivike"
- Stolnoteniski sportski klub "Kastav"
- Teniski klub "Ćikovići"

- Atletski klub osoba s invaliditetom “Kastav”
- Školsko sportsko društvo “Zvirić”
- ASK “Kastavac” – Kastav
- Atletski klub “Maraton Kastav”
- Društvo sportske rekreacije “Kastav”
- Speleološka udruga “Estavela”
- Pikado klub “Kastav Fontana”
- Pikado klub “Šporova jama“

Tijekom godine održavaju se brojna natjecanja, turniri i manifestacije - kroz redovna natjecanja klubova, kao i manifestacije koje se već tradicionalno održavaju na godišnjoj razini i koje znatno doprinose promociji Grada Kastva na županijskoj, regionalnoj i nacionalnoj razini, poput:

- Kastavske sportske igre - jedna od najmasovnijih i najdugovječnijih amaterskih sportskih manifestacija u Hrvatskoj, tijekom kojih se brojni kastavski sportaši i njihovi gosti nadmeću u košarci, nogometu, odbojci, karateu, šahu, tenisu i drugim sportovima.
- Olimpijski dan - nacionalna sportska manifestacija koja se obilježava na dan osnivanja Hrvatskog olimpijskog odbora. Ovom se manifestacijom promiče sport i olimpizam te potiče uključivanje građana u sportske aktivnosti kojima poboljšavaju svoje zdravstveno stanje i kvalitetu života.
- „Zekin trofej“ - tradicionalni košarkaški turnir koji se održava u spomen na prerano preminulog Zehrida Kadrića Zeku, "oca kastavske košarke".
- „Rivike“ - međunarodni odbojkaški turnir
- Međunarodni boćarski turnir
- “Zehrid Kadrić Zeko”-memorijalna kros utrka
- izbor za najuspješnijih sportaša Grada Kastva
- Moto memorijal Marko Zoretić

Rekreativne aktivnosti građana Kastva i šireg okruženja mogu se odvijati na uređenim šetnicama Loze i Lužine, a dostupni su i slijedeći rekreativni sadržaji poput zumba, badminton, aerobic, stolni tenis, squash, pilates i sl.

3.8.3. Kultura

Grad Kastav se oduvijek s pravom ponosio svojom kulturnom baštinom (vidi Poglavlje 3.4. Kulturna baština), a kulturne manifestacije, stvaralaštvo i razni projekti i programi su najprepoznatljivija obilježje Grada.

Osim bogatstva kulturno-povijesnih spomenika te vrlo stare tradicije školstva na ovome području, Kastavština je očuvala i vlastiti jezik, čakavštinu, - mnogi kastavski lokalni pjesnici i književnici pisali na čakavštini; ovdje svakako treba izdvojiti Berta Lučića, najizvođenijega i najpopularnijega kastavskoga komediografa.

Na području grada Kastva djeluje ogranak gradske knjižnice i čitaonice „Viktor Car Emin“ Opatija. Otvorena je 1996. godine u prostoru pored mjesne Galerije, gdje i danas djeluje.

Također, u Gradu Kastvu je djelovala prva ustanova koja je u Istri odigrala bitnu ulogu u poticanju i širenju domaće, hrvatske riječi- *kastavska čitaonica* osnovana 1866. Kastavska čitaonica izrasla je u tijeku narodnog preporoda u austrijskoj pokrajini Istri s kvarnerskim otocima. Kastavska čitaonica izrasla je u tijeku narodnog preporoda u austrijskoj pokrajini Istri s kvarnerskim otocima. Odigrala je bitnu ulogu u društveno-političkom životu Kastavštine i Istre objedinjujući edukativnu, kulturno-prosvjetnu i političku djelatnost. Njeni istaknuti predstavnici i članovi bili su: Vjekoslav Vlah, Antun Rubeša, Ernest Jelušić, dr. Fran Bachmann, Andrija Marotti. Čitalnica je izrazito važna kao organizator Prvog Tabora Hrvata.

Muzejska zbirka Kastavštine izdvojena je zbirka Pomorskog i povijesnog muzeja Hrvatskog primorja Rijeka. Otvorena je 1981. godine, a fokus etnografskog postava predstavljaju trgovina i obrti, izrazito razvijena i nadaleko poznata gospodarska djelatnost Kastavštine. U njoj se čuvaju arheološki nalazi, keramika i nakit pronađeni na nalazištima u gradskoj jezgri i oko nje, stari uporabni i drugi predmeti te brojni dokumenti koji svjedoče o povijesti Kastva.izloženi su ukrasni, odjevni te uporabni predmeti iz nekadašnjih domaćinstva.

U Pelinima, najstarijem dijelu Kastva, u kući u kojoj je nekad bila bačvarija, uređena je prva u nizu malih zavičajnih zbirki - jedinstvena Vikotova bačvarija. Prostor je zbirke dijelom uređen kao nekadašnja bačvarska radionica, a prigodno se ovdje organiziraju prezentacije bačvarskoga zanata. Uz izloženi bačvarski alat te prepoznatljive bačvarske proizvode, u istome je prostoru moguća i degustacija kastavskih vina i rakija.

Nakon Vikotove bačvarije, kastavske zavičajne zbirke upotpunjene su i otvaranjem Osojnakove kotlarije u prostoru ispod Fortice, u kojemu je nekada radila kotlarija poznatoga kastavskoga majstora Milka Osojnaka. U Osojnakovoj kotlariji je kovačko ognjište, kamenice za vodu te autentični bakreni predmeti koji su se prije mnogo godina koristili u domaćinstvu za pripremu hrane.

Glas Kastavski je izvor pisane riječi Grada Kastva koji se objavljuje dva puta godišnje i to u mjesecima lipanj i prosinac. Iz bogatog sadržaja Glasa Kastavskog mogu se izvući i saznati brojne informacije o aktualnim temama, političkim,sportskim, kulturnim i raznim drugim događanjima.

Zbornik Kastavštine je godišnjak i od prvog broja osnovna ideja je bila upravljena na prikupljanje, pripremanje i objavljivanje sadržaja o raznovrsnoj i bogatoj prošlosti Kastavštine.

Na području grada Kastva djeluju i udruge koje svojim programima upotpunjuju kulturnu ponudu Grada:

- Udruga "Kanat"- Kastav
- Udruga "Kastafsko kulturno leto"
- Glazbeno društvo "Spinčići" Kastav
- Udruga za organizaciju kulturnih manifestacija "Grad kulture" Kastav
- Udruga Tororo
- Centar mladih Grada Kastva
- Udruga Kastavska Mavrica
- Klub inovatora
- Kulturno - umjetnička udruga „Vita art“
- Udruga Kastav Euroway
- Udruga Ljudi i običaji
- Udruga za bolje sutra - Zeleno društvo Kastav
- Udruga Ljudi i običaji
- Udruga Kombinat
- Udruga IDIVIDI
- Udruga za promicanje kulturnih i povijesnih vrijednosti "Vincent"
- Foto klub "Pod volticun" Kastav
- Glazbena udruga "Nokturno"
- Kulturno-zabavna udruga "Lanterna"
- Udruga "Lokvina"
- Udruga prijatelja harmonike "Armunika"
- Kulturno prosvjetno društvo "Istarska vila"
- Udruga za poticanje foto i filmskog stvaralaštva Fototaborfilm
- Udruga "Ča"
- Kulturno umjetničko društvo "Zvuk Kastva"
- Matica hrvatska Kastav
- Inicijativa za zaštitu baštine
- Udruga za promicanje turizma, kulture i ekologije "Kastavea"
- Udruga prijatela ruž, grozja i vina "Belica"
- Udruga umjetnika "Art-idea"
- Društvo "Naša djeca" Kastav
- Udruga za promicanje, razvoj i edukaciju likovne umjetnosti i dizajna "Poneštra"
- Udruga za promicanje kulturnih i povijesnih vrijednosti "Imperia"
- Udruga "Murtilica"

Kroz poticanje raznih programa, projekata i manifestacija u kulturi, Grad Kastav nastoji pridonijeti unapređenju kvalitete kulturnih djelatnosti i dalje razvijati prepoznatljivog grada u kontekstu kulturnog stvaralaštva.

Posebno se ističu sljedeće manifestacije:

- Kastavsko kulturno leto - manifestacija se od 1992. godine održava tijekom srpnja i kolovoza, scenskim i glazbenim programima na Crekvini, u crkvi sv. Jelene i pod gradskom Ložom, te izložbama na Lokvini i u galeriji Sv. Trojica. a Kastav se pretvara u pravi multikulturni centar regije.
- Festival gitare - organizira se od 1997. godine, a na njemu nastupaju vodeći gitaristi iz Hrvatske i svijeta.
- Čansonfest - festival šansone na kojemu se izvode skladbe pisane na čakavštini
- Spinčići va muzike i domaćoj besede - domaćini su programa članovi Glazbenoga društva Spinčići, uz koje se predstavljaju i njihovi gosti
- Dan Grada - Dan Grada Kastva slavi se 6. lipnja u znak sjećanja na žrtve II. svjetskoga rata. Nakon odavanja počasti stradalima pod Ložom se održava svečana sjednica Gradskoga vijeća Grada Kastva na kojoj se dodjeljuju godišnje nagrade i nagrade za životno djelo pojedincima i organizacijama koje svojim radom pridonose razvoju i napretku Kastva.
- Dječji dan - proslava Dana Grada je od 2007. godine obogaćena manifestacijom Dječji dan Grada Kastva - cjelodnevni program bogat raznovrsnim kreativnim radionicama i sadržajima koji su namijenjeni djeci raznih uzrasta i sklonosti.
- Vela umjetnička delavnica - održava se od 2003. godine kao jednodnevna nagradno-izložbena manifestacija na kastavskim trgovima i ulicama. Likovni umjetnici iz Hrvatske i svijeta predstavljaju svoje stvaralaštvo i natječu se za izbor najboljega rada
- Mića umjetnička delavnica - redovito se održava od 2003. godine, a okuplja djecu vrtićke i školske dobi koja crtaju i slikaju Kastav i njegove poznate i manje poznate vedute. Ova je manifestacija poticaj dječjemu stvaralaštvu kako bi se odmalena razvijala i njegovala ljubav prema zavičaju.
- Bela nedeja - prva nedjelja i ponedjeljak u listopadu dani su ponude i kušanja mlade belice, autohtonoga bijeloga vina Kastavštine. Bela nedeja nije samo sajam mladoga vina, već se u Kastvu od davnina tih dana, uz prezentaciju starih zanata, priređuje velik sajam svakovrsne robe, uz brojne ugostiteljske štandove, te mnoštvo kulturnih događanja. Bela nedeja ima višestoljetnu tradiciju, a spominje se još u Zakonu grada Kastva iz 1400. godine.
- Kastav Blues Festival - kao jedinstvena manifestacija ovoga profila, okuplja eminentna svjetska imena blues glazbene scene. Nastala je u čast Philadelphia Jerry Ricksa, jednog od najeksponiranijih predstavnika tradicionalnog bluesa (country-blues) i posljednje živuće veze sa tzv. prvom generacijom blues glazbenika, koji je za posljednje počivalište odabrao upravo Kastav.
- Kastav Film Festival - međunarodni filmski festival koji se održava u ljetnim mjesecima. Festival je pokrenut 2009. godine. Projekt potiče otvaranje javnog prostora i slobodu izražavanja osiguravanjem prikazivanja svih pristiglih radova, bez selekcije.
- Melodije Istre i Kvarnera - festival svake godine gostuje po gradovima Istre i Kvarnera, a temeljen je na etno glazbi kraja u kojem se odvija i to glazbi kojoj je osnova takozvana "istarska ljestvica". Tekstovi pjesama pisani su većinom na "čakavici", najstarijem obliku hrvatskog jezika, kojim se govori u ovom djelu Hrvatske.
- Noć muzeja - predstavlja kulturni događaj u organizaciji muzejskih kuća i drugih kulturnih institucija kojem je glavna značajka da su muzejski i drugi izložbeni prostori otvoreni do kasno u noć te da je ulaz potencijalnim posjetiteljima slobodan

ili uz minimalnu novčanu naknadu. Održava se u više od 100 hrvatskih gradova i mjesta, pa tako i u Gradu Kastvu.

- Pust - tijekom trajanja karnevala u Kastvu se priređuju plesovi pod maskama, balinjerada (natjecanje u kreiranju originalnoga prijevoznoga sredstva na kotačićima, balinjerama), dočekuju se zvončari, na Pepelnicu, zadnjega dana karnevala, spaljuje se Pust.
- Z armunikun va Kastav - tradicionalno druženje amaterskih harmonikaša koje se održava od 2003. godine i odmah je postalo jednom od vrlo posjećenih manifestacija. Već je na samome početku prerastao okvire lokalnoga događaja

3.8.4. Organizacije civilnog društva

U Gradu Kastvu su registrirane 102 različite udruge. Ovako velik broj udruga (iako nema podataka o njihovoj aktivnosti) upućuje na zainteresiranost građana za udruživanje u različite udruge i inicijative. Udruge uglavnom djeluju volonterski u lokalnoj zajednici, najčešće kroz zajedničke ili pojedinačne aktivnosti ciljane na poboljšanje kvalitete života u zajednici, jačanje tradicijskih i drugih kulturnih aktivnosti. Neke od njih koje djeluju na području sporta i kulture, navedene su u prethodnim poglavljima.

Tablica 9: Popis registriranih udruga (aktivnih) na području Grada Kastva

ATLETSKI KLUB MARATON KASTAV	REGIONALNA PODRUŽNICA GORSKO PRIMORSKA HRVATSKOG NACIONALNOG FRONTA
ATLETSKI KLUB OSOBA S INVALIDITETOM "KASTAV"	SHAMBALLA CENTAR EZOTERIJSKIH ZNANOSTI
AUTO KLUB "GRBAC RACING"	SPELEOLOŠKA UDRUGA "ESTAVELA"
AUTO KLUB AD-ASTRA	SPORTSKO DRUŠTVO "MOVENS"
AUTO SPORT KLUB "KASTAVAC"	STOLNOTENISKI SPORTSKI KLUB "KASTAV"
BACKGAMMON KLUB RIJEKA	ŠAHOVSKI KLUB "KASTAV"
BOĆARSKI KLUB "KASTAV"	ŠPORTSKO REKREACIJSKI KLUB "BALANS"
BOĆARSKI KLUB "RUBEŠI"	TENIS KLUB KASTAV
CENTAR MLADIH GRADA KASTVA	TENISKI KLUB "ĆIKOVIĆI"
DOBROVOLJNO VATROGASNO DRUŠTVO KASTAV	UDRUGA "ČA"
DRUŠTVO "NAŠA DJECA" KASTAV	UDRUGA "IDIVIDI"
DRUŠTVO SPORTSKE REKREACIJE "KASTAV" KASTAV	UDRUGA "KANAT"- KASTAV
DRUŠTVO SPORTSKE REKREACIJE FIT BEAT KASTAV	UDRUGA "KASTAFSKO KULTURNO LETO"
DRUŠTVO ŠPORTSKE REKREACIJE KASTAV SPORT	UDRUGA "KASTAVSKA MAVRICA"
DRUŠTVO ŠPORTSKE REKREACIJE MAXIMA	UDRUGA "LADY LUNA"
DRUŠTVO ZA ŠPORTSKU REKREACIJU TWIGGY	UDRUGA "LOKVINA"
ETERICO-UDRUGA ZA EDUKACIJU I UNAPREĐENJE KVALITETE ŽIVOTA	UDRUGA "LJUDI I OBIČAJI"
FOTO KLUB "POD VOLTICUN" KASTAV	UDRUGA "MURTILICA"
FREE FIGHT KLUB "PIRANHA GYM"	UDRUGA "SOS in" - GOURMET KLUB KASTAV
GLAZBENA UDRUGA "NOKTURNO"	UDRUGA "TORORO"
GLAZBENO DRUŠTVO "SPINČIĆI" KASTAV	UDRUGA A3
HRVATSKI NUMIZMATIČKI KLUB	UDRUGA ANTIFAŠISTIČKIH BORACA I ANTIFAŠISTA GRADA KASTVA
INICIJATIVA ZA ZAŠTITU BAŠTINE	UDRUGA IZDALI SMO METAL
JU-JITSU KLUB KASTAV	UDRUGA KARLAVARIS & KASTAV
KARATE KLUB "KASTAV"	UDRUGA MANEKENA, FOTOMODELA I MODNIH DIZAJNERA PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
KLUB INOVATORA KIN KASTAV	UDRUGA PRIJATELA RUŽ, GROZJA I VINA "BELICA"
KLUB MLADIH "MASIDO"	UDRUGA PRIJATELJA HARMONIKE "ARMUNIKA"

KLUB ZA DALJINSKO PLIVANJE "UČKA"	UDRUGA PRIJATELJA ZABAVE I SPORTA KASTAV
KLUB ZA OBUKU PASA "ANDO"	UDRUGA RAVNATELJA DJEČJIH VRTIĆA
KOŠARKAŠKI KLUB "KASTAV" KASTAV	UDRUGA SALSA STUDIO "NO. 1" U LIKVIDACIJI
KULTURNO PROSVJETNO DRUŠTVO "ISTARSKA VILA"	UDRUGA SIRIUS
KULTURNO UMJETNIČKO DRUŠTVO "ZVUK KASTVA"	UDRUGA SPORTSKE REKREACIJE TOP FIT
KULTURNO-ZABAVNA UDRUGA "LANTERNA"	UDRUGA UMIROVLJENIKA I STARIJIH OSOBA KASTAV
LOKALNA AKCIJSKA GRUPA "TERRA LIBURNA"	UDRUGA UMJETNIKA "ART-IDEA"
LOVAČKO DRUŠTVO "LISJAK" KASTAV	UDRUGA ZA BOLJE SUTRA - ZELENO DRUŠTVO
MALONOGOMETNI KLUB "FANTINA-KASTAV"	UDRUGA ZA ORGANIZACIJU KULTURNIH MANIFESTACIJA "GRAD KULTURE" KASTAV
MALONOGOMETNI KLUB "KASTAV"	UDRUGA ZA POTICANJE FOTO I FILMSKOG STVARALAŠTVA FOTOTABORFILM
MATICA HRVATSKA KASTAV	UDRUGA ZA PROMICANJE ALTERNATIVNIH I KOMPLEMENTARNIH METODA KAO NAČINA LIJEČENJA "IMAM PRAVO ZNATI"
MAZA - UDRUGA ZA NJEGU I ZAŠTITU ŽIVOTINJA	UDRUGA ZA PROMICANJE BIOTERAPIJE "CVIJET ŽIVOTA"
NOGOMETNI KLUB "SPORTSKA AKADEMIJA SINKO"	UDRUGA ZA PROMICANJE DUHOVNE I KREATIVNE PRAKSE GANESHA YOGA CENTAR
ODBOJKAŠKI KLUB "KASTAV 1998"	UDRUGA ZA PROMICANJE GAMING KULTURE "1337 GAMING"
ODBOJKAŠKI KLUB "RIVIKE"	UDRUGA ZA PROMICANJE INFORMATIČKE KULTURE E-KASTAV
ORGANIZACIJA FANATIČNIH FILANTROPA SKROMNIH ORGANIZACIJSKIH ZNANJA	UDRUGA ZA PROMICANJE INKLUZIJE PODRUŽNICA KASTAV
PIKADO KLUB "GAME"	UDRUGA ZA PROMICANJE KULTURNIH I POVIJESNIH VRIJEDNOSTI "IMPERIA"
PIKADO KLUB "KASTAV-FONTANA"	UDRUGA ZA PROMICANJE KULTURNIH I POVIJESNIH VRIJEDNOSTI "VINCENT"
PIKADO KLUB "PLAYBOY"	UDRUGA ZA PROMICANJE MODNE KULTURE I MODNOG DIZAJNA "ONE 4 FASHION"
PIKADO KLUB "POP ART"	UDRUGA ZA PROMICANJE TURIZMA, KULTURE I EKOLOGIJE "KASTAVEA"
PIKADO KLUB "SYDNEY" KASTAV	UDRUGA ZA PROMICANJE ZDRAVOG ŽIVOTA, PRIRODNE, ENERGETSKE I DUHOVNE MEDICINE "SALUTARIS"
PIKADO KLUB "ŠPOROVA JAMA" - KASTAV	UDRUGA ZA PROMICANJE, RAZVOJ I EDUKACIJU LIKOVNE UMJETNOSTI I DIZAJNA "PONEŠTRA"
PLANINARSKO DRUŠTVO "KASTAV"	UDRUGA ZA SPORT I REKREACIJU "ULTRAFITT"
PLESNI CENTAR SALSERO	YOGA CENTAR ZA PROMICANJE ZDRAVOG ŽIVOTA "ŽIVIM SRETNO"

Izvor: Registar udruga, 2015.

3.8.5. Zdravstvo

U Gradu Kastvu djeluje Dom zdravlja pri kojem su:

- tri ordinacije opće medicine
- jedna ordinacija za predškolsku djecu - pedijatar
- Stomatološka ordinacija

Osim toga, djeluje i nekoliko privatnih zdravstvenih ustanova:

- Ljekarne
- Privatne stomatološke ordinacije

Građevine sekundarne i tercijarne zdravstvene zaštite ne postoje zbog neposredne blizine županijskoj središta Grada Rijeke.

Ključni problemi/izazovi-društvena (predškolski i školski odgoj, sport i rekreacija, kultura, organizacije civilnog društva) i zdravstvena infrastruktura

SPORT I REKREACIJA

- Neodgovarajuće održavanje i nedovoljni sadržaji u okviru Šetnice Loze i Lužine - npr staze za trčanje, trim staza
- Nedostatak jačih sportskih manifestacija
- Nedovoljno održavanje i uređenje sportske infrastrukture - otvorenih i zatvorenih sportskih objekata, preopterećenost sportske dvorane u vršnim satima, nedostatak prostora za rad određenih sportskih udruga
- Nedostatak objekta za vodene sportove (bazen)
- Nepostojanje odgovorne osobe u sportskoj dvorani za kontrolu korisnika
- Nedostatak prijevoznog sredstva za školska sportska natjecanja
- Nedostatak sportskih aktivnosti za određene ciljane skupine - djecu predškolske dobi, rekreacije za 3. životnu dob, nedostatak trenera euciranih za rad s djecom
- Neusklađenost organizacije sportskih klubova sa zakonskom regulativom
- Slaba posjećenost sportskih manifestacija i događanja
- Neusklađeni kriteriji pri dodjeljivanju sredstava sportskim udrugama od strane gradske uprave, nedostatak praćenja i vrednovanja rada sportskih udruga
- Nedostatak kapaciteta sportskih udruga za pripremu, prijavu i provedbu projekata financiranih EU sredstvima
- Nepostojanje Strategije razvoja sporta na razini Gr ada Kastva

KULTURA

- Nepostojanje strategije razvoja kulture
- Nedostatak zatvorenog prostora za održavanje većih kulturnih manifestacija kao i većeg zatvorenog izložbenog prostora, nedostatak multifunkcinalne dvorane
- Nedostatak komunikacije između udruga u kulturi, kao i komunikacije kulturnih i turističko - ugostiteljskih djelatnika i subjekata
- Nedostatak kapaciteta udruga u kulturi za prirpemu, prijavu i provedbu projekata financiranih EU sredstvima
- Nedostatak ponude unutar gradske jezgre
- Nedostatak obrazovnih sadržaja za mlade - edukacija, radionica i sl vezanih uz kulturno i kreativno stvaralaštvo
- Prometna nepovezanost Kastva i okolnih naselja i općina, naročito u kasnijim satima - nemogućnost prijevoza na kulturna događanja u Grada Kastvu
- Nedostatak parkirnih mjesta
- Slaba posjećenost Grada Kastva u ljetnim mjesecima, naročito u kasnijim večernjim satima
- Nedostatak čakavštine, nedostatak amaterskih kazališta
- Nepovezanost s turistima u okruženju (primjerice turisti na liburnijskom području)
- Nedovoljno iskorištene gradske lokacije

PREDŠKOLSKI I ŠKOLSKI ODGOJ

- Nedostatak mjesta u vrtićima za jaslički uzrast
- Nedostatak valorizacije čakavskog dijalekta u predškolskom i školskom odgoju

ZDRAVSTVO

- Povećana potreba za zdravstvenim ustanovama radi povećanpg prijeva stanovništva
- Nepostojanje doma za starije i nemoćne osobe
- Nedostatak specijalističkih ordinacija

3.9. Gospodarstvo

Područje Grada Kastva graniči sa Gradom Rijekom, koja kao jako prometno i gospodarsko središte županije ima jak utjecaj na razvoj djelatnosti u susjednim općinama i gradovima, pa tako i na Grad Kastav. Može se reći da je gospodarstvo Grada Kastva linearno povezano sa gospodarstvom Rijeke, pa je ono, kako kroz povijest, tako i danas, spoj pratećih djelatnosti koje se oslanjaju na riječko gospodarstvo i tradicionalnih gospodarskih grana njegovanih kroz desetljeća.

Podaci koji su korišteni za potrebu gospodarske analize Grada Kastva, dobiveni su od Hrvatske gospodarske komore, Županijske komore Rijeka, te se isti baziraju na podacima FINA-e. Potrebno je napomenuti da obrađeni podaci obuhvaćaju samo financijske rezultate poslovanja trgovačkih društava, ne i obrtnika i slobodnih zanimanja, za koje nije moguće dobiti podatke jer se sustavno ne prate.

3.9.1. Osnovni pokazatelji gospodarstva

Osnovni pokazatelji poslovanja poduzetnika koji imaju sjedište u Gradu Kastvu, s prikazom broja tvrtki, broja zaposlenih, ukupnih prihoda i rashoda te gubitka i dobiti, i investicijama u dugotrajnu imovinu, prikazani su u sljedećoj tablici.

Tablica 10: Osnovni pokazatelji poslovanja poduzetnika za razdoblje od 2010. do 2013. godine

Pokazatelji	2010.	2011.	2012.	2013.
Broj tvrtki	326	340	326	337
Broj zaposlenih	1390	1893	2012	1870
Ukupni prihodi	1.049.335,044	1.293.542.544	1.907.125.749	1.533.368.416
Ukupni rashodi	1.028.546,035	1.259.098,117	1.857.579.657	1.492.188.381
Investicije u dugotrajnu imovinu	41.362.895	18.258.688	45.028.734	62.060.398
Dobit nakon oporezivanja	38.563.470	60.467.857	65.145.654	50.908.360
Gubitak nakon oporezivanja	27.866.988	40.665.986	23.950.991	20.176.051

Izvor: Hrvatska gospodarska komora, Županijska komora Rijeka, 2015.

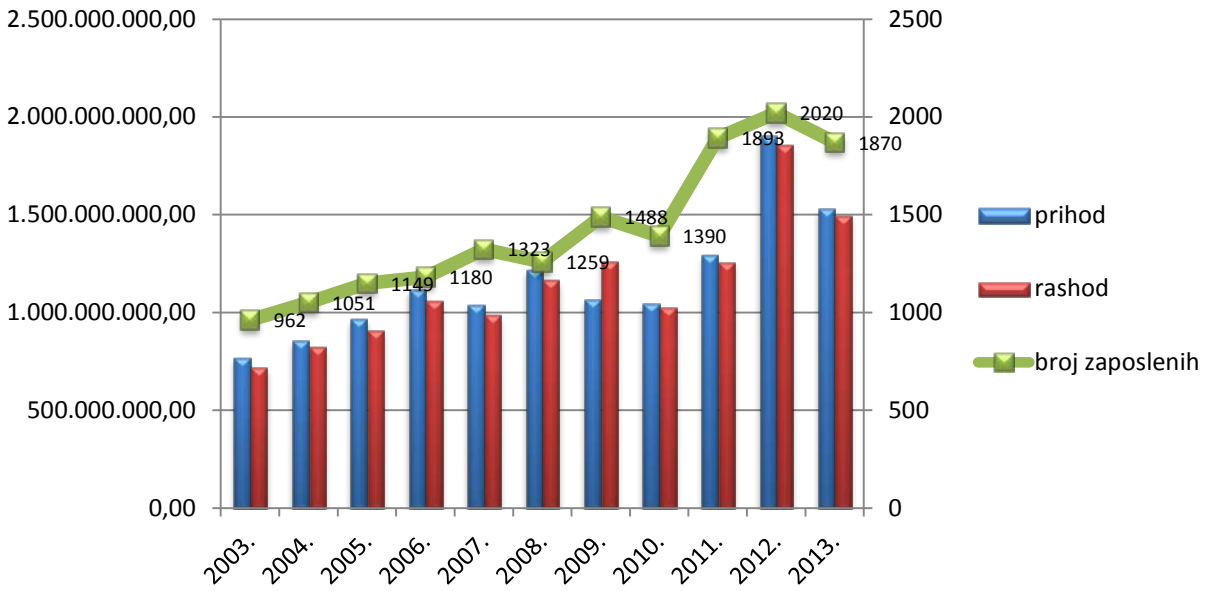
Gospodarska aktivnost na području Grada Kastva u razdoblju od 2010. do 2013. godine, prema pokazateljima u tablici, kretala se pozitivno s manjim oscilacijama. Pozitivna razlika u ukupnim prihodima i ukupnim rashodima ukazuje na pozitivno kretanje gospodarskih aktivnosti.
Udio prihoda grada Kastva u ukupno ostvarenim prihodima u Primorsko-goranskoj županiji iznosi 5%. S obzirom na veličinu poduzeća, na području Grada Kastva, u 2013. djeluju dvije tvrtke koje spadaju u skupinu velikih poduzetnika (Adria oil d.o.o., Auro Domus d.o.o.), njih 4 u skupini srednjih tvrtki i 331 malo poduzeće.

3.9.2. Financijski rezultati poslovanja poduzetnika sa sjedištem u Gradu Kastvu

Kako bi se utvrdili određeni trendovi, specifičnosti i odstupanja u pojedinim segmentima poslovanja promatraju se gospodarski pokazatelji u određenom vremenskom periodu. Na taj način mogu se postaviti budući parametri i odrediti potencijalna gospodarska kretanja, kao i postaviti konkretni projekti.

Na donjem grafikonu možemo vidjeti kumulativne prihode i rashode svih poduzeća, kao i broj zaposlenih, koje imaju sjedište u Gradu Kastvu i njihovu dinamiku u razdoblju od 2003. do 2013. godine.

Grafikon 8: Pokazatelji kretanja gospodarstva Grada Kastva u razdoblju od 2003. do 2013. godine

Izvor: Hrvatska gospodarska komora, Županijska komora Rijeka, 2015.

Iz priloženog grafikona jasno se vidi uzlet gospodarskih aktivnosti svih pravnih subjekata na području grada Kastva, sve do 2009. godine koja predstavlja uvlačenje gospodarske krize, kako u RH, tako i u ove prostore. U 2010. i 2011. godini osjetan je pad ukupnih gospodarskih aktivnosti, ali i dalje sa pozitivnom razlikom ukupnih prihoda i rashoda. Pad gospodarske aktivnosti 2013. godine u odnosu na 2012. godinu ne znači nužno i slabljenje zamaha napretka ekonomije tog područja. Pogledamo li linearnu liniju trenda koja ide od početka do kraja predmetnog razdoblja možemo vidjeti samo čvrst i pouzdan rast kastavskog gospodarstva.

Tablica 11: Pokazatelji po djelatnostima u 2013. godini

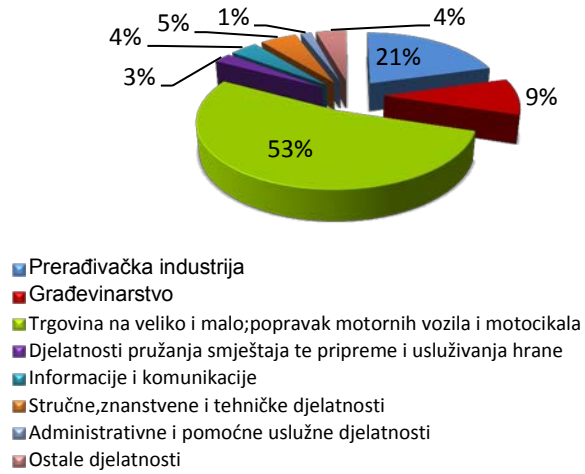
	Ukupni prihodi	Učešće u ukupnom prihodu Grada Kastva %	Broj poduzetnika	Učešće u broju poduzetnika Grada Kastva	Broj zaposlenih	Učešće u broju zaposlenih Grada Kastva
Prerađivačka industrija	355.989.332	23,21%	42	12,5%	385	20,6%
Građevinarstvo	61.126.843	4%	65	19,2%	172	9,1%
Trgovina na veliko i malo;popravak motornih vozila i motocikala	1.029.799.703	67,1%	107	31,8%	991	53%
Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	13.641.164	0,9%	18	5,3%	46	2,5%
Informacije i komunikacije	16.237.117	1%	15	4,4%	72	3,9%
Stručne,znanstvene i tehničke djelatnosti	26.159.821	1,7%	41	12,1%	96	5,1%
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	13.427.313	0,9%	7	2%	27	1,4%

Izvor: Hrvatska gospodarska komora, Županijska komora Rijeka, 2015.

Ovih sedam djelatnosti ukupno ostvaruje 98,8% ukupnih prihoda poduzetnika sa područja grada Kastva, 87,3% broja ukupnih poduzetnika te je u tim djelatnostima najveći dio zaposlenih-njih 95,6%. Temeljem podataka iz tablice, vidljivo je da se u djelatnosti trgovine na veliko i malo ostvaruje najveći dio prihoda, ima najviše zaposlenih te posluje najveći broj poduzetnika.

Udio zaposlenih po najznačajnijim djelatnostima prikazuje se u sljedećem grafikonu.

Grafikon 9: Zaposleni u Gradu Kastvu po djelatnostima u 2013. godini

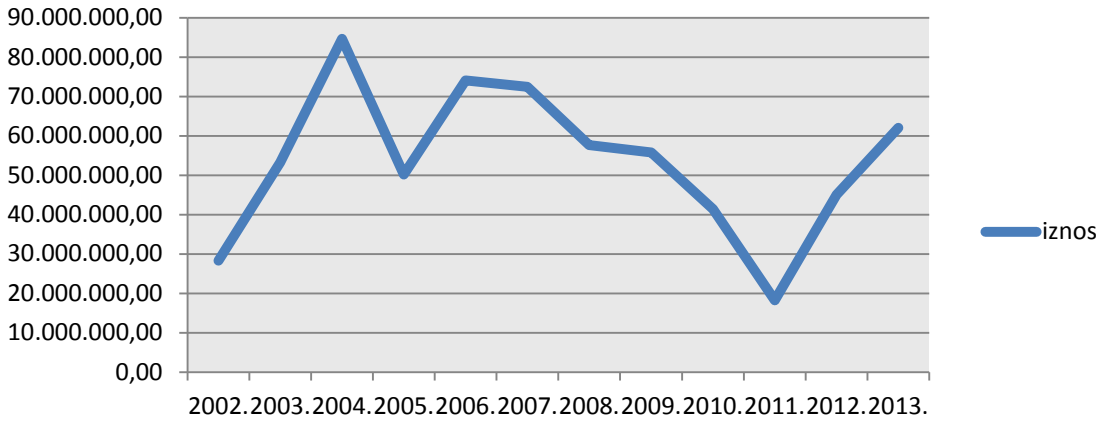

Izvor:
Hrvatska gospodarska komora, Županijska komora Rijeka, 2015.

Najveći broj zaposlenih je u sektoru trgovine na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala (53% - 991 osoba). Zatim slijedi prerađivačka industrija (21% - 385 osoba) i građevinarstvo (9% - 172 osobe). Pod ostale djelatnosti spadaju poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo, prijevoz i skladištenje, financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja, poslovanje nekretninama, obrazovanje, djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi, umjetnost, zabava i rekreacija te zauzimaju 4% ukupnog broja zaposlenih.

Jedan od osnovnih uvjeta razvoja poduzetništva je izdvajanje dijela novoostvarene vrijednosti za investicije u dugotrajnu imovinu. Pregled kretanja investicija u dugotrajnu imovinu u razdoblju od 2002. do 2013. godine. može se pratiti u sljedećem grafikonu.

Grafikon 10: Kretanje investicija u dugotrajnu imovinu poduzetnika u razdoblju od 2002.do 2013. godine

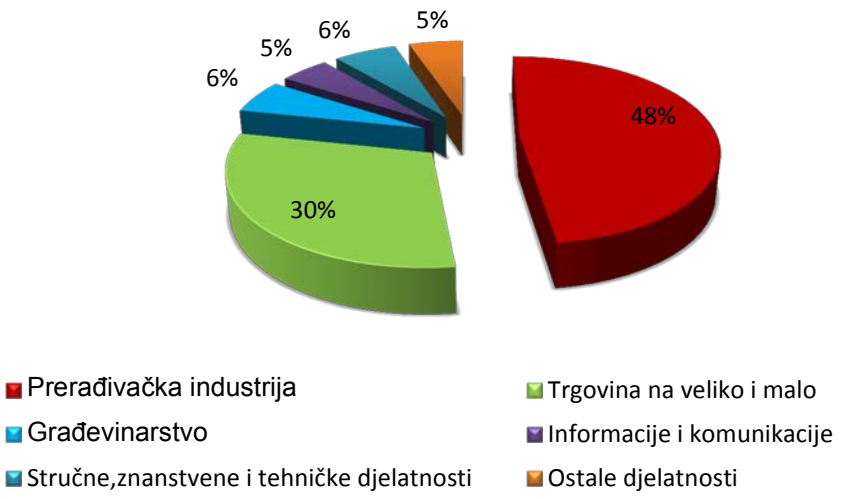
Izvor: Hrvatska gospodarska komora, Županijska komora Rijeka, 2015.

Kako je vidljivo iz priloženog grafikona, snažan uspon investicija prati se do 2004. godine i zatim postepeno smanjenje, koje svoju najnižu točku doseže 2011. godine,a rezultat je ekonomske krize. Međutim, nakon krizne 2011. godine, vidljiva je tendencija rasta investicija

u dugotrajnu imovinu što bi moglo rezultirati i dodatnom povećanju gospodarske aktivnosti u sljedećim godinama.
Na području grada Kastva, najveći priljev investicija bilježi se u prerađivačkoj industriji (54%), zatim u sektoru trgovine (23%) i građevinarstva (12%).

Sljedeći grafikon prikazuje učešće pojedine djelatnosti u strukturi dobiti nakon oporezivanja- vidljivo je da najveću iskazanu dobit ima djelatnost prerađivačke industrije (48%), zatim slijede trgovina (30%), građevinarstvo (6%), informacije i komunkacije (6%), stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti (5%) i sve ostale (5%).

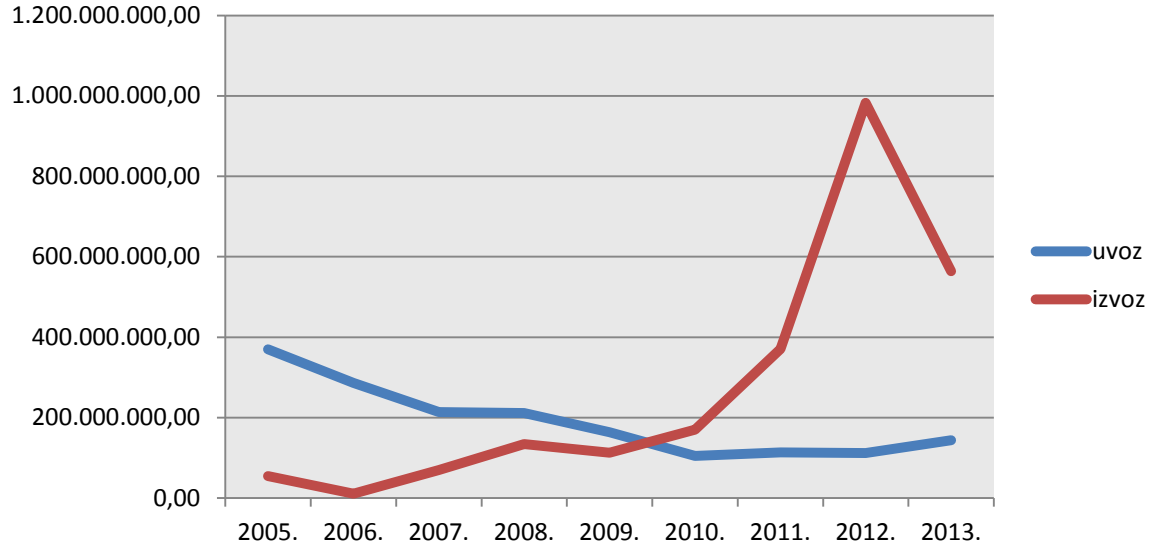
Grafikon 11: Djelatnosti po strukturi dobiti nakon oporezivanja u 2013. godini

Hrvatska gospodarska komora, Županijska komora Rijeka, 2015.

Kada je riječ o izvozu, od 2005. godine kreće se uzlaznom putanjom dok je u 2013. godini pao za čak 57,4% u odnosu na 2012. godinu. Ukupni prihod od prodaje roba u inozemstvu najviše je ostvaren u prerađivačkoj industriji i trgovini. Uvoz od prodaje roba je od 2010. godine na dalje manji od izvoza pa se može zaključiti da Grad Kastav ima pozitivnu izvoznu bilancu.
Pregled je dat u sljedećem grafikonu:

Grafikon 12: Uvoz i izvoz u razdoblju 2005. - 2013. godine

Izvor: Hrvatska gospodarska komora, Županijska komora Rijeka, 2015.

3.9.3. Obrtništvo

Financijski pokazatelji poslovanja obrtnika nisu dostupni, te su u sljedećoj tablici navode fizički pokazatelji stanja obrtništva na području grada Kastva.

Tablica 12: Broj aktivnih obrta po sekcijama

Djelatnost - po sekcijama	Broj aktivnih obrta -stanje 31.12.2014.
Ugostiteljstvo	10
Uslužni obrt	118
Proizvodni obrt	26
Trgovina	28
Frizeri i kozmetičari	11
Poljodjelstvo	1
Prijevoznici	21
UKUPNO	**215**

Izvor: Udruženje obrtnika Viškovo-Kastav-Jelenje-Klana

Iz prethodne je tablice vidljivo da dominiraju uslužni obrti (55%), a slijede trgovina (13%) i proizvodni obrti (12%) te drugi.

3.9.4. Poduzetničke zone

Na području Grada Kastva Prostornim planom uređenja Grada Kastva predviđena je izgradnja Radne zone RZ-36 Žegoti. Prve aktivnosti u okviru radne zone pokrenute su 1996. godine, a prvi poslovni subjekti koji su izgradili svoje poslovne komplekse u zoni bili su Rijeka aluminij d.o.o. i Rijeka metali d.o.o.

Građevinsko područje poslovne namjene, prema navedenom Planu je namijenjeno gospodarskim djelatnostima koje zahtijevaju veće površine: uslužnim, trgovačkim, skladišnim, servisnim, obrtničkim, manjim proizvodnim pogonima i sl, uz uvjet da ne zagađuju okoliš i ne prouzrokuju nedopuštenu buku. Odredbama Prostornog plana definirane su smjernice za izradu Urbanističkog plana uređenja građevinskog područja poslovne namjene K1 – radna zona Žegoti - na snazi je Urbanistički plan uređenja građevinskog područja poslovne namjene K1 – Radna zona Žegoti (Službene novine PGŽ broj 37/04) kojim je definirana prometna i komunalna infrastruktura, kao i namjena površina. S obzirom da se u novim izmjenama i dopunama prostornog plana uređenja Grada Kastva koje su stupile na snagu u travnju 2013. godine proširio obuhvat Radne zone, uskoro će se pokrenuti i postupak izmjene i dopune urbanističkog plana uređenja radne zone Žegoti.

Iz Odredbi Prostornog plana i tekstualnog obrazloženja vidljivi su planski ciljevi i opredjeljenja u smislu zaštite autohtonog prostora i tradicionalnog načina gradnje, te sugestije da se pri izradi ovog Plana poštuju prirodne i stvorene vrijednosti ovog područja, te da se namjenom ne narušava kvaliteta življenja lokalnog stanovništva (zaštita zraka, zaštita od buke, tehnološki, komunalni i građevinski otpad i dr.).

Građevinsko područje namijenjeno je izgradnji građevina različitih gospodarskih djelatnosti od poslovnih do manjih proizvodnih pogona (uglavnom obrade poluproizvoda) koje zahtijevaju veće površine, te svih pomoćnih i pratećih sadržaja potrebnih za adekvatno obavljanje predviđenih namjena (infrastrukturni sustavi, pomoćni i prateći sadržaji).

Ukupna površina Zone prema Prostornom planu iznosi 29,91 ha, a vlasništvo zemljišta je kako slijedi:

- Grad Kastav: 1,163 ha (3,88%)
- Republika Hrvatska: 0,8374 ha (2,82%)
- javno dobro: 1,1345 ha (3,8%)
- privatno vlasništvo: 26,7768 ha (89,5%)

Na površine za gradnju građevina poslovne namjene otpada 80,09 % a na površine infrastrukture otpada 12,8 % od ukupne površine Radne zone. Prosječna izgrađenost zone je oko 10% od ukupne površine.

S obzirom da se gotovo 90% zemljišta u Radnoj zoni nalazi u privatnom vlasništvu prosječna cijena zemljišta u RZ Žegoti iznosi 37,50 eura / m^2.

Infrastruktura do poduzetničke zone je u potpunosti izgrađena, osim plinoopskrbe (cesta, struja, voda, javna odvodnja, komunikacijska infrastruktura). Unutar obuhvata zone nema plinoopskrbe niti javne fekalne i tehnološke odvodnje (osim oborinske kanalizacije), a izgrađena je javna rasvjeta, trafostanica i priključci na javnu elektroopskrbnu mrežu kao i komunikacijska infrastruktura. Ceste unutar zone su djelomično izgrađene.

Neke od djelatnosti koje su zastupljene u RZ Žegoti su sljedeće:

- Trgovina na veliko metalima i metalnim rudama
- Servis i prodaja vozila
- Proizvodnja metalnih konstrukcija i njihovih dijelova
- Iznajmljivanje i upravljanje vlastitim nekretninama ili nekretninama uzetim u zakup (leasing)
- Gradnja ostalih građevina niskogradnje
- Trgovina građevinskim materijalom
- Strojna obrada metala
- Nespecijalizirana trgovina na veliko
- Uvođenje instalacija vodovoda, kanalizacije i plina i instalacija za grijanje i klimatizaciju
- Posredovanje u trgovini raznovrsnim proizvodima
- Trgovina keramika i sanitarna oprema;
- Trgovina na malo željeznom robom, bojama i staklom u specijaliziranim prodavaonicama
- Skladište namještaja
- Postavljanje podnih i zidnih obloga
- Proizvodnja električne energije

3.9.5. Turizam

Grad Kastav je grad bogate tradicije s prepoznatljivim identitetom. Tijekom svoje povijesti bio je poznat kao upravno, ekonomsko i kulturno središte Istre i Primorja. Čak i kada su se u okolici Grada Kastva počeli razvijati gradovi danas daleko veći od njega, on je uspio sačuvati autonomiju, jezik i običaje. O veličini i značaju Kastva ranijih stoljeća danas svjedoči i stara gradska jezgra okružena srednjovjekovnim gradskim zidom s devet kula, smještena na brijegu ponad Kvarnera visokome 365 metara, koja je bila i ostala središtem cijele Kastavštine. Danas Grad Kastav uspješno sjedinjuje svoje povijesne vrednote sa suvremenim življenjem. Od osamostaljenja Republike Hrvatske te ponovnoga ustroja Grada Kastva kao samostalne jedinice lokalne samouprave nositelji napretka Grada postaju malo i srednje poduzetništvo, za čiji su razvoj osigurani povoljni uvjeti, posebno zahvaljujući blizini Rijeke i Opatije, gospodarskoga odnosno turističkoga središta regije. [11]
Kastav nudi sve - kvalitetan glazbeni i scenski program, pučke veselice i karnevalske fešte, obilaske muzeja i znamenitosti. Za posjetitelje koji cijeli dan provedu u prirodi, dobro dođe osvježenje u nekome od brojnih ugostiteljskih objekata, ili pak odmor u obližnjem wellness-centru. Također, dobra cestovna povezanost i ugodna i blaga mediteranska klima omogućuju odvijanje turističkih aktivnosti tokom cijele godine.
Međunarodne manifestacije kao što su Kulturno leto i Festival gitare, koji gostovanjima brojnih svjetski poznatih umjetnika ljeti privlače tisuće posjetitelja iz Hrvatske i inozemstva obilježja su Kastva. Uz Kastav se povezuje i tradicionalni praznik mladoga vina - Bela nedeja, zatim karnevalsko veselje koje svake godine počinje na Antonju, 17. siječnja, susreti puhačkih orkestara, harmonikaša, vinara, i dr.
Svim domaćim i stranim posjetiteljima koji požele produžiti svoj boravak u Gradu Kastvu, smještaj mogu pronaći u mnogobrojnim apartmanima i sobama, te u novootvorenom luksuznom hotelu "Kukuriku".

Restorani, konobe, bistro i gostionice u starome gradu i okolici privlače ugodnim ambijentom te bogatom i kvalitetnom gastronomskom i enološkom ponudom.

Od 2010. do 2014. godine Grad Kastav je povećao raspoloživi smještajni kapacitet mjeren brojem postelja u smještajnim kapacitetima za čak 147,5%. Tako veliko povećanje može se zahvaliti prvo privatnicima kojih je iz godinu u godinu sve više, a najveće povećanje vidimo u 2014. godini, te drugo, novoizgrađenom luksuznom hotelu Kukuriku koji se otvorio 2011. godine.

Smještajni kapaciteti, prema vrsti smještajnog objekta, Grada Kastva za 2012. 2013. i 2014. godinu prikazani su tablično te su dati podaci koji se odnose na broj kreveta (+ broj pomoćnih postelja) u smještajnim objektima, koji su i zasebno prikazani u grafikonu.

[11] http://www.kastav-touristinfo.hr/

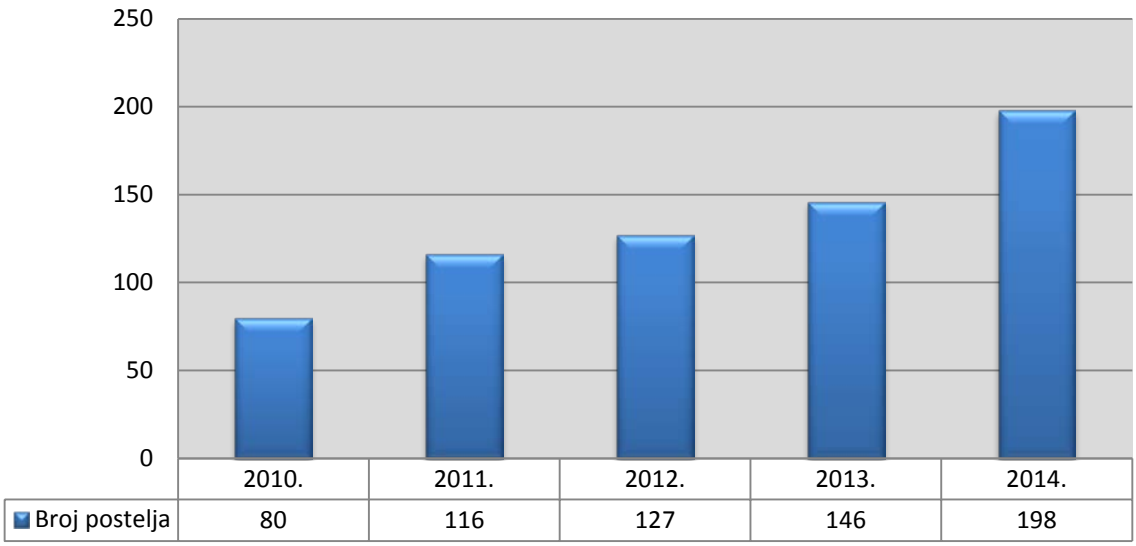
Tablica 13: Broj smještajnih kapaciteta u Gradu Kastvu u razdoblju od 2012. do 2014. godine

	2012.			2013.			2014.		
	Privatni smještaj	Villa Mira	Hotel Kukuriku	Privatni smještaj	Villa Mira	Hotel Kukuriku	Privatni smještaj	Villa Mira	Hotel Kukuriku
Broj iznajmljivača	14			18			29		
Broj smještajnih kapaciteta	20	25 (22+3 PP)	15	25	25 (22+3 PP)	15	36	25 (22+3 PP)	15
Sobe	4	11	15	4	11	15	5	11	15
Apartmani	15			19			27		
Kuće za odmor	1			2			4		
Broj postelja	72	25	30	91	25	30	143	25	30
Ukupno	**127**			**146**			**198**		

Izvor: TZ Grada Kastva, 2015.

Podaci se mogu pratiti i u sljedećem grafikonu gdje su obuhvaćene i 2010. i 2011. godina.

Grafikon 13: Broj postelja u Gradu Kastvu u razdoblju 2010. - 2014. godina

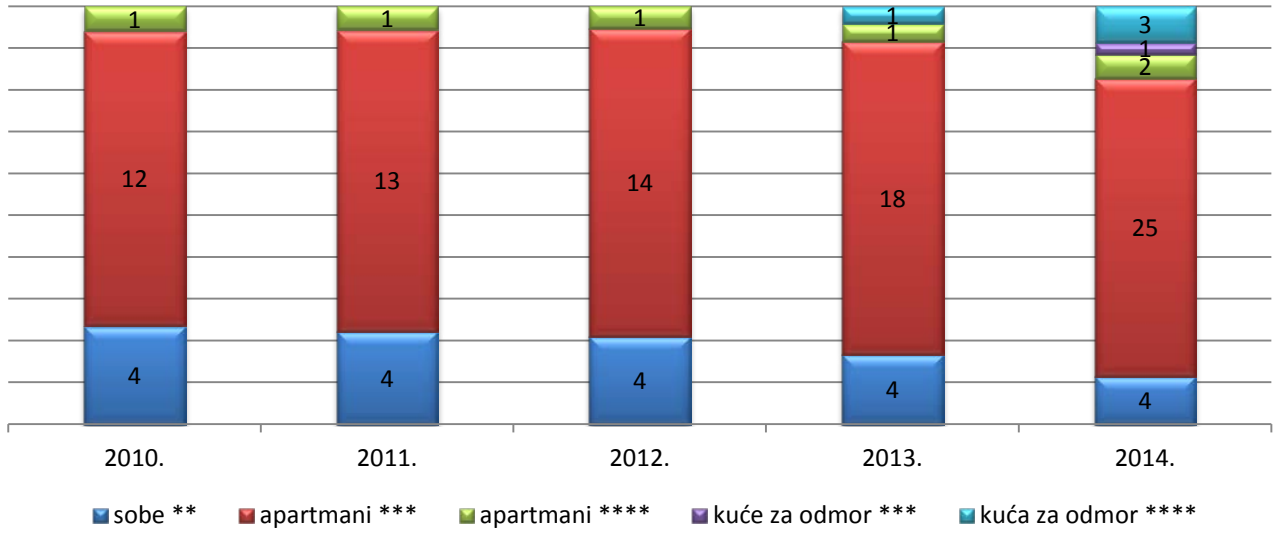

Izvor: TZ Grada Kastva, 2015.

Potrebno je napomenuti da su dva privatna iznajmljivača dobila oznaku *Kvarner family* čime su postali provjereni turistički iznajmljivači poznat po visokoj turističkoj kvaliteti, standardu, ugodno opremljenom interijeru i gostoprimstvu uvažavajući kulturnu baštinu i tradiciju Grada Kastva. Time se stvorila tržišna prepoznatljivost iznajmljivača i doprinjelo se konkurentnosti ugostiteljske i turističke ponude na području grada.

Kategorizacija privatnog smještaja na području Grada Kastva u razdoblju od 2010. do 2014. godine može se pratiti u sljedećem grafikonu.

Grafikon 14: Kategorizacija privatnog smještaja na području Grada Kastva u razdoblju od 2010. do 2014. godine

Izvor: TZ Grad Kastav, 2015.

Iz priloženog je grafikona vidljivo da dominiraju smještajni objekti sa 3 zvjezdice dok Hotel Kukuriku ima smještajne kapacitete s četiri zvjezdice.

Turistički promet za područje Grada Kastva iskazan je kroz broj noćenja turista i popunjenost smještajnih kapaciteta te broj dolazaka turista prema nacionalnoj strukturi.

Podaci navedeni u sljedećem grafikonu odnose se na broj dolazaka i noćenja domaćih i stranih turista na područje Grada Kastva u razdoblju od 2010.-2014. godine.

Tablica 14: Broj dolazaka i noćenja turista u razdoblju od 2010.-2014. godine

God.	Ukupni dolasci	Domaći gosti	Strani gosti	Ukupno noćenja	Domaći gosti	Strani gosti	Prosječan boravak turista
2010.	2.161	475	1.686	4.203	865	3.338	1,94
2011.	2.888	821	2.067	5.590	1.391	4.199	1,93
2012.	2.814	804	2.010	6.482	1.370	5.112	2,3
2013.	2.945	853	2.092	7.531	1.455	6.076	2,55
2014.	3.366	942	2.424	9.758	1.942	7.816	2,89

Izvor: TZ Grada Kastva, 2015.

Prema navedenim podacima može se uočiti ukupno povećanje broja dolazaka i noćenja turista na područje Grada Kastva u razdoblju od 2010. do 2014. godine. Ukupan broj dolazaka se povećao za 55,7%, a broj noćenja za čak 132,16%. Također povećao se prosječan broj boravka turista za 1 dan. Udio ukupnih dolazaka turista na područje Grada Kastva prema destinaciji Kvarner, za 2014. godinu iznosi 0,14%, a noćenja 0,07%. Iako destinacija Kvarner bilježi pad posjećenosti i noćenja, Grad Kastav zabilježava konstatan rast što je dobar pokazatelj za turistička kretanja na području.

Također može se primijetiti nerazmjer između broja domaćih i stranih posjetitelja, u korist stranih posjetitelja.
Porast ukupnog broja posjetitelja iz godine u godinu može se pripisati aktivnostima raznih turističkih manifestacija i proizvoda (Kastavsko kulturno leto, Bela nedeja, Kastav blues festival, i sl.)

Najznačajnija emitivna tržišta iz kojih dolaze gosti su Italija, Njemačka i Austrija.

Od najznačajnijih manifestacija u organizaciji TZ Grada Kastva mogu se izdvojiti: Kastavsko kulturno leto, Bela nedeja, Kastav blues festival i ostale manifestacije opisane u Poglavlju 3.8.3. Kultura.

Neminovno je spomenuti suradnju i partnerstvo u raznim događajima i manifestacijama, sa drugim općinama i gradovima i turističkim zajednicama i sl. Tu se ističu:

- **Hrvatska turistička zajednica** koja je omogućila TZ Grada Kastva sufinanciranje programa : nabava drvenih mobilnih štandova za manifestacije, tečajevi stranih jezika za iznajmljivače, Volim Hrvatsku - volin Kastav te ostalo.
- **Turistička zajednica kvarnera** kroz zajedničke programe i aktivnosti
- **TZ Rijeka i Riječki prsten i i TZ Opatijske rivijere-** kroz zajedničke promotivne aktivnosti te izradu zajedničkih promotivnih materijala (Info vodič Opatijska rivijera itd.)
- **Primorsko-goranska županija**- tekuće donacije u svrhu potpore aktivnosti *Potpora razvoju selektivnih oblika turizma u 2014. godini* i drugo.
- **Grad Kastav-**pruža financijsku, logističku i organizacijsku potporu
- **Udruge sa područja Grada Kastva-**kontinuirana suradnja sa kulturnim i drugim udrugama u realizaciji njihovih projekata i sudjelovanje u raznim događajima i aktivnosti

3.9.6. Poljoprivreda

Elementi koncepcije gospodarskog razvoja Grada Kastva dani u II. Izmjenama i dopunama PPU Grada Kastva, između ostaloga temelje se i na razvitku primarnih djelatnosti, odnosno na djelomičnom oživljavanju tradicionalnih ali i novih poljoprivrednih grana kao što su: vinogradarstvo, povrtlarstvo, voćarstvo, proizvodnja zdrave hrane, uzgoj ljekovitog i začinskog bilja, gljivarstvo, cvjećarstvo, pčelarstvo, kozarstvo, ovčarstvo.

Broj tvrtki, obrta i obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava upisanih u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava na području Grada Kastva iznosi 91. Djelatnosti su različite - većinu čini vinogradarstvo, pčelarstvo, proizvodnja cvijeća (krizantema) i povrća - mala poljoprivredna gospodarstva registrirana u upisnik kako bi mogli prodavati na tržnici ili prilikom prigodne prodaje cvijeća (primjerice krizanteme za Blagdan Svih Svetih).

Od tradicionalnih poljoprivrednih grana ističe se vinogradarstvo. U 2015. godini je 19 korisnika, s ukupno 14.848 čokota, dostavilo prijavu za poticaje vinogradarima, a prema informaciji od predsjednika Udruge Belica, ovaj broj predstavlja cca 70% broja čokota na području Grada Kastva. Udruga djeluje 10 godina, a danas broji oko 100 članova, od čega ih je šezdesetak s područja Grada Kastva.

Trenutno u poljoprivredi nisu dovoljno iskorištene sve komparativne prednosti ovog područja.

Ključni problemi/izazovi-gospodarstvo/turizam/poljoprivreda

- Nepostojanje plinoopskrbe te javne fekalne i tehnološke odvodnje u radnoj zoni
- Neriješeni imovinsko pravni odnosi u Radnoj zoni Žegoti
- Nedostatak javno-privatnog partnerstva
- Nedostatak popratnih sadržaja u turizmu
- Nedostatak definirane ponude i programa u turizmu
- Nedostatak kvalitetnog smještaja
- Nepostojanje marketing plana za pojedine turističke programe
- Nepostojenje Strategije turizma za Grad Kastav
- Nedostatak brendiranja autohtonih proizvoda
- Slaba posjećenost gradske jezgre tokom čitave godine
- Nedovoljna promocija programa, događanja i aktivnosti u turizmu
- Nepostojanje adekvatnog programa za povezivanje mićih zavičajnih muzeja
- Nepostojanje adekvatne infrastrukture i popratnih sadržaja na šetnici u Šumi Lužina
- Manjak ljudskog kadra u turističkom uredu Grada Kastva
- Rascjepkano poljoprivredno zemljište

3.10. Prikaz kapaciteta za upravljanjem razvojem

3.10.1. Indeks razvijenosti

Usvajanjem Zakona o reginalnom razvoju RH[12], Uredbe o indeksu razvijenosti[13] i Odluke o razvrstavanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema stupnju razvijenosti[14], sve jedinice područne (regionalne) samouprave razvrstavaju se prema **indeksu razvijenosti**[15] i to po skupinama. Indeks razvijenosti izračunava se na temelju visine dohotka po stanovniku, stope nezaposlenosti, proračunskog prihoda, općeg kretanja stanovništva te stope obrazovanosti.
Na taj način prate se sve teritorijalne jedinice na županijskoj i lokalnoj razini, a s ciljem uvođenja kriterija za dodjelu državne pomoći i ravnomjernog razvoja Republike Hrvatske.

Kako bi se smanjila neujednačenost u razvijenosti pojedinih hrvatskih krajeva i osigurala i provela efikasnija politika regionalnog razvoja, država je odlučila pomagati ostvarenju onih razvojnih projekata u onim područjima koji će dobiti status potpomognutih područja, čiji je indeks razvijenosti niži od 75% hrvatskog prosjeka.

Na lokalnoj razini, jedinice lokalne samouprave svrstavaju se prema indeksu razvijenosti u:

- I. skupinu jedinica lokalne samouprave čija je vrijednost indeksa razvijenosti manja od 50% prosjeka Republike Hrvatske
- II. skupinu jedinica lokalne samouprave čija je vrijednost indeksa razvijenosti između 50% i 75% prosjeka Republike Hrvatske
- III. skupinu jedinica lokalne samouprave čija je vrijednost indeksa razvijenosti između 75% i 100% prosjeka Republike Hrvatske
- IV. skupinu jedinica lokalne samouprave čija je vrijednost indeksa razvijenosti između 100% i 125% prosjeka Republike Hrvatske
- V. skupinu jedinica lokalne samouprave čija je vrijednost indeksa razvijenosti veća od 125% prosjeka Republike Hrvatske

Indeks razvijenosti Primorsko-goranske županije iznosi 139,21%, te je, obzirom da je vrijednost indeksa veći od 125% prosjeka Republike Hrvatske, uz Grad Zagreb i Istarsku županiju, razvrstana u V. skupinu jedinica regionalne samouprave.

Grad Kastav ima indeks razvijenosti 114,81% - dakle, 14,81% iznad državnog prosjeka te spada u IV. skupinu jedinica lokalne samouprave. Važno je napomenuti kako indeks razvijenosti predstavlja važan pokazatelj ukupnog razvoja određenog područja te se postavlja kao temelj pri strateškom planiranju i budućem razvoju.

Slijedi izračun indeksa razvijenosti Grada Kastva.

Tablica 15: Ocjenjivanje prema razvijenosti - Grad Kastav - Izračun MRRFEU 27.12.2013.

[12] Zakon o regionalnom razvoju RH (NN 147/14)
[13] Uredba o indeksu razvijenosti (NN 63/2010), Uredba o izmjeni i dopunama uredbe o indeksu razvijenosti (NN 158/2013)
[14] Odluka o razvrstavanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema stupnju razvijenosti (NN 158/2013

Vrijednosti osnovnih pokazatelja	Prosječni dohodak per capita	2010.-2012.	32.881
	Prosječni izvorni prihodi per capita	2010.-2012.	2.614
	Prosječna stopa nezaposlenosti	2010.-2012.	11,4%
	Kretanje stanovništva	2010.-2001.	119,0
	Udio obrazovanog stanovništva u stanovništvu 16 - 65 godina	2011.	88,08%
Vrijednosti standardiziranih pokazatelja u odnosu na nacionalni prosjek	Prosječni dohodak per capita	2010.-2012.	119,0%
	Prosječni izvorni prihodi per capita	2010.-2012.	87,1%
	Prosječna stopa nezaposlenosti	2010.-2012.	111,9%
	Kretanje stanovništva	2010.-2001.	133,6%
	Udio obrazovanog stanovništva u stanovništvu 16-65 godina	2011.	122,4%
Indeks razvijenosti i skupine	**Indeks razvijenosti**		**114,81%**
	Skupine		**IV.**

Izvor: Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU, 2013

3.10.2. Struktura gradske uprave i proračun Grada Kastva

Općine i gradovi, u svom samoupravnom djelokrugu obavljaju poslove lokalnog značaja kojima se neposredno ostvaruju potrebe građana, a koji nisu Ustavom ili Zakonom dodijeljeni državnim tijelima, dok županije obavljaju poslove od područnog (regionalnog) značaja. Poslovi koje obavlja grad su: uređenje naselja i stanovanje, prostorno i urbanističko planiranje, komunalno gospodarstvo, brigu o djeci, socijalnu skrb, primarnu zdravstvenu zaštitu, odgoj i osnovno obrazovanje, kulturu, tjelesnu kulturu i sport, zaštitu potrošača, zaštitu i unapređenje prirodnog okoliša, protupožarnu i civilnu zaštitu, promet na svom području, te ostale poslove sukladno posebnim zakonima.

Gradska uprava u upravnim odjelima ima stalno zaposlena 15 djelatnika i 1 vježbenika na godinu dana, 4 stalno zaposlena djelatnika u vlastitom pogonu te 3 dužnosnika (gradonačelnik Grada Kastva i 2 zamjenika gradonačelnika).

Ustrojstvo grada Kastva podijeljeno je kako slijedi:

- **Upravni odjel za opće i pravne poslove, te lokalnu samoupravu -** pročelnica upravnog odjela za opće i pravne poslove, te lokalnu samoupravu. U sklopu kojeg djeluje:
    - **Odsjek za opće, pravne i kadrovske poslove i upravljanje imovinom**-voditeljica odsjeka za opće, pravne i kadrovske poslove i upravljanje imovinom, savjetnik za područje ekonomskih studija i analiza, stručni suradnik za upravne poslove i sustave upravljanja podacima, referent za informatičke sustave i sustave upravljanja podacima
    - **Odsjek za društvene djelatnosti**-voditeljica odsjeka za društvene djelatnosti
    - **Ured gradonačelnika**-voditeljica ureda gradonačelnika, tajnica
- **Upravni odjel za proračun i financije** - Pročelnica upravnog odjela za financije i proračun, viša stručna suradnica za poslove financijske operative, stručna suradnica za naplatu proračunskih prihoda
- **Upravni odjel za prostorno planiranje, komunalni sustav i zaštitu okoliša -** pročelnica upravnog odjela za prostorno planiranje, komunalni sustav i zaštitu okoliša, komunalni redar, stručni suradnik za prostorno planiranje, komunalni sustav i zaštitu okoliša

VLASTITI POGON
- upravitelj pogona, administrativna referentica, 2 komunalna radnika

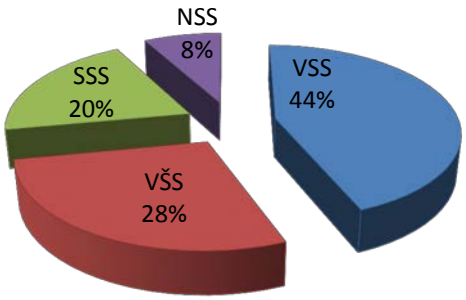
Grad Kastav redovito prima osobe na stručno osposobljavanje za rad. Trenutno su 4 osobe na stručnom osposobljavanju bez zasnivanja radnog odnosa.

Upravljanje ljudskim resursima u lokalnoj samoupravi bitan je element pri planiranju i razvitku određenog područja. Javna uprava, integracijom svojih poslova nastoji objediniti administrativni i menadžerski posao, uz uvođenje novih inovativnih elemenata, a u cilju postizanja ravnoteže između zahtjeva za ekonomičnošću i efikasnošću u ostvarivanju određenih ciljeva, uz očuvanje javnih interesa i poštivanje demokratskih, pravnih i socijalnih vrijednosti.

Shodno tome, ljudski kapaciteti u odlučivanju, planiranju, provedbi, upravljanju sredstvima, komunikaciji, rješavanju sukoba, moraju biti motivirani, objektivno sposobni, spremni odgovoriti zahtjevima okoline te strateški promišljati. Potrebno je planirati i njihovu kontinuiranu edukaciju i usavršavanje.

Struktura zaposlenih prema obrazovanju je slijedeća:

Grafikon 15: Struktura zaposlenih u Gradu Kastvu prema stupnju obrazovanja

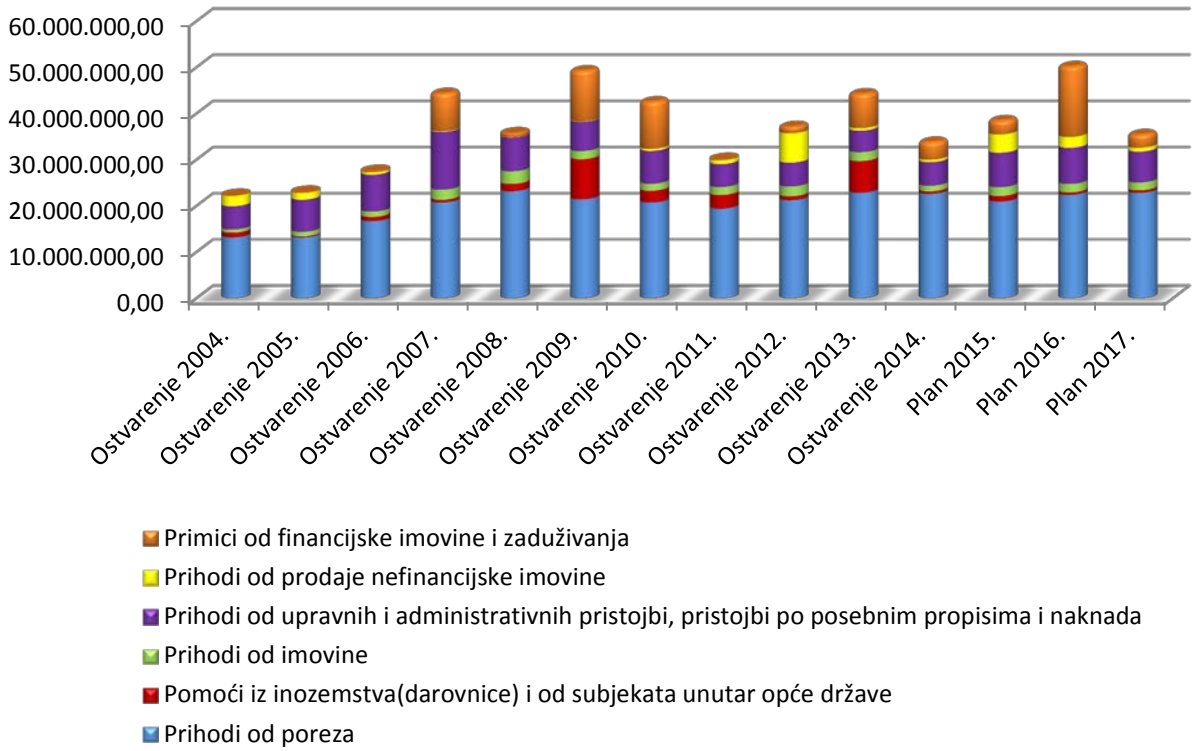

Izvor: Grad Kastav

Slijedi kratki prikaz prihoda Grada Kastva, njihove strukture, strukture gradskih rashoda prema ekonomskoj i funkcijskoj klasifikaciji, odnosno koliki je financijski potencijal proračuna za financiranje razvojnih projekata i programa.

U sljedećem grafu može se pratiti visina i struktura ukupnih prihoda Grada Kastva u razdoblju od 2004. do 2014. godine, prema podacima Ministarstva financija, te plan za 2015., 2016. i 2017. godinu.

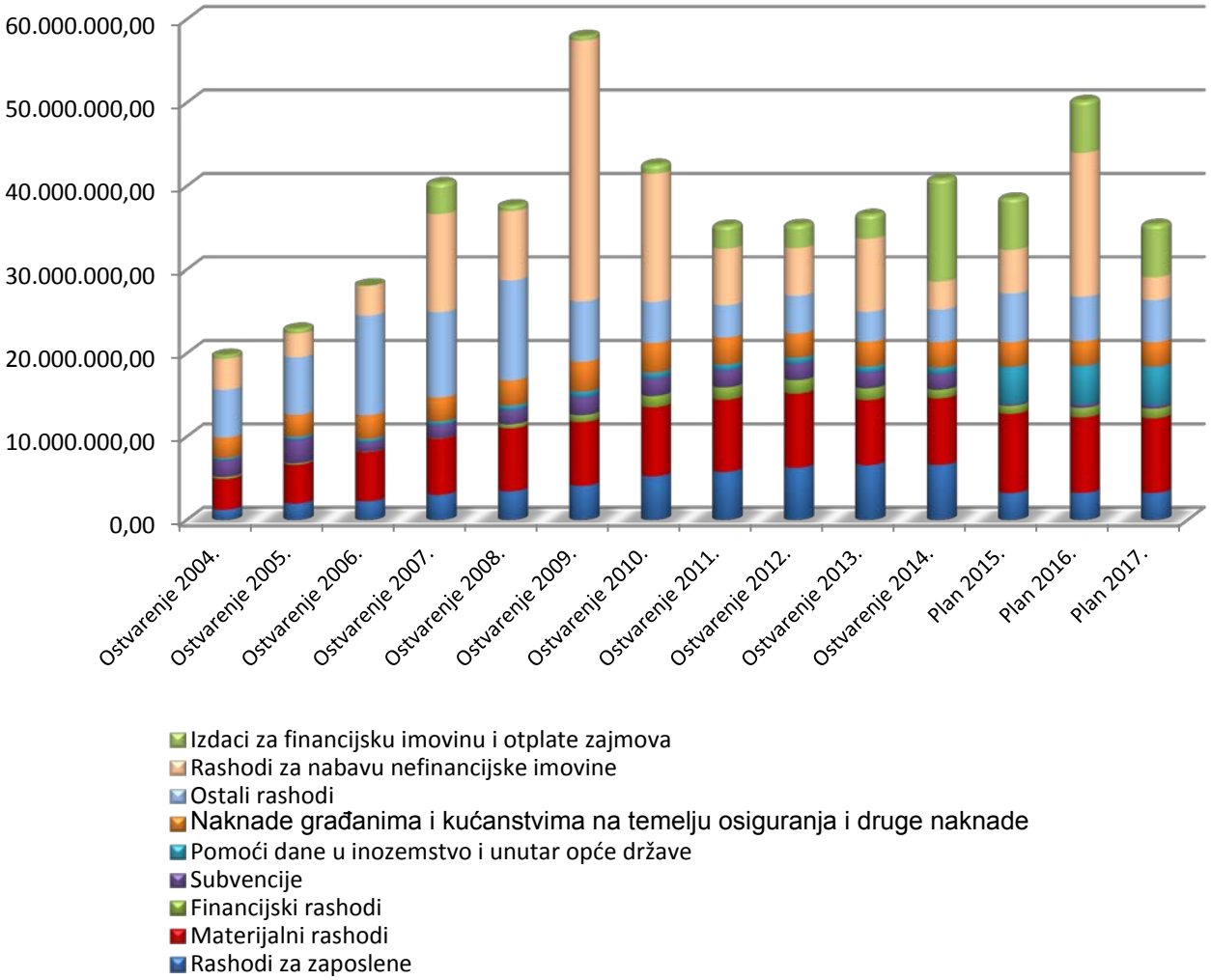
Grafikon 16: Struktura i visina ukupnog prihoda Grada Kastva u razdoblju od 2004. do 2014. godine i plan za 2015., 2016. i 2017. godinu

Izvor: Ministarstvo financija Republike Hrvatske, 2015., Službene novine Primorsko-goranske županije; Proračun Grada Kastva za 2015. godinu i projekcije za 2016. i 2017. godinu

Iz priloženog grafikona je vidljivo da najveću stavku prihoda u svim promatranim godinama, čine prihodi od poreza (u prosjeku 55%), a slijede prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknadama (u prosjeku 18%) te primici od financijske imovine i zaduživanja (u prosjeku 13%). Također, dan je plan proračuna za 2015., 2016. i 2017. godinu. Razvidno je da se Grad Kastav za realizaciju svojih razvojnih programa i projekata mora pretežito osloniti na vlastite proračunske prihode, osim u onom dijelu projekata, pretežito komunalnih, koje se vežu uz Grad Rijeku i Primorsko-goransku županiju. Dosada, Grad Kastav nije pokazao dovoljnu involviranost za financiranje vlastitih razvojnih potreba putem europskih fondova te je upravo zato, za buduće razdoblje od 2015. do 2020. godine pažnju potrebno usmjeriti na sredstva EU fondova, kao mogućih izvora financiranja, naravno, uz pravodobnu pripremu projekata.

Grafikon 17: Prikaz pojedinih skupnih rashoda Grada Kastva-ekonomska klasifikacija u razdoblju 2004. do 2014. godine i plan za 2015., 2016. i 2017. godinu.

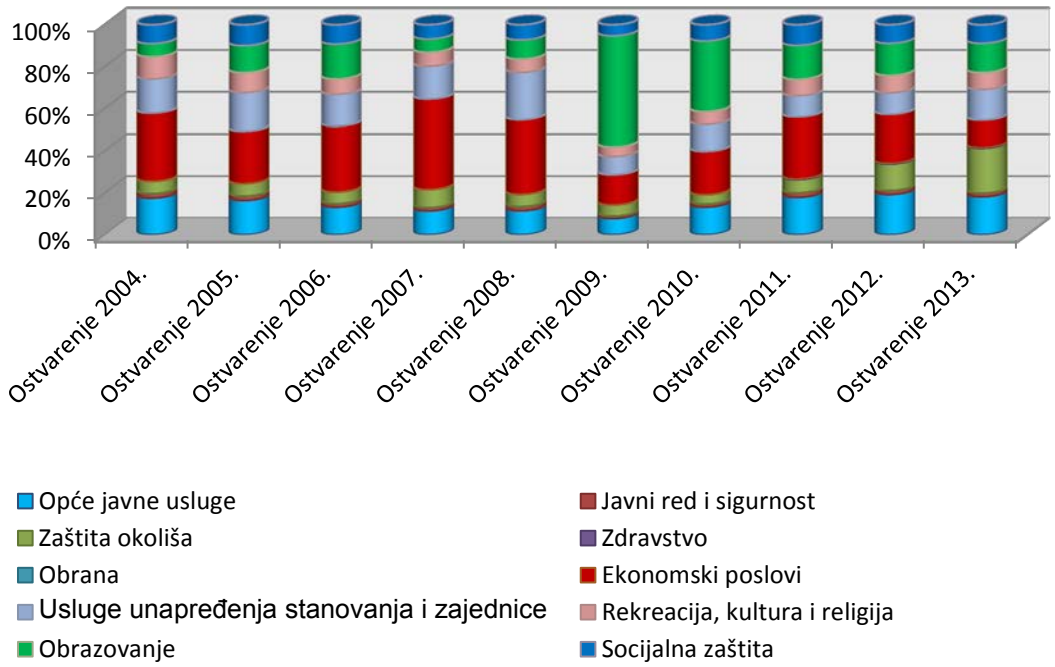

Izvor: Ministarstvo financija Republike Hrvatske, 2015., Službene novine Primorsko-goranske županije; Proračun Grada Kastva za 2015. godinu i projekcije za 2016. i 2017. godinu

Najveću stavku rashoda zauzimaju rashodi za nabavu nefinancijske imovine (u prosjeku 24%), a slijede materijalni rashodi (u prosjeku 20%). U narednom razdoblju od 2015. do 2017. godine. , najveću stavku rashoda će također činiti materijalni rashodi i rashodi za nabavu nefinancijske imovine čime se slijedi trend rashoda.

Vezano uz naredno razdoblje, Grad Kastav će kontinuirano ulagati u održavanje i izgradnju komunalne infrastrukture; održavanje javnih površina, održavanje rasvjete, izgradnja i uređenje nerazvrstanih cesta, groblja, atmosferskih voda, uređenje javnih površina itd. U prosjeku navedena skupina će činiti 24% ukupnih rashoda. Najveću stavku po programskim područjima (u prosjeku 33%) činiti će predškolski odgoj, ponajviše zbog plana izgradnje novog dječjeg vrtića-Šporova jama. Upravo navedene stavke ukazuju na orijentiranost Grada Kastva na ispunjavanje razvojnih ciljeva.

Grafikon 18: Funkcijska klasifikacija ukupnih rashoda Grada Kastva u razdoblju od 2004. do 2013. godine

Izvor: Ministarstvo financija Republike Hrvatske, 2015.

Grad Kastav kontinuirano ulaže u programe, aktivnosti i projekte iz područja kulture, gospodarstva, predškolskog odgoja i obrazovanja, socijalne zaštite, zaštite okoliša, usluge unapređenja stanovanja i zajednice-kroz tekuće i investicijsko održavanje objekata, investicijsko-kapitalna ulaganja, tekuće donacije i programe sufinanciranja potreba stanovnika Grada Kastva.

Prema navedenim programskim područjima, najveći dio ulaganja (u prosjeku 26%) odlazi za financiranje ekonomskih poslova (opći ekonomski i trgovački poslovi, poljoprivreda, šumarstvo, promet, ostale industrije, višenamjenski razvojni projekti i ostalo), obrazovanje (u prosjeku 19%), unapređenje stanovanja i zajednice (u prosjeku 14%), opće javne usluge (u prosjeku 14%). U 2009. godini visoki iznos utrošenih sredstava u području obrazovanja odnosi se na izgradnju sportske dvorane.

Kako bi proračunska ulaganja u programske i projektne aktivnosti bila što razvidnija , slijedi prikaz izdvojenih programa/projekata/aktivnosti koji su u planu financiranja u 2015., 2016. i 2017. godini.

Tablica 16: Programi/projekti/aktivnosti u planu financiranja iz proračuna Grada Kastva za 2015., 2016. i 2017. godinu

-HRK

Programsko područje	Godina		
	2015.	2016.	2017.
Razvoj sporta i rekreacije			
Djelatnost sportskih udruga i klubova	518.000,00	515.000,00	515.000,00
Održavanje sportskih objekata	676.600,00	628.600,00	628.600,00
Izgradnja sportskih objekata	0,00	0,00	0,00
Sportske manifestacije	23.000,00	30.000,00	23.000,00
Promicanje kulture			
Osnovna djelatnost udruga u kulturi	531.500,00	526.000,00	526.000,00
Festival KKL	398.000,00	398.000,00	398.000,00
Djelatnost muzejske zbirke	120.000,00	110.350,00	120.000,00
Djelatnost knjižnice Kastav	237.150,00	240.150,00	240.150,00
Opremanje knjižnice Kastav	20.000,00	25.000,00	25.000,00
Izdavanje zbornika Kastavštine	0,00	0,00	0,00
Manifestacija „Pust“	23.000,00	25.000,00	25.000,00
Izložbe u Gradu Kastvu	40.000,00	40.000,00	40.000,00
Uređenje Bačvarske zbirke	0,00	0,00	0,00
Uređenje Crekvine	0,00	0,00	0,00
Uređenje gradskih zidina	0,00	0,00	0,00
Izgradnja DKD Šporova jama	0,00	0,00	0,00
Uređenje kuće Belica	0,00	0,00	0,00
Jačanje gospodarstva			
Poticanje gospodarstva i zapošljavanje	245.000,00	265.000,00	265.000,00
Poticanje razvoja turizma	255.000,00	255.000,00	255.000,00
Poticajne mjere u poljoprivredi	45.000,00	55.000,00	45.000,00
Razvoj poduzetničke zone Žegoti	0,00	0,00	0,00
Upravljanje imovinom			
Upravljanje i održavanje poslovnih prostora	362.850,00	375.850,00	375.850,00
Adaptacija i uređivanje poslovnih prostora	468.00,00	0,00	0,00
Projekt poticanja energetske učinkovitosti	387.000,00	105.000,00	105.000,00
Organiziranje i provođenje zaštite i spašavanja			
Prevencija i borba protiv požara	533.500,00	533.500,00	533.500,00
Opremanje DVD-a	81.500,00	81.500,00	81.500,00
Provođenje mjera zaštite i spašavanja građana	50.000,00	50.000,00	50.000,00
Socijalna skrb			
Pružanje pomoći građanima i kućanstvima	607.000,00	622.000,00	612.000,00
Pružanje pomoći kućanstvima s djecom	1.620.000,00	1.580.000,00	1.580.000,00
Pružanje pomoći kućanstvima za pokrivanje troškova stanovanja	65.000,00	65.000,00	65.000,00

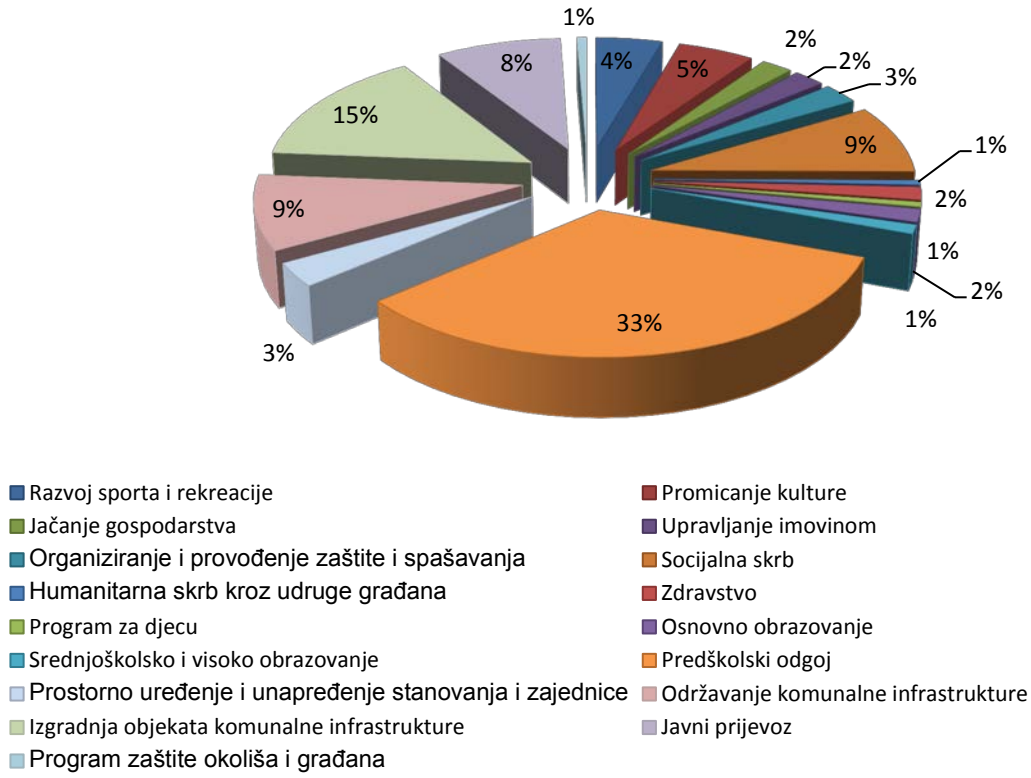
Humanitarna skrb kroz udruge građana			
Podrška humanitarnim aktivnostima	73.000,00	100.000,00	84.000,00
Djelatnost GO Crvenog križa Kastav	100.000,00	53.500,00	43.500,00
Zdravstvo			
Priprema trudnica za porod	25.500,00	25.500,00	25.500,00
Psihološka skrb - Savjetovalište za djecu, mlade, obitelji	40.000,00	40.000,00	40.000,00
Zdravstvene i preventivne aktivnosti	264.500,00	304.500,00	304.500,00
Poslovi deratizacije i dezinsekcije	66.000,00	66.000,00	66.000,00
Program za djecu			
Aktivnosti djece	63.000,00	72.000,00	67.000,00
Potpore za novorođenu djecu	85.000,00	85.000,00	85.000,00
Osnovno obrazovanje			
Produženi boravak učenika u školi	150.000,00	150.000,00	150.000,00
Potrebe iznad zakonskog standarda u osnovnom školstvu	235.000,00	235.000,00	235.000,00
Prijevoz učenika u školu	25.000,00	25.000,00	25.000,00
Poklon bon polaznicima 1. razreda	0,00	20.000,00	20.000,00
Održavanje zgrade škole	0,00	0,00	0,00
Izgradnja škole	0,00	0,00	0,00
Srednjoškolsko i visoko obrazovanje			
Sufinanciranje prijevoza srednjoškolskih učenika i studenata	100.000,00	110.000,00	100.000,00
Stipendiranje srednjoškolskih učenika i studenata	182.000,00	182.000,00	182.000,00
Sufinanciranje Zaklade Sveučilišta u Rijeci	5.000,00	5.000,00	5.000,00
Predškolski odgoj			
Redoviti programi vrtića i jaslica	3.811.400,00	4.000.000,00	4.000.000,00
Održavanje zgrada dječjeg vrtića	0,00	0,00	0,00
Dječji vrtić - Šporova jama	0,00	14.500.000,00	0,00
Prostorno uređenje i unapređenje stanovanja i zajednice			
Održavanje stambenog fonda	1.407.000,00	25.000,00	25.000,00
Unapređenje stanovanja	54.000,00	54.000,00	54.000,00
Izrada prostornih planova	165.000,00	340.000,00	250.000,00
Održavanje komunalne infrastrukture			
Upravljanje i održavanje groblja	78.000,00	106.000,00	106.000,00
Funkcioniranje i održavanje javne rasvjete	880.000,00	800.000,00	780.000,00
Održavanje nerazvrstanih cesta	530.000,00	570.000,00	570.000,00
Održavanje javnih površina	462.000,00	602.000,00	562.000,00
Održavanje čistoće javnih površina	320.000,00	320.000,00	320.000,00
Odvodnja atmosferskih voda	150.000,00	150.000,00	150.000,00
Izgradnja objekata komunalne infrastrukture			
Sanacija odlagališta i nabave komunalne opreme	800.000,00	600.000,00	600.000,00
Izgradnja vodovoda	0,00	0,00	0,00
Izgradnja javne rasvjete	110.000,00	160.000,00	120.000,00
Uređenje javnih površina	1.040.000,00	500.000,00	500.000,00
Izgradnja i uređenje nerazvrstanih cesta	1.260.000,00	300.000,00	280.000,00

Izgradnja groblja	1.100.000,00	1.500.000,00	1.750.000,00
Nabava zemljišta	200.000,00	200.000,00	240.000,00
Nabava opreme	140.000,00	140.000,00	20.000,00
Sanitarne kanalizacije i kolektor Belići – Kastav	0,00	0,00	0,00
Javni prijevoz			
Prijevoz putnika u javnom prometu	2.219.000,00	2.358.000,00	2.111.000,00
Program zaštite okoliša i građana			
Održavanje čistoće i odlaganje komunalnog otpada	280.000,00	25.000,00	25.000,00
Provođenje mjera zaštite okoliša i građana	58.000,00	58.000,00	58.000,00

Izvor: Proračun Grada Kastva za 2015. godinu i projekcije za 2016. i 2017. godinu

Nastavno na tablicu, sljedeći grafikon prikazuje udio proračunskih ulaganja u programske aktivnosti prema funkcionalnoj podjeli.

Grafikon 19: Udio proračunskih ulaganja u planirane programske aktivnosti i projekte u 2015., 2016. i 2017. godini

Izvor: Plan proračuna Grada Kastva za 2015. godinu i projekcije za 2016. i 2017. Godinu

Najviše sredstava planirano je uložiti u predškolski odgoj, a točnije riječ je o kapitalnom projektu izgradnje Dječjeg vrtića-Šporova jama. Zatim slijede ulaganja u izgradnju i

opremanje komunalne infrastrukture. Sve to upućuje na kontinuirano razvojno promišljanje Grada Kastva kada je riječ o proračunskim rashodima.

Može se zaključiti da je financijski kapacitet za upravljanje razvojem Grada Kastva zadovoljavajući što znači da su u stanju financijski pratiti izvršenje svojih obaveza. Međutim, postoji određeni nedostatak kapaciteta gradske uprave za pripremu i provedbu projekata financiranih EU sredstvima. Jednako tako, kako bi se u narednom periodu povećao financijski kapacitet, kao jedno od rješenja nameće se fiskalna decentralizacija što u naravi znači preraspodjela financijskih prihoda, a također i suradnja i umrežavanje sa susjednim općinama/gradovima.

3.10.3. Razvojne strategije i programi na području Grada Kastva

Za područje Grada Kastva izrađena je nekolicina razvojnih dokumenata. Kada je riječ o dokumentima prostornog uređenja, izrađeni prostorni plan uređenja Grada Kastva, urbanistički i detaljni planovi uređenja pojedinih zona.

Kako bi se dobio pregled izrađenih dokumenata prostornog uređanja, dani su u nastavku u slijedećoj tablici.

Tablica 17: Dokumenti prostornog uređenja Grada Kastva

Vrsta plana	Broj službenog glasila	Naziv plana	Stanje plana (vrsta odluke)
UPU	2014-40	Odluka o izradi Izmjena i dopuna Urbanističkog plana uređenja dijela građevinskog područja naselja Kastav N1-a-UPU 1	Odluka o izradi
UPU	2014-40	Odluka o izradi I. Izmjena i dopuna Urbanističkog plana uređenja UPU 10 za dio građevinskog područja naselja Kastav , oznake N1-3	Odluka o izradi
DPU	2014-21	Odluka o donošenjui Izmjena i dopuna Detaljnog plana uređenja povijesne jezgre Grada Kastva	Odluka o donošenju
PPUG	2014-15	Odluka o Izmjeni i dopuni Odluke o izradi Ciljanih izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Grada Kastva	Odluka o izradi
UPU	2014-05	Odluka o izradi I. Izmjena i dopuna Urbanističkog plana uređenja građevinskog područja poslovne namjene K1- Radna zona Žegoti	Odluka o izradi
UPU	2014-05	Odluka o izradi Urbanističkog plana uređenja UPU 17 za dio građevinskog područja naselja Kastav, oznake N1-3	Odluka o izradi
DPU	2014-02	Odluka o donošenju Detaljnog plana uređenja groblja (DPU 8)	Odluka o donošenju
UPU	2014-02	Odluka o donošenju Urbanističkog plana uređenja UPU 14 za dio građevinskog područja naselja Kastav, oznake N1-3	Odluka o donošenju
PPUG	2013-36	Zaključak o ispravku granice obuhvata DPU-a naselja Rubeši u kartografskim prikazima II. Izmjene i dopune prostornog plana uređenja Grada Kastva	Odluka o donošenju
UPU	2013-34	Odluka o donošenju Izmjena i dopuna Odluke o Urbanističkom planu uređenja dijela građevinskog područja naselja Kastav, oznake N1-a	Odluka o donošenju

		(UPU1)	
PPUG	2013-16	Odluka o II.Izmjenama i dopunama Odluke o Prostornom planu uređenja Grada Kastva	Odluka o donošenju
UPU	2012-07	Odluka o donošenju Urbanističkog plana uređenja UPU 4 za dio građevinskog područja naselja Kastav, oznake N1-3-gospodarske namjene	Odluka o donošenju
UPU	2011-38	Odluka o donošenju Urbanističkog plana uređenja dijela građevinskog područja naselja Kastav, oznake N1-a(UPU 1)	Odluka o donošenju
PPUG	2011-21	Ispravak tehničke greške u Prostornom planu uređenja grada Kastva	Odluka o donošenju
UPU	2011-21	Odluka o donošenju UPU 10 za dio građevinskog područja naselja Kastav oznake N1 - 3	Odluka o donošenju
UPU	2011-15	Odluka o donošenju Urbanističkog plana uređenja UPU 15 za dio građevinskog područja naselja Kastav, oznake N1 - 5c	Odluka o donošenju
UPU	2011-05	Odluka o izradi Urbanističkog plana uređenja UPU 3 za dio građevinskog područja naselja Kastav, oznake N1-b	Odluka o izradi
DPU	2010-25	Odluka o Izmjenama i dopunama Odluke o Detaljnom planu uređenja povijesne jezgre Grada Kastva	Odluka o donošenju
PPUG	2010-13	Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o prostornom planu uređenja Grada Kastva	Odluka o donošenju
DPU	2009-03	Odluka o Izmjenama i dopunama Odluke o Detaljnom planu uređenja povijesne jezgre Grada Kastva	Odluka o donošenju
DPU	2007-22	Odluka o izmjenama i dopunama odluke o Detaljnom planu uređenja povijesne jezgre Grada Kastva	Odluka o donošenju
UPU	2006-37	Odluka o Izmjenama i dopunama Urbanističkog plana uređenja sportsko-rekreacione zone SR-22 Kastav	Odluka o donošenju
PPUG	2006-14	Prostorni plan uređenja Grada Kastva - Usklađenje s Uredbom o uređenju i zaštiti ZOP-a	Odluka o donošenju
UPU	2004-37	Odluka o Urbanističkom planu uređenja građevinskog područja poslovne namjene K1 RZ Žegoti	Odluka o donošenju
DPU	2004-37	Ispravak elaborata Detaljnog plana uređenja povijesne jezgre Grada Kastva -	Odluka o donošenju
PPUG	2003-21	Prostorni plan uređenja Grada Kastva	Odluka o donošenju
DPU	2001-19	Odluka o Detaljnom planu uređenja dijela naselja Rubeši	Odluka o donošenju
DPU	1999-23	Odluka o Izmjeni i dopuni odlukeo Detaljnom planu uređenja povijesne jezgre Grada Kastva -	Odluka o donošenju
UPU	1999-23	Odluka o Urbanističkom planu uređenja sportsko-rekreacione zone SR-22 Kastav	Odluka o donošenju
DPU	1999-21	Odluka o Detaljnom planu uređenja povijesne jezgre Grada Kastva	

Izvor: Zavod za prostorno uređenje Primorsko-goranske županije

U nastavku se navode najznačajnije odredbe iz Prostornog plana uređenja.

U prostorno-planskom pogledu područje grada Kastva dijeli se na:

- Građevinska područja naselja
- Građevinska područja izvan naselja za izdvojene namjene:
  - gospodarska namjena, poslovna (K)
  - sportsko-rekreacijska namjena (R)
  - površina infrastrukturnog sustava (IS)
  - groblja (G)
- Poljoprivredne površine
  - ostale poljoprivredne površine (P3 – P31 i P32)
- Šumske površine
  - gospodarska šuma (Š1)
  - šuma posebne namjene (Š3)
  - ostalo poljoprivredno tlo, šume i šumsko zemljište (PŠ)

Građevinska područja naselja su površine na kojima se predviđa svaka stambena gradnja, te sve građevine i sadržaji koje prate organizaciju života u stambenom naselju, odnosno čija je namjena spojiva sa stanovanjem. To su građevine društvene namjene (uprava, školske i predškolske ustanove, kulturne, zabavne i vjerske institucije), gospodarske namjene (zanatska,poslovna, ugostiteljsko-turistička), sportsko-rekreacijske namjene, javne zelene površine, površine infrastrukturnih sustava i ostale površine. Ukupna površina iznosi 470,01 ha, a od toga je izgrađeno 281,92ha. Udio od ukupne površine Grada Kastva iznosi 41,23%,a od toga 24,73% otpada na izgrađeni dio.

Građevinska područja izvan naselja za izdvojene namjene planirana su za smještaj specifičnih funkcija koje svojom veličinom, strukturom i načinom korištenja odudaraju od naselja. Na području Grada Kastva građevinska područja izvan naselja za izdvojene namjene su sljedeća:

- *Gospodarska namjena - poslovna* građevinsko područje K1 (Radna zona Žegoti-Kastav) ,ukupne površine 27,45ha ili 2,41% od površine grada.
- *Sportsko-rekreacijska namjena*- građevinsko područje R1 (Sportsko-rekreacijska zona Kastav),ukupne površine 4,08ha ili 0,36% od površine grada
- *Površina infrastrukturnog sustava*- građevinsko područje IS (“Vrata Jadrana”), ukupne površine 16,76ha ili 1,47% od površine grada.
- *Površine groblja***,** ukupne površine 5,53ha ili 0,48% od površine grada

Poljoprivredne površine su isključivo osnovne namjene na području Grada Kastva pripadaju skupini ostale poljoprivredne površine (P3), a uključuju tla 4. i 5. bonitetne klase, odnosno 42-51 potklase. Ova tla se koriste u poljoprivredne svrhe, te za izgradnju nužne infrastrukture. Ukupna površina iznosi 85,97ha, od toga 59,19 ha su obradiva poljoprivredna tla, a 26,78ha vrtače i manje obradiva tla.

Šumske površine Grada Kastva odnose se na šumu Lužina koja se prema namjeni dijeli na gospodarsku šumu i šumu posebne namjene. Ukupna površina iznosi 84,32ha, od čega 13,02ha otpada na šumske površine gospodarske namjene,a 71,30ha na površine posebne namjene(šume u zaštićenim dijelovima prirode).

Vodnih površina Grad Kastav nema.

Izrađen je i Plan gospodarenja otpadom Grada Kastva za razdoblje od 2014.- do 2020. godine.

Iako navedeno (Poglavlje 2.2.) treba istaknuti da je Grad Kastav 1997. godine izradio prvi strateški dokument razvoja **„Opći pravci strategijskog razvoja Grada Kastav“**[16] koji je dao pregled gospodarskih, demografskih, komunalnih, infrastrukturnih kretanja na području Grada Kastva, kao i opće pravce strategijskog razvoja Grada Kastva, s naglaskom na razvoj poduzetništva, turizma i ugostiteljstva i zaštiti okoliša, pod zajedničkim nazivom - ekološki raj Kastavštine.

3.10.4. Ostalo

Turistička zajednica Grada Kastva

Radi unapređivanja općih uvjeta boravka turista, promocije turističkog proizvoda područja te razvijanja svijesti o važnosti i gospodarskim, društvenim i drugim učincima turizma, očuvanja i unapređenja svih elemenata turističkog proizvoda a osobite zaštite okoliša, Turistička zajednica Grada Kastva ima važnu ulogu u razvojnim aktivnostima i programima Grada Kastva. Ima zadaće određene Statutom, a odnose se na slijedeće:

- promoviranje turističke destinacije na razini grada samostalno i putem udruženog oglašavanja,
- upravljanje javnom turističkom infrastrukturom danom na upravljanje od strane grada,
- sudjelovanje u definiranju ciljeva i politike razvoja turizma na nivou grada,
- sudjelovanje u stvaranju uvjeta za efikasnu koordinaciju javnog i privatnog sektora,
- poticanje optimalizacije i uravnoteženje ekonomskih i društvenih koristi i koristi za okoliš,
- izrada strateških i razvojnih planova turizma na nivou grada,
- poticanje i sudjelovanje u uređenju grada u cilju unapređenja uvjeta boravka turista, osim izgradnje komunalne infrastrukture,
- redovito, a najmanje svaka 4 mjeseca, prikupljanje i ažuriranje podataka o turističkoj ponudi, smještajnim i ugostiteljskim kapacitetima (kulturnim, sportskim i drugim manifestacijama) radnom vremenu zdravstvenih ustanova, banaka, pošte, trgovina i sl. i drugih informacija potrebnih za boravak i putovanje turista,
- izdavanje turističkih promotivnih materijala,
- obavljanje informativnih poslova u svezi s turističkom ponudom,
- poticanje i organiziranje kulturnih, zabavnih, umjetničkih, sportskih i drugih manifestacija koje pridonose obogaćivanju turističke ponude,

Prihodi TZ Grada Kastva kreću se na razini od kn godišnje, a izvještaj o radu za 2014. godinu uključuje razne aktivnosti i programe od kojih navodimo slijedeće:

[16] „Opći pravci strategijskog razvoja Grada Kastav“, Grad Kastav, 1997., autor: Prof.dr.Dušan Jagodić, znanstveni savjetnik

- dizajn vrijednosti - potpore manifestacijama i projektima provodi se u cilju unapređenja / obogaćivanja kvalitete turističkog proizvoda / ponude destinacije u cjelini, stvaranju prepoznatljivog imidža destinacije, razvoju sadržaja koji omogućavaju produženje turističke sezone. TZ Grada Kastva, u suradnji s Gradom Kastvom, gospodarskim subjektima i drugima, kontinuirano radi na podizanju kvalitete turističkih i drugih komplementarnih usluga, očuvanjem i stvaranjem prepoznatljivog i privlačnog turističkog okružja i osiguranjem turističkog gostoprimstva u gradu kastvu. organizacija manifestacija jedna je od važnih aktivnosti TZ Grada Kastva, posebice u cilju obogaćivanja kulturno-turističke ponude.
    - poticanje i sudjelovanje u uređenju grada - projekt Volim Hrvatsku
    - organizacija i suorganizacija manifestacija
    - novi proizvodi: Biciklistička transverzala riječkog prstena – brošura i karta, turistička brošura za Rijeku i riječki prsten, brošura Opatijska rivijera
- komunikacija vrijednosti:
    - online komunikacije - internet oglašavanje,
    - oglašavanje u promotivnim kampanjama javnog i privatnog sektora,
    - opće oglašavanje,
    - odnosi s javnošću i newsletter: studijska putovanja novinara i suradnja s novinarima
    - brošure i ostali tiskani materijal: opća brošura kastva, plan grada kastva, tiskanje zajedničkih promotivnih materijala
- distribucija i prodaja vrijednosti:
    - sajmovi
    - posebne prezentacije
    - akcije dobrodošlice
    - interni marketing: edukacija, koordinacija subjekata koji su uključeni u turistički promet, nagrade, priznanja – vlastiti projekti, akcije plavi cvijet
- marketinška infrastruktura
    - proizvodnja multimedijalnih materijala, istraživanje tržišta, banka fotografija i priprema u izdavaštvu, turistički informacijski sustav (prijava i odjava gostiju, statistika i dr.)

Komunalna poduzeća

Grad Kastav ima vlasnički udio u slijedećim komunalnim poduzećima koja obavljaju komunalne usluge na području Grada:

- KD Čistoća d.o.o. za održavanje čistoće i gospodarenje otpadom (2,74%)
- KD Vodovod i kanalizacija d.o.o. za vodoopskrbu i odvodnju Rijeka (2,1%)
- KD Autotrolej d.o.o. Rijeka (1,68 %)

Ključni problemi/izazovi - Upravljanje razvojem

- Nedostatak kapaciteta općinske uprave za pripremu i provedbu projekata financiranih EU sredstvima
- Nepostojanje vlastitog komunalnog društva

4. Analiza snaga, slabosti, mogućnosti i prijetnji (SWOT analiza)

Analiza postojećeg stanja, kao i prijedlozi članova radnog tima za izradu Programa ukupnog razvoja Grada Kastva, predstavljaju bazu za izradu SWOT analize.

SWOT analiza je metoda koja pomaže da se prepoznaju i utvrde ključni čimbenici razvoja, potencijali za razvoj, ali i ograničavajući faktori. Predstavlja ključni korak od analize postojećeg stanja k razmišljanju o budućnosti, odnosno određivanju vizije, strateških ciljeva i prioriteta, a potom i mjera odnosno konkretnih razvojnih projekata.
Uključuje slijedeće:

- snage (*strenghts)* - njih treba nastojati najbolje iskoristiti
- slabosti (*weakness)* - o njima treba voditi računa i nastojati ih prevladati
- prilike (*opportunities)* - treba ih iskoristiti da se povećaju snage i treba ih prevladati
- prijetnje (*threaths)*- njih treba svesti na najmanju moguću mjeru i biti svjestan postojećih prilika u okruženju

Snage i slabosti predstavljaju unutrašnje karakteristike, dok prilike i prijetnje dolaze iz okruženja.

SWOT analiza Grada Kastva

Unutarnji faktori

Pozitivni

SNAGE	SLABOSTI
• Povoljan geografski položaj • Blizina velikog regionalnog središta-Grada Rijeke • Očuvan prostor i u smislu devastirajuće izgradnje i u ekološkom smislu • Prostor visoko privlačan za stanovanje • Povoljna demografska struktura (ukupno kretanje stanovništva, prirodni prirast, migracijski saldo...) • Druga najpropulzivnija JLS na području PGŽ, visok porast broja stanovnika • Prosječna starost stanovnika je ispod prosjeka RH i PGŽ • Viša stopa nataliteta od stope mortaliteta • Porast broja obrazovanih u SSS,VŠS i VSS-dobra obrazovna struktura radno sposobnog stanovništva • Dobra cestovna povezanost • Povoljni gospodarski pokazatelji poduzeća sa sjedištem u Gradu Kastvu • Konstantno povećanje broja dolazaka i noćenja turista • Zadovoljavajući uvjeti za odvijanje osnovnoškolskog obrazovanja • Razvijena tendencija održavanja manifestacija tokom cijele godine • Tradicionalno kvalitetan sportski potencijal (veliki broj aktivnih i uspješnih sportskih kubova) • Postojanje sportske dvorane • Stipendiranje studenata i srednjoškolaca • Postojanje knjižnice • Blizina visokih učilišta u zemlji i inozemstvu • Dobro razvijen civilni sektor • Bogato kulturno i povijesno-tradicijsko naslijeđe • Prepoznatljivost Grada Kastva kao kulturnog središta • Kvalitetno organizirano kulturno djelovanje preko udruga građana • Kakvoća okoliša na visokoj razini • Dobra suradnja između organizacija civilnog društva i Grada	• Manjak poljoprivrednih aktivnosti • Najveći broj nezaposlenih sa završenom SSS • Nedostani kapaciteti vodoopskrbnih cjevovoda te odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda • Nepostojanje plinske mreže • Nedovoljno održavanje i uređenje sportske infrastrukture • Manjak parkirnih mjesta u široj gradskoj jezgri • Nedostatak kapaciteta gradske uprave i civilnog sektora za pripremu i provedbu projekata financiranih EU sredstvima • Ograničena turistička ponuda u zimskim mjesecima • Nedostatak cjelogodišnjih sadržaja u užoj gradskoj jezgri • Nedovoljna valorizacija i promocija povijesti, znamenitosti i tradicije • Nedostatak adekvatnih zatvorenih prostora za održavanje kulturnih i drugih manifestacija • Nepovezivanje kulture, turizma, obrazovanja sa gospodarstvom • Usitnjeno poljoprivredno zemljište • Nedostatna iskorištenost postojećih resursa u turističke svrhe • Nedostatak osmišljene turističke ponude i programa i nedovoljne promocije • Nepostojanje Strategije razvoja turizma i Marketing plana • Nedostatak brendiranja Grada Kastva

Negativni

Vanjski faktori

Pozitivni	• Korištenje obnovljivih izvora energije • Priprema, prijava i provedba EU projekata, od strane gradske uprave, udruga i dr. • Poboljšanje turističke infrastrukture (šetnice, biciklističke staze, pješački koridori….) što će utjecati na poboljšanje imidža destinacije • Povezivanje kulture i turizma • Poticaji i subvencije za poduzetničke aktivnosti • Staviti u funkciju neiskorištene prostore Grada • Potencijal za revitalizaciju poljoprivrede, posebno proizvodnje autohtonih proizvoda • Razvijanje dopunskih djelatnosti u OPG-ima za potrebe turizma • Razvoj cjeloživotnog obrazovanja • Daljnje jačanje suradnje između gradova i općina • Bolje opremanje zdravstvenih ustanova i poboljšanje zdravstvenih standarda • Očuvanje izvornog dijalekta čakavštine	• Nedovoljna informiranost o zakonskim regulativama (izmjene, dopune zakona...) • Nedovoljna informiranost o poticajima (lokalnim, nacionalnim, regionalnim, EU) • Rast broja gospodarskih aktivnosti i stanovništva povećava građevinski i drugi otpad što dovodi do zagađenja okoliša • Otežano i sporo rješavanje imovinsko-pravnih odnosa	Negativni

5. Rezultati provedene ankete i javnog poziva za dostavu projektnih ideja

U okviru izrade Programa ukupnog razvoja Grada Kastva, Riječka razvojna agencija Porin d.o.o. provela je anketu na području Grada Kastva s ciljem sagledavanja budućeg razvoja, te čimbenika koji su relevantni za realizaciju postavljenih zadataka. Poslano je 400 anketa žiteljima Grada Kastva, udrugama civilnog društva, pravnim subjektima i institucijama Povratna informacija u obliku analize anketa zasniva se na evaluaciji pristiglih 58 upitnika, što čini 14,5% ukupno poslanih anketa.

Anketiranje se provodilo s ciljem dobivanja što kvalitetnijih povratnih informacija koje će se formirati kao smjernice razvoja u sklopu ovog dokumenta. Anketni upitnik postavljen je jednostavno, kako bi se ispitanicima maksimalno olakšalo sudjelovanje u anketi, a sastojao se od 2 pitanja otvorenog tipa, jednog pitanja na zaokruživanje te obrasca za projektne ideje. Upitnik je sastavljen tako da se postavljenjem otvorenih pitanja ispitanicima ostavlja prostor za slobodan upis stavova i prijedloga. Na početku ankete ispitanike se tražilo da identificiraju glavne probleme koji utječu na kvalitetu života u Gradu Kastvu, a zatim da zaokruže prioritete za razvoj Grada Kastva koji će doprinijeti kvalitetnijem životu u Gradu. Potom su zamoljeni da napišu svoje prijedloge i rješenja koji bi trebali potaknuti razvoj Grada Kastva. Uz anketu bio je priložen i obrazac za prijavu projektnih ideja te su pristigle 4 ideje.

Identifikacija glavnih problema koji utječu na kvalitetu života u Gradu Kastvu po sektorima

Na ovo opisno pitanje ispitanici su dali odgovore koji su grupirani u pojedinačne sektore, a poredani su od 1 do n, s obzirom na učestalost ponavljanje odgovora. Tako je prvi odgovor najčešći, a zadnji najrijeđi.

Prometna infrastruktura

1. Loše prometno rješenje i prometna infrastruktura
2. Nepostojanje noćne linije koja povezuje Rijeku i Kastav
3. Manjak linija javnog prijevoza koji povezuju Kastav sa okolnim naseljima
4. Problem parkinga u Gradu
5. Ne održavanje/ nečišćenje cesta i kolnika pri padu snijega

Većina ispitanika požalila se cestovnu infrastrukturu, stanje cesta i pješačkih prijelaza. Dio ispitanika požalio se na javni prijevoz i problem parkinga.

Predškolski odgoj

1. Problem vrtića –nedostatak mjesta za vrtićki i jaslički uzrast kapacitet, previsoka cijena vrtića i jaslica
2. Mali broj predškolskih odgojnih institucija

Smještaj djece predškolske dobi prepoznat je kao najveći problem Grada Kastva temeljem ove ankete. 32% ispitanika istaknulo je kao problem skupe i prenatrpane vrtiće, te nedostatak dodatnih smještajno-odgojnih kapaciteta za svoje najmlađe.

Turizam i kultura

1. Nedovoljno iskorišten turistički kapacitet
2. Nedovoljni smještajni kapaciteti za turiste
3. Nepostojanje adekvatnog prostora za kulturnu namjenu (kino-dvorana, koncertna sala, kazališne predstave)
4. Teška organizacija javno korisnih događaja

Analizirajući dobivene ankete dobiva se utisak kako ispitanici ne smatraju da je turizam dovoljno iskorišten na području Grada Kastva. Također smatraju kako nema dovoljno kulturnih sadržaja i javno korisnih događaja i manifestacija.

Društvena infrastruktura i programi, zdravstvo

1. Malo sadržaja za mlade
2. Nedostatak igrališta za djecu
3. Nedostatak programa razvoja mladih
4. Nedovoljna briga o starijim osobama
5. Nedostatni kapacitet dentalne zaštite
6. Nedostatak kafića i barova
7. Nedostatak teretane
8. Nedostatak banke

50% ispitanika ukazalo je na potrebu rješavanja gore navedenih problema. Mnijenje ispitanika jest da je potrebno više pažnje posvetiti u razvoj i socijalizaciju mladih ljudi.

Javna uprava i komunalna društva

1. Loš rad komunalnih društava
2. Nedostatak jasne vizije i strategije razvoja Grada
3. Javna uprava i komunalni servisi u staroj jezgri
4. Loša kanalizacija i septičke jame
5. Velik broj pasa lutalica
6. Ne čišćenje cesta kad padne snijeg
7. Centralizacija mjesnih odbora kao problem
8. Problemi sa javnom upravom
9. Teška organizacija javno korisnih događaja
10. Spaljivanje plastičnog otpada

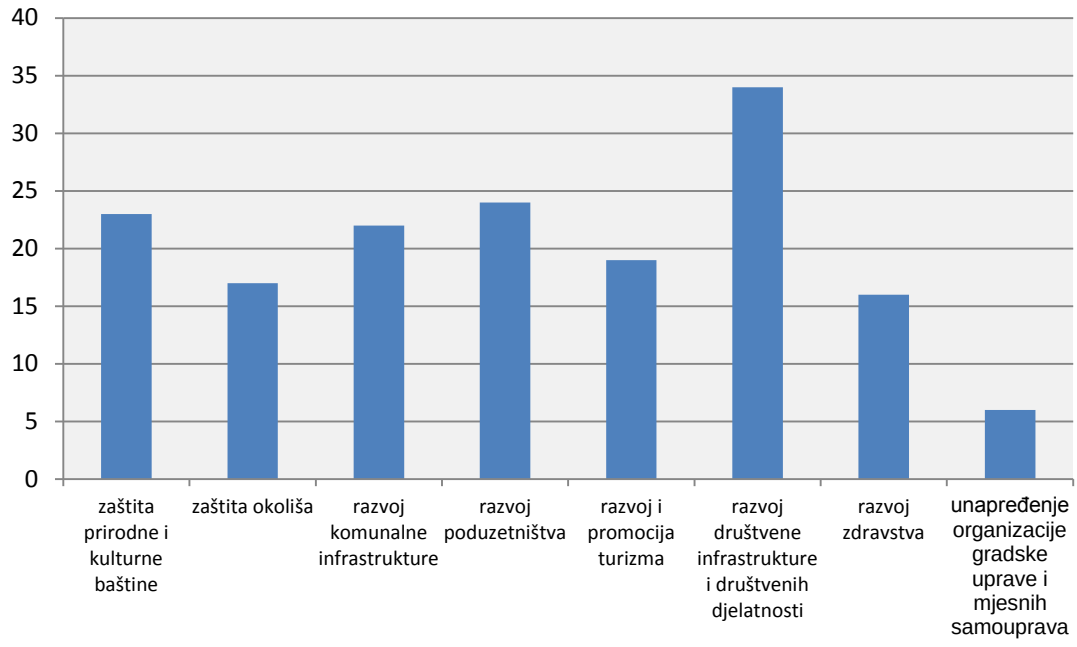
Sumirajući gore navedene probleme, ukazuje se potreba za unapređenjem rada komunalnih društava i rješavanjem pojedinih problema koji mogu biti riješeni u kratkom roku.

Lokalno gospodarstvo

1. Nepostojanje shopping centra
2. Nedostatak trgovina i kioska
3. Nedostatak radnih mjesta
4. Nerazvijeno poduzetništvo
5. Nema ulaganja u obnovljive izvore energije

Veliki broj ispitanika ukazao je na potrebu izgradnje većeg trgovačkog centra sa širokim spektrom namirnica. Zanimljivo je kako su ispitanici naveli i problem ''nedostatak radnih mjesta'' koji bi se mogao riješiti upravo izgradnjom većeg trgovačkog centra.

Grafikon 20: Prepoznati prioriteti za razvoj Grada Kastva

Graf prikazuje odgovore anketirane skupine na pitanje o identifikaciji prioriteta za razvoj Grada Kastva. Bilo je moguće zaokružiti više odgovora. Ispitanici su kao prijeko najpotrebnije područje razvoja naveli ''Razvoj društvene infrastrukture i društvenih djelatnosti – predškolski i školski odgoj, sport, civilne udruge, unapređenje korištenja javnih prostora, pomoć socijalno ugroženim skupinama'' (59%). Kao sljedeće područje razvoja ispitanici su istaknuli ''Razvoj poduzetništva – udruživanje poduzetnika, uvođenje novih tehnologija, poboljšanje pristupa financiranja, promocija poduzetničke kulture'' (41%). Njih 40% istaknulo je ''Zaštitu prirode i kulturne baštine – osmišljavanje i promocija kulturnih programa, očuvanje prirodne baštine, uređenje i valorizacija prirodne i kulturne baštine, korištenje prirodne i kulturne baštine u turističke svrhe'' i ''Razvoj komunalne infrastrukture – vodoopskrba, javna odvodnja, gospodarenje otpadom, plinofikacija, energetika'' kao slijedeće područje razvoja. 32% ispitanika ukazalo je na potrebu ''Razvoja i promocije turizma – segmentacija turizma, ruralni i eko turizam, kulturni turizam''. ''Zaštitu okoliša – smanjenje štetnog utjecaja na okoliš, podizanje ekološke svijesti lokalnog stanovništva, korištenje alternativnih izvora energije i ''Razvoj zdravstva'' kao razvojni prioritet prepoznalo je 29% ispitanika. Njih 10% smatra kako je potrebno ''Unapređenje organizacije gradske uprave i mjesnih samouprava''

Rješenja i prijedlozi za razvoj kastva

Na ovo opisno pitanje ispitanici su dali odgovore koji su grupirani u pojedinačne sektore, a poredani su od 1 do n, s obzirom na učestalost ponavljanje odgovora. Tako je prvi odgovor najčešći, a zadnji najrjeđi.

Prometna infrastruktura

1. Poboljšanje javnog prijevoza i uvođenje noćne linije na relaciji Rijeka-Kastav
2. Poboljšati cestovnu infrastrukturu
3. Riješiti problem parkinga
4. Čišćenje snijega sa cesta

Predškolski odgoj

1. Adekvatan kapacitet i prihvatljive cijene vrtića
2. Jednake subvencije za vrtiće-privatne i državne , za roditelje sa područja grada Kastva

Turizam i kultura

1. Organizacija više društvenih događaja
2. Iskorištavanje turističkog potencijala
3. Promocija Kastva
4. Društveni dom športova staviti u funkciju potreba svih skupina
5. Razvoj kulturnog turizama
6. Razvoj turističkog sadržaja u starom gradu
7. Više šetnica, biciklističkih staza i športskih događaja
8. Urediti Crekvinu
9. Otvaranje hotela na Kastvu
10. Razvoj kulturne infrastrukture
11. Više sadržaja u centru
12. Urediti Lokvinu i zatvoriti je za automobile

Društvena infrastruktura i programi

1. Gradnja igrališta
2. Pomoć penzionerima u svim aspektima njihova života
3. Sanacija boćališta
4. Otvaranje staračkog doma
5. Razvoj kapaciteta za mlade
6. Uređenje kastavske šume
7. Izgradnja zdravstvenog centra
8. Organizacija aktivnosti za mlade
9. Otvaranje centra za mlade
10. Park za pse

Javna uprava i komunalna društva

1. Stimulacija novih ideja i projekata
2. Stavljanje u funkciju neiskorištenih gradskih prostora
3. Sanacija boćališta
4. Otvaranje staračkog doma
5. Javna rasvjeta – racionalizacija i postavljanje na mjestima gdje je nema
6. Jačanje socijalnog dijaloga
7. Smanjenje broja gradskih vijećnika
8. Poticanje korištenja OIE
9. Veća autonomija mjesnih odbora u donošenju odluka
10. Transparentnost rada gradske uprave

Lokalno gospodarstvo

1. Povoljniji uvjeti za poduzetnike
2. Smanjenje postojećih nameta poduzetnicima
3. Otvoriti trgovačke centre
4. Poticanje poduzetništva i poljoprivrednika
5. Edukacija poduzetnika – sadašnjih i budućih
6. Podrška poduzetnicima i udrugama

Grad Kastav objavio je Javni poziv na prikupljanje projektnih ideja u okviru Programa ukupnog razvoja Grada Kastva 2016.-2020. Pozvali su sve zainteresirane da se uključe u ovaj projekt te ukoliko imaju projektnu ideju koja može doprinijeti gospodarskom, infrastrukturnom i društvenom razvoju te podizanju kvalitete života stanovnika Grada Kastva, da ispune za to predviđeni obrazac prijave. Ukupno su pristigle 4 projektne ideje:

- 3D printer u metalu za potrebe dentalne medicine
- Kanalizacija, prirodno pražnjenje septičkih jama i drenaže
- Izdavanje i projekcije filma ''Obhajanja Hulabejskeh zvončari''
- Revitalizacija baštine u Muzejskoj zbirci Kastavštine i integracija mićih zavičajnih muzeja u novi stalni postav
- Imenovanje ulica i trgova na području grada Kastva
- Katastarska izmjera na području grada Kastva
- Ulaganje u zaštićene dijelove prirodne baštine

Popis tablica

Tablica 1: Važniji kontigenti stanovništva Grada Kastva za 2001. i 2011. godinu 11
Tablica 2: Prirodno kretanje stanovništva Grada Kastva u razdoblju 2010. - 2013. godine 12
Tablica 3: Stanovništvo prema migracijskim obilježjima, Popis Stanovništva 2011. godine 12
Tablica 4: Broj kućanstva i stambene jedinice 13
Tablica 5: Obrazovna struktura Grada Kastva 2011. godine 13
Tablica 6: Stanovništvo staro 15 i više godina prema trenutačnoj aktivnosti, 2011. godine 15
Tablica 7 : Stanovništvo prema glavnim izvorima sredstava za život na području grada Kastva 2011. godine 16
Tablica 8: Evidentirane količineobrađenog/odloženog otpada na području Grada Kastva u 2013. godini 39
Tablica 9: Popis registriranih udruga (aktivnih) na području Grada Kastva 52
Tablica 10: Osnovni pokazatelji poslovanja poduzetnika za razdoblje od 2010. do 2013. godine 56
Tablica 11: Pokazatelji po djelatnostima u 2013. godini 58
Tablica 12: Broj aktivnih obrta po sekcijama 62
Tablica 13: Broj smještajnih kapaciteta u Gradu Kastvu u razdoblju od 2012. do 2014. godine 65
Tablica 14: Broj dolazaka i noćenja turista u razdoblju od 2010.-2014. godine 66
Tablica 15: Ocjenjivanje prema razvijenosti - Grad Kastav - Izračun MRRFEU 27.12.2013. 70
Tablica 16: Programi/projekti/aktivnosti u planu financiranja iz proračuna Grada Kastva za 2015., 2016. i 2017. godinu 77
Tablica 17: Dokumenti prostornog uređenja Grada Kastva 80

Popis grafikona

Grafikon 1: Kretanje broja stanovnika Grada Kastva u razdoblju od 1857. do 2011. godine 9
Grafikon 2: Stanovništvo prema starosti, Popis stanovništva 2011. godine 10
Grafikon 3: Obrazovna struktura Grada Kastva 2011. godine 14
Grafikon 4: Stanovništvo staro 10 i više godina prema informatičkoj pismenosti 15
Grafikon 5: Zaposleni u Gradu Kastvu prema djelatnostima u 2011. godini 16
Grafikon 6: Kretanje nezaposlenosti na području Grada Kastva u razdoblju 2004. - 2015. godine 17
Grafikon 7: Struktura nezaposlenih prema najviše postignutom stupnju obrazovanja u 2014. godini 17
Grafikon 8: Pokazatelji kretanja gospodarstva Grada Kastva u razdoblju od 2003. do 2013. godine 57
Grafikon 9: Zaposleni u Gradu Kastvu po djelatnostima u 2013. godini 59
Grafikon 10: Kretanje investicija u dugotrajnu imovinu poduzetnika u razdoblju od 2002.do 2013. godine 59
Grafikon 11: Djelatnosti po strukturi dobiti nakon oporezivanja u 2013. godini 60
Grafikon 12: Uvoz i izvoz u razdoblju 2005. - 2013. godine 61
Grafikon 13: Broj postelja u Gradu Kastvu u razdoblju 2010. - 2014. godina 65
Grafikon 14: Kategorizacija privatnog smještaja na području Grada Kastva u razdoblju od 2010. do 2014. godine 66
Grafikon 15: Struktura zaposlenih u Gradu Kastvu prema stupnju obrazovanja 73
Grafikon 16: Struktura i visina ukupnog prihoda Grada Kastva u razdoblju od 2004. do 2014. godine i plan za 2015., 2016. i 2017. godinu 74
Grafikon 17: Prikaz pojedinih skupnih rashoda Grada Kastva-ekonomska klasifikacija u razdoblju 2004. do 2014. godine i plan za 2015., 2016. i 2017. godinu. 75
Grafikon 18: Funkcijska klasifikacija ukupnih rashoda Grada Kastva u razdoblju od 2004. do 2013. godine 76
Grafikon 19: Udio proračunskih ulaganja u planirane programske aktivnosti i projekte u 2015., 2016. i 2017. godini 79
Grafikon 20: Prepoznati prioriteti za razvoj Grada Kastva 90

Popis slika

Slika 1: Karta šetnica u šumama Lozi i Lužini 24
Slika 2: Kastavske šterne 29
Slika 3: Grčki bunar u Jurčićima 29